

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/23-01/111

URBROJ: 65-23-2

Zagreb, 2. studenoga 2023.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Godišnje izvješće o obrani za 2022. godinu***, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 8. Zakona o obrani ("Narodne novine", broj 73/13, 75/15, 27/16, 110/17 – Odluka Ustavnog suda RH, 30/18 i 70/19) podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 2. studenoga 2023. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra obrane dr. sc. Marija Banožića i državne tajnike mr. sc. Zdravka Jakopa i Branka Hrga.

PREDSJEDNIK
Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/23-14/10
URBROJ: 50301-29/23-23-2

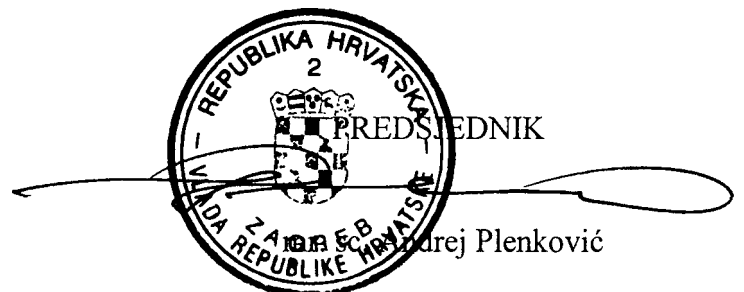
Zagreb, 2. studenoga 2023.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Godišnje izvješće o obrani za 2022. godinu

Na temelju članka 8. Zakona o obrani („Narodne novine“, br. 73/13., 75/15., 27/16., 110/17. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 30/18. i 70/19.), Vlada Republike Hrvatske podnosi Godišnje izvješće o obrani za 2022. godinu.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra obrane dr. sc. Marija Banožića i državne tajnike mr. sc. Zdravka Jakopa i Branka Hrga.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

GODIŠNJE IZVJEŠĆE O OBRANI ZA 2022. GODINU

Zagreb, studeni 2023.

PREDGOVOR

Postupnim jenjavanjem pandemije uzrokovane bolesti COVID-19 tijekom 2022. godine aktivnosti u području sigurnosti i obrane značajno su se intenzivirale. Godinu je obilježila agresija Ruske Federacije na Ukrajinu koja je izmijenila europsku sigurnosnu arhitekturu i geopolitičke okolnosti.

Republika Hrvatska je već na početku osudila rusku agresiju na Ukrajinu te je kao članica NATO-a i Europske unije aktivno sudjelovala u definiranju zajedničkog i solidarnog odgovora na ovaj brutalni čin agresije. Na nacionalnoj razini Republika Hrvatska pruža sveobuhvatnu potporu Ukrajini kroz diplomatsku, humanitarnu, financijsku i materijalnu pomoć.

U odnosu na novu realnost sigurnosnog okruženja u Europi, Republika Hrvatska je u okviru NATO-a nastavila pridonositi aktivnostima usmjerenima na prilagodbu savezničkog postava odvratanja i obrane u skladu sa Strateškim konceptom i odlukama donesenim na summitu u Madridu.

Na razini Europske unije Republika Hrvatska pridonosi nizu mjera i aktivnosti pokrenutih radi potpore Ukrajini u njezinoj borbi za slobodu i teritorijalni integritet, uključujući provedbu mjera ograničavanja prema Ruskoj Federaciji, pružanje pomoći putem Europskog instrumenta mirovne pomoći te aktivnosti usmjerene na zajedničku nabavu i razvoj obrambenih sposobnosti. U okviru Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije, Republika Hrvatska aktivno sudjeluje u provedbi Strateškoga kompasa, najvažnijega strateškog dokumenta u području sigurnosti i obrane.

Pogoršana sigurnosna situacija na istoku Europe dodatno je naglasila važnost kontinuiranog ulaganja u obrambene sposobnosti. U tom kontekstu nastavljen je trend povećanja proračuna za obranu, što je omogućilo nastavak započetih projekata opremanja i modernizacije, s naglaskom na višenamjenski borbeni avion Rafale, borbeno vozilo pješništva Bradley, višenamjenski helikopter Black Hawk, vojnu terensku bolnicu ROLE 2B i druge sposobnosti u potpori nacionalnih prioriteta te prioriteta NATO-a i Europske unije. Financijski plan Ministarstva obrane za 2023. godinu povećan je za 32,6 milijuna eura u odnosu na 2022. godinu te je iznosio 1.037.031.696 eura. Ovaj financijski okvir, zajedno s projekcijama državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. i 2025. godinu omogućuje Ministarstvu obrane daljnje ulaganje u opremanje i modernizaciju, uključujući nabavu raketnog sustava protuzračne obrane kratkog dometa, protuoklopnih vođenih raketa velikog dometa, dodatnih borbenih oklopnih vozila, brzih brodice za pomorske operacije te

modernizaciju radarskog sustava i nadogradnju borbenog komunikacijskog sustava Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva.

Pravovremenom prioritizacijom projekata odgovorilo se na zahtjeve novog sigurnosnog okružja, pri čemu je jedan od najvažnijih kriterija bio nastavak rada na ispunjavanju NATO ciljeva sposobnosti, s prioritetom brigade srednjeg pješništva. U tom kontekstu, Republika Hrvatska ostaje predana dostizanju smjernica NATO-a i Europske unije o izdvajanjima za obranu od 2 % BDP-a, od čega 20 % za modernizaciju i opremanje.

Tijekom 2022. godine radilo se na nacrtu prijedloga nove Strategije obrane Republike Hrvatske i Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske kako bi se osigurao daljnji strateški i planski okvir u potpori ciljeva i prioriteta u području obrane.

Republika Hrvatska nastavila je pridonositi operacijama potpore miru, misijama i aktivnostima u inozemstvu u okviru NATO-a, Europske unije i Ujedinjenih naroda. Kao izravan doprinos stabilnosti na području jugoistočne Europe, zadržana je najviša razina sudjelovanja u operaciji potpore miru u Republici Kosovo. U okviru savezničkih napora na istočnom krilu NATO-a, Republika Hrvatska sudjelovala je u aktivnosti ojačane prisutnosti u Republici Poljskoj, a od srpnja 2022. i u aktivnosti ojačane budnosti u Mađarskoj. Angažman u ovim zadaćama nastavljen je i u 2023. godini, uključujući aktivnosti ojačane prisutnosti u Republici Litvi. Značajni doprinos regionalnoj sigurnosti Republika Hrvatska dala je suosnivanjem Multinacionalnoga divizijskog zapovjedništva Centar u Mađarskoj, koje je u 2022. godini postiglo inicijalnu operativnu sposobnost i postalo dio NATO strukture snaga.

Tijekom 2022. godine, u okviru ispunjavanja jedne od svojih temeljnih ustavnih zadaća, Hrvatska vojska uspješno je pružala potporu civilnim institucijama i stanovništvu sudjelovanjem u gašenju požara otvorenog prostora, zračnom prijevozu životno ugroženih osoba, prevoženju timova i organa za transplantaciju, potrazi i spašavanju na kopnu, otocima i moru, obrani od poplava te u drugim namjenskim zadaćama.

Protupožarne zračne snage Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva dale su veliki doprinos borbi protiv šumskih požara i u okviru međunarodnoga humanitarnog djelovanja. Tijekom protupožarne sezone 2022. godine pružena je pomoć u gašenju požara u Bosni i Hercegovini te putem prijelaznih rescEU kapaciteta u Republici Sloveniji. Republika Hrvatska ujedno je nastavila sudjelovati u formiranju stalnih rescEU protupožarnih kapaciteta, gdje ima važnu ulogu u jačanju sposobnosti Europske unije u odgovoru na prirodne katastrofe ili katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem.

Radi daljnjeg jačanja i razvijanja sposobnosti Hrvatske vojske, Republika Hrvatska i Ministarstvo obrane nastavit će unaprjeđivati procese opremanja, modernizacije i izgradnje u skladu s nacionalnim prioritetima te prioritetima NATO-a i Europske unije.

Posebna pažnja posvetit će se daljnjem ulaganju u poboljšanje statusa i materijalnih prava pripadnika Hrvatske vojske koji su temelj obrambenog sustava.

SADRŽAJ

UVOD	7
1. OBRAMBENA POLITIKA I UPRAVLJANJE RESURSIMA	8
1.1. Strateški kontekst	8
1.2. Obrambena politika i planiranje	11
1.3. Međunarodna obrambena suradnja i sigurnost.....	14
1.3.1. Djelovanje u okvirima NATO-a i Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije	15
1.3.2. Multilateralna suradnja	22
1.3.3. Bilateralna obrambena suradnja	26
1.4. Upravljanje ljudskim potencijalima	32
1.4.1. Postojeća struktura osoblja	32
1.4.2. Prijam osoblja.....	33
1.4.3. Profesionalni razvoj.....	34
1.4.4. Sveučilište obrane i sigurnosti „Dr. Franjo Tuđman“	36
1.4.5. Dragovoljno vojno osposobljavanje	37
1.4.6. Pričuvni sastav.....	38
1.4.7. Zdravstvena zaštita	39
1.4.8. Ravnopravnost spolova	39
1.4.9. Tranzicija i izdvajanje osoblja.....	41
1.4.10. Kineziologija i sport	42
1.4.11. Vojna psihologija.....	43
1.4.12. Dušobrižništvo.....	44
1.4.13. Digitalizacija arhivskoga gradiva iz Domovinskog rata	45
1.4.14. Zaklada vojne solidarnosti.....	45
1.5. Upravljanje materijalnim resursima	46
1.5.1. Naoružanje i vojna oprema Hrvatske kopnene vojske	46
1.5.2. Naoružanje i vojna oprema Hrvatske ratne mornarice	49
1.5.3. Naoružanje i vojna oprema Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva.....	51

1.5.4.	Strateške zalihe ubojnih sredstava i zbrinjavanje viškova	54
1.5.5.	Opskrbna materijalna sredstva	54
1.5.6.	Potpora hrvatskoj obrambenoj industriji	55
1.5.7.	Vojne lokacije i građevine	56
1.5.8.	Zaštita okoliša.....	59
1.6.	Upravljanje financijskim resursima	61
1.7.	Komunikacijsko-informacijski sustavi.....	66
2.	HRVATSKA VOJSKA	67
2.1.	Provedba misija i zadaća Hrvatske vojske	67
2.1.1.	Obrana teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Republike Hrvatske	67
2.1.2.	Zaštita zračnog i morskog prostora Republike Hrvatske.....	68
2.2.	Doprinos međunarodnom miru i sigurnosti	69
2.2.1.	Sudjelovanje u NATO operacijama i aktivnostima.....	69
2.2.2.	Sudjelovanje u operacijama Europske unije.....	73
2.2.3.	Sudjelovanje u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda	74
2.2.4.	Sudjelovanje u operacijama Koalicijskih snaga	75
2.2.5.	Potpora Hrvatske vojske civilnim institucijama.....	75
2.3.	Pregled stanja sposobnosti Hrvatske vojske.....	81
2.3.1.	Ciljevi i sposobnosti Hrvatske vojske	82
2.4.	Obuka i vježbe.....	83
2.5.	Logistička potpora.....	85
2.5.1.	Održavanje materijalno-tehničkih sredstava	85
2.5.2.	Opskrba materijalnim sredstvima.....	87
2.5.3.	Prehrana i usluge	88
2.5.4.	Prometna potpora.....	89
2.6.	Izvanredni događaji	92
3.	POSEBNI POSLOVI U PODRUČJU OBRANE	93
3.1.	Obrambene pripreme civilnog sektora i potpora kriznom upravljanju	93
3.2.	Inspekcijski poslovi.....	93

3.3.	Sigurnosno-obavještajni poslovi	94
3.4.	Sigurnost vojnog zračnog i pomorskog prometa.....	96
3.5.	Analiza vojnostegovnih poslova	97
3.6.	Vojnopolicijski poslovi	98
4.	UPRAVNO-PRAVNI I ADMINISTRATIVNI POSLOVI I POTPORA.....	99
4.1.	Upravni postupci i imovinsko-pravni poslovi.....	99
4.2.	Javna nabava	99
4.3.	Ostala područja rada	100
4.3.1.	Financijsko upravljanje i kontrole	100
4.3.2.	Unutarnja revizija	101
4.3.3.	Odnosi s javnošću.....	101
5.	REALIZACIJA DUGOROČNOG PLANA RAZVOJA ORUŽANIH SNAGA OD 2015. DO 2024.	104
PRILOZI		105

UVOD

Godišnje izvješće o obrani za 2022. godinu (u daljnjem tekstu: Izvješće) Vlada Republike Hrvatske podnosi Hrvatskome saboru u skladu s člankom 8. stavkom 1. točkom 2. Zakona o obrani („Narodne novine“, br. 73/13., 75/15., 27/16., 110/17. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 30/18. i 70/19.).

Izvješće prikazuje aktivnosti Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Hrvatska vojska) u 2022. godini, stanje i razvoj obrambenih sposobnosti, provedbu obrambenih priprema, strukturu obrambenih resursa te ključne razvojne projekte, prioritete i rezultate.

Izvješće je dokument kojim se zastupnicama i zastupnicima u Hrvatskome saboru i javnosti omogućuje uvid u aktivnosti i djelovanje Ministarstva obrane i Hrvatske vojske te predstavlja mehanizam demokratskog nadzora nad obrambenim resorom, čime se pridonosi izgradnji povjerenja i kvaliteti civilno-vojnih odnosa u društvu.

Pri izradi Izvješća za 2022. godinu uzeti su u obzir mišljenja i prijedlozi izneseni u raspravama o prethodnim godišnjim izvješćima o obrani na plenarnim sjednicama Hrvatskoga sabora, kao i u raspravama na odborima Hrvatskoga sabora na kojima je bilo riječi o Hrvatskoj vojsci, sudjelovanju i aktivnostima u okviru Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora (NATO) i Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije te o sudjelovanju u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu.

Izrazi koji se koriste u ovom Izvješću, a koji imaju rodno značenje, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

1. OBRAMBENA POLITIKA I UPRAVLJANJE RESURSIMA

1.1. Strateški kontekst

Agresija Ruske Federacije na Ukrajinu obilježila je 2022. godinu i uzrokovala radikalne promjene u europskoj sigurnosnoj arhitekturi. Osim povratka konvencionalnog rata u Europu, prvi put nakon hladnog rata u Europi se ponovno spominje i nuklearna prijetnja. Jedinstvo i solidarnost NATO-a i Europske unije dodatno su ojačani, kao i važnost njihove uloge u pogledu diplomatske, vojne i humanitarne pomoći Ukrajini. Osim u Europi, rat ima dalekosežne geopolitičke i geoekonomske posljedice na globalnoj razini, ponajprije vidljive u nužnosti političkog i ekonomskog pozicioniranja globalnih i regionalnih aktera prema sudionicima i ključnim čimbenicima rata.

Narušen mir u Europi potaknuo je države na dodatno povećanje ulaganja u obranu kroz kolaborativne projekte, uključujući i zajedničku nabavu kako bi se ojačale obrambene sposobnosti te ujedno osigurala potrebna pomoć Ukrajini. Kraljevina Švedska i Republika Finska podnijele su zahtjev za članstvo u NATO-u čime se dodatno ojačala homogenost i snaga Saveza.

Ruska Federacija ne odustaje od svojih ciljeva, težeći u konačnici za revitalizacijom svoje hladnoratovske globalne uloge i pripadajućih interesnih sfera utjecaja. Istovremeno Ukrajina je uz veliku potporu zemalja članica NATO-a i Europske unije nastavila pružati otpor, ne pristajući na odricanje od svojeg teritorija u cilju ostvarenja teritorijalne cjelovitosti svoje zemlje.

Rat u Ukrajini dodatno je ojačao suradnju i savezništvo Ruske Federacije i Bjelorusije, čiji je vladajući režim još snažnije potpao pod utjecaj Ruske Federacije. S druge strane, fokusiranost na Ukrajinu uzrokovala je djelomični gubitak kontrole nad ostalim područjima bivšega Sovjetskog Saveza koje Ruska Federacija smatra vlastitom interesnom sferom te je negativno utjecala i na njezinu ulogu predvodnika Organizacije ugovora o kolektivnoj sigurnosti (*Collective Security Treaty Organization – CSTO*). Sjedinjene Američke Države su 2022. godine potvrdile svoju ulogu predvodnika koalicije savezničkih i partnerskih zemalja u sjevernoatlantskom i indopacifičkom području. Tu ulogu su nastavile ostvarivati kroz NATO i bilateralne sigurnosne sporazume sa zemljama Indopacifika te prije svega kao predvodnik neformalne Obrambene kontaktne skupine za Ukrajinu. Narodna Republika Kina nastavlja dostizati svoj strateški cilj izgradnje snažne globalne sile osobito u kontekstu snažne modernizacije oružanih snaga i novih tehnologija.

Trend opadanja fokusa Zapada na područje Bliskog istoka, Sjeverne Afrike i na ostale zemlje toga kontinenta u domeni sigurnosti bio je primjetan i prije agresije na Ukrajinu. Međutim, ta područja i dalje ostaju prostor sučeljavanja regionalnih, ali i globalnih sila u potrazi za političkim i ekonomskim utjecajem, energentima te mogućim novim lokacijama pogodnim za ostvarivanje trajne vojne prisutnosti. Nastavlja se i korištenje nedržavnih elemenata, poput privatne vojne kompanije Wagner koja Ruskoj Federaciji pruža podršku ne samo u Africi, već u značajnoj mjeri i u Ukrajini. U spomenutim regijama nije bilo značajnijih ratnih djelovanja u odnosu na ranija razdoblja, iako sporadični oružani sukobi i dalje traju. U Republici Jemen i Etiopiji postignuta su primirja, ali nisu završeni ratovi koji su teško pogodili te zemlje.

I dalje je prisutna prijetnja od terorističkih aktivnosti povezanih s militantnim islamizmom ISIL-a, Al-Qaide i drugih ideološki srodnih skupina koje nastavljaju koristiti slabosti afričkih i azijskih država za nesmetan razvoj svojeg djelovanja kako na regionalnoj tako i na globalnoj razini.

Osim što je agresija Ruske Federacije na Ukrajinu potaknula najveću izbjegličku krizu od Drugoga svjetskog rata, broj migranata ilegalno pristiglih na europski prostor porastao je u 2022. godini za 77 % u odnosu na 2021. godinu, pri čemu je najveći dio njih pristigao tzv. istočno-mediteranskom rutom. Podaci ukazuju na to da nema naznaka okončanja migrantskog izazova, što će i dalje iziskivati zajednički i sveobuhvatan odgovor Europske unije. Nestabilna sigurnosna situacija na Bliskom istoku i u Sjevernoj Africi, potpomognuta sve većim utjecajem klimatskih promjena, kao i globalnim poremećajima u distribuciji hrane zbog rata u Ukrajini, dugoročno sadrži potencijal daljnjeg povećanja priljeva migranata iz tih područja. Takve okolnosti zahtijevaju daljnju učinkovitu suradnju izravno pogođenih država te održavanje i unaprjeđenje sposobnosti za koordinirano postupanje na nacionalnoj i europskoj razini. Pri tome je dogovor između Europske unije i Republike Turske iz 2016. godine i dalje ključan za kontrolu ilegalnih prolazaka istočno-mediteranskom rutom.

Razvoj modernih sukoba, ponajprije zbog korištenja inovativnih i disruptivnih tehnologija, širi se sve više izvan standardnih obrazaca te kroz hibridne aktivnosti pogađa ranjivosti svih područja društvenog djelovanja, istovremeno zamagljujući granice mira, krize i konflikta i postavljajući ne samo nove, već i multiplicirajući postojeće sigurnosne rizike. Ovo je osobito potencirano zbog neizvjesnosti razvoja i primjene umjetne inteligencije, kvantne tehnologije, autonomnih sustava i drugih tehnologija koje se oslanjaju na domene kibernetičkog prostora i svemira.

Rat u Ukrajini neminovno je utjecao i na stabilnost jugoistočnog susjedstva Republike Hrvatske s obzirom na značajan utjecaj koji Ruska Federacija ostvaruje u pojedinim državama toga područja te su države načelno osudile rusku invaziju i podržale teritorijalni integritet i suverenitet Ukrajine u međunarodnim tijelima i forumima. Kao i ranijih godina, negativni utjecaj Ruske Federacije u regiji nadovezuje se na postojeće interne prijepore te neriješena regionalna odnosno međudržavna i međunacionalna pitanja, koje sveukupno kontinuirano sadrže potencijal za razvoj političke ili sigurnosne nestabilnosti. U tom kontekstu 2022. godine poduzimane su aktivnosti radi naglašavanja snage i značaja prisutnosti međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini i Republici Kosovu za sigurnost regije.

Sredinom 2022. godine održana je prva međuvladina konferencija između Europske unije, Republike Sjeverne Makedonije i Republike Albanije što je značilo otvaranje pregovora za članstvo, dok je krajem 2022. godine Bosna i Hercegovina dobila status kandidata za članstvo u Europskoj uniji. To predstavlja pozitivan korak prema stabilizaciji jugoistoka i istoka Europe u kontekstu porasta nestabilnosti na istočnim granicama Europske unije.

Ojačano jedinstvo i snaga NATO-a, dodatno potaknuto ruskom agresijom na Ukrajinu, manifestirano je ponajviše kroz usvajanje novoga Strateškoga koncepta. Njime su potvrđene temeljne vrijednosti i svrha Saveza, kolektivno su definirani izazovi i prijetnje po Savez te je usmjerena politička i vojna adaptacija. Rusija i terorizam označeni su kao prijetnje, dok se Narodna Republika Kina prvi put spominje kao sistemski izazov za NATO. Pojavom rata na europskom prostoru NATO ponovno stavlja naglasak na kolektivnu obranu, ažurirajući svoje obrambene planove, uspostavljajući novi model snaga s većim brojem visoko spremnih snaga i s unaprijed definiranim zadaćama. Istovremeno se vodi računa o prilagodbi odgovora na hibridne aktivnosti, zlouporabu kibernetičkog prostora i novih potencijalno razarajućih tehnologija. Pružena je čvrsta potpora ukrajinskoj nezavisnosti i suverenosti.

U Europskoj uniji, glavni napor u obrambenom području bili su usmjereni na pružanje potpore Ukrajini u borbi protiv ruske agresije, uključujući pokretanje misije Europske unije za vojnu pomoć za potporu Ukrajini (*European Union Military Assistance Mission Ukraine – EUMAM*), pružanje vojne pomoći putem Europskog instrumenta mirovne pomoći (*European Peace Facility – EPF*) i provedbu mjera ograničenja Ruskoj Federaciji.

Značajan naglasak stavljen je i na jačanje obrambene suradnje usmjerene na razvoj i jačanje prioriternih obrambenih sposobnosti putem kolaborativnih projekata, uključujući zajedničku nabavu.

Tijekom 2022. godine usvojen je Strateški kompas Europske unije koji daje smjernice za daljnji razvoj obrambenih i civilnih sposobnosti, jačanje obrambene suradnje te partnerstava, osnaživanje operativne dimenzije Zajedničke sigurnosne i obrambene politike te za daljnji razvoj zaštitnih mehanizama i otpornosti. Započela je i njegova intenzivna implementacija, osobito što se tiče operacionalizacije Kapaciteta za brzo raspoređivanje (*Rapid Deployment Capacity – RDC*), jačanja vojne pokretljivosti te stvaranja preduvjeta i pokretanja zajedničke nabave vojnih sposobnosti i streljiva.

Nastavljene su i aktivnosti provedbe triju ključnih obrambenih inicijativa Europske unije: Stalne strukturirane suradnje (*Permanent Structured Cooperation – PESCO*), Koordiniranoga godišnjeg pregleda u području obrane (*Coordinated Annual Review on Defence – CARD*) i Europskog fonda za obranu (*European Defence Fund – EDF*), u kojima Republika Hrvatska aktivno sudjeluje.

1.2. Obrambena politika i planiranje

U izvještajnom razdoblju obrambena politika bila je usmjerena na unaprjeđivanje obrambenih sposobnosti te na intenziviranje potpore Hrvatske vojske civilnim institucijama i stanovništvu. Obrambena politika provedena je u funkciji potpore vanjskoj politici Republike Hrvatske, nastojanjem za jačanjem međunarodne obrambene suradnje, kontinuiranim doprinosom međunarodnoj stabilnosti i sigurnosti te doprinosom unaprjeđivanju sposobnosti NATO-a i Europske unije.

Ministarstvo obrane nastavilo je provoditi obrambenu politiku usredotočenu na daljnje jačanje identiteta, društvenog imidža i sposobnosti Hrvatske vojske kroz sustav domovinske sigurnosti koji je tijekom 2022. godine dodatno osnažen i potvrđen u situacijama na terenu, posebno pružanjem potpore civilnim institucijama u odgovorima na krize i katastrofe.

U kontekstu narušenog mira u Europi, Hrvatska vojska nastavila je s angažmanom u različitim oblicima međunarodnih aktivnosti u okviru Europske unije i NATO-a.

Strategijom nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske iz 2017. godine i Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske iz 2021. godine oblikovana je odgovarajuća konceptualna osnova za izradu i donošenje nove Strategije obrane Republike Hrvatske, kao jedne od ključnih sektorskih strategija nacionalne razine.

S obzirom na to da je od donošenja prve Strategije obrane Republike Hrvatske došlo do značajnih geostrateških i geopolitičkih promjena, kao i promjena niza sigurnosnih okolnosti u okružju Republike Hrvatske, izrađen je nacrt nove Strategije obrane Republike Hrvatske.

Definiranje i razvoj obrambenih sposobnosti Hrvatske vojske temelji se na nacionalnim potrebama, zahtjevima NATO-a i Europske unije za obrambenim sposobnostima, što posebno dolazi do izražaja zbog drastično izmijenjenog geostrateškog okružja u Europi te realne prijetnje vođenja konvencionalnog rata. Glavni napor u izgradnji obrambenih sposobnosti usmjereni su na opremanje i modernizaciju zračnih i protuzračnih sposobnosti, kopnenih sposobnosti za opremanje brigade srednjeg pješništva te kibernetičke sposobnosti.

U izvještajnom razdoblju naglasak je bio u radu na novom Dugoročnom planu razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske. Riječ je o jednom od temeljnih dokumenata na području obrane kojim se utvrđuje projekcija razvoja sposobnosti Hrvatske vojske za razdoblje od 12 godina. Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske sadržavat će i obveze iz novoga paketa NATO Ciljeva sposobnosti za Republiku Hrvatsku, s naglaskom na dostizanje brigada srednjeg pješništva i pripadajuće postrojbe borbene i logističke potpore kao prioritetnog nacionalnog i NATO Cilja sposobnosti. U sklopu potpore navedenog cilja u 2022. godini nastavljeni su projekti opremanja borbenim vozilom pješništva, modernizacije baznih oklopnih vozila i nabave sustava protuzračne obrane kratkog dometa. Sposobnosti zračnih i specijalnih snaga znatno su unaprijeđene opremanjem i modernizacijom četiri višenamjenska helikoptera UH-60M Black Hawk.

U pomorskoj komponenti naglasak je na dostizanju sposobnosti provođenja protuminskih mjera u površinskim vodama i razvijanju svjesnosti o pomorskoj situaciji, kako bi se mogle provoditi operacije pomorskog presretanja. Ostali prioriteti uključuju unaprjeđenje manevarskih sposobnosti, zaštite, pokretljivosti, održivosti i interoperabilnosti snaga, s naglaskom na logističke sposobnosti, zdravstvenu potporu, komunikacijske i informacijske sustave, kibernetičke sposobnosti te aktivnosti i projekte vezane za uvezivanje u NATO sustav protuzračne i proturaketne obrane. U sklopu četverogodišnjeg NATO ciklusa obrambenog planiranja (*NATO Defence Planning Process – NDPP*) Republika Hrvatska izvijestila je o postignućima iz Paketa Ciljeva sposobnosti 2017 te je preuzela novi paket obveza – NATO Ciljevi sposobnosti 2021.

U okviru „Izvješća o implementaciji NATO Zavjeta o obrambenim izdvajanjima“ (*Defence Investment Pledge Report – DIP*) i „Nacionalnog plana ispunjavanja obveza iz Stalne strukturirane suradnje“ za 2022. godinu, Republika Hrvatska izvijestila je da je nastavila trend povećanja izdvajanja za obranu u okvirima državnog proračuna Republike Hrvatske. Naime, u skladu sa smjernicama s NATO summita iz Walesa te uzimajući u obzir značajno izmijenjenu europsku sigurnosnu arhitekturu uslijed ruske agresije na Ukrajinu, Financijski plan Ministarstva obrane tijekom 2022. godine povećan je dva puta te je ukupno povećanje iznosilo 5,02 % u odnosu na 2021. godinu. Republika Hrvatska ostaje predana smjernicama o izdvajanjima za obranu od 2 % BDP-a, od čega 20 % za modernizaciju i opremanje, kao minimumu za jačanje i razvoj potrebnih obrambenih sposobnosti.

Nastavljeno je aktivno sudjelovanje u Zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici Europske unije, s naglaskom na ciljeve utvrđene Strateškim kompasom i Stalnom strukturiranom suradnjom (*Permanent Structured Cooperation – PESCO*). Republika Hrvatska nastavila je aktivno sudjelovati u sedam PESCO projekata, intenzivirana je suradnja s Europskom obrambenom agencijom, a važan naglasak stavljen je i na Europski fond za obranu, u okviru kojega Ministarstvo obrane nastavlja pružati potporu hrvatskoj obrambenoj industriji.

Zbog kontinuiranog rasta utjecaja hibridnih prijetnji na sigurnost, Republika Hrvatska nastavila je jačati razvoj sposobnosti za suprotstavljanje hibridnim prijetnjama kroz koordinirano djelovanje sastavnica sustava domovinske sigurnosti te kontinuiranu međunarodnu suradnju kroz postojeće okvire unutar NATO-a i Europske unije.

1.3. Međunarodna obrambena suradnja i sigurnost

Provedba međunarodne obrambene suradnje izravan je doprinos jačanju ugleda i daljnjeg potvrđivanja Republike Hrvatske kao odgovorne članice međunarodne zajednice. Suradnjom sa strateškim partnerima, sudjelovanjem u operacijama, misijama i aktivnostima NATO-a, Europske unije i Ujedinjenih naroda, kao i aktivnostima Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (*OESS*) i Centra za sigurnosnu suradnju RACVIAC, nastavlja se zajednički doprinos miru, sigurnosti i stabilnosti globalnog i euroatlantskog prostora te prostora jugoistočne Europe.

S obzirom na izazove u području međunarodne sigurnosti, kao i obveze koje proizlaze iz članstva u međunarodnim organizacijama i inicijativama, prioritetna područja međunarodne obrambene suradnje u 2022. godini bila su:

- nastavak doprinosa i uključivanje u nove višenacionalne inicijative i aktivnosti radi daljnje izgradnje sposobnosti i jačanja interoperabilnosti Hrvatske vojske
- intenzivan doprinos donošenju i rad na provedbi ciljeva Strateškoga kompasa Europske unije i Strateškoga koncepta NATO-a
- aktivno sudjelovanje u operacijama, misijama i aktivnostima NATO-a, Europske unije i Ujedinjenih naroda
- razmjestivost, održivost i interoperabilnost pripadnika i postrojbi Hrvatske vojske u operacijama potpore miru i misijama, vježbama te drugim aktivnostima u inozemstvu
- ispunjavanje međunarodnih obveza uz promicanje nacionalnih interesa
- daljnje jačanje obrambene suradnje u okviru regionalnih inicijativa, NATO-a i Europske unije te sa strateškim partnerima
- aktivno sudjelovanje u tijelima i forumima međunarodnih organizacija i regionalnih sigurnosno-obrambenih inicijativa, posebno Američko-jadranskoj povelji i Srednjoeuropskoj obrambenoj suradnji
- predsjedanje Forumom europskih obalnih straža
- doprinos i potpora hrvatskoj obrambenoj industriji u okviru Europskog fonda za obranu
- jačanje stabilnosti i sigurnosti u jugoistočnoj Europi.

1.3.1. Djelovanje u okvirima NATO-a i Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije

Aktivnosti u sklopu NATO-a

Tijekom četrnaeste godine članstva u NATO-u Republika Hrvatska nastavila je pridonositi međunarodnoj sigurnosti naglašavajući važnost euroatlantskih vrijednosti, savezničko jedinstvo, solidarnost i suradnju s partnerima, posebice s Europskom unijom. Fokus NATO-a tijekom 2022. godine bio je na sigurnosnoj situaciji u istočnoj Europi uzrokovanoj agresijom Ruske Federacije na Ukrajinu, što je, među ostalim, potaknulo partnerske države Kraljevinu Švedsku i Republiku Finsku na iniciranje procesa pristupanja u punopravno članstvo NATO-a. U 2022. godini održana su tri redovita sastanka Sjevernoatlantskog vijeća u formatu ministara obrane u veljači, lipnju i listopadu te jedan izvanredni sastanak u ožujku. Osim toga, održan je jedan redovan NATO sastanak na vrhu (summit) te dva izvanredna, u formatu predsjednika država i vlada članica NATO-a, u veljači i u ožujku. Redovni NATO summit predsjednika vlada i država članica održan je u lipnju 2022. u Madridu. Na summitu su usvojene odluke važne za prilagodbu Saveza poput daljnjeg osnaživanja odvratanja i obrane, poziva Kraljevini Švedskoj i Republici Finskoj da se pridruže Savezu, dugoročne pomoći Ukrajini, usvajanja novog NATO-ova Strateškog koncepta, povećanja važnosti borbe protiv klimatskih promjena, uspostave inovacijskog fonda, potrebe za većim izdvajanjima za NATO uključujući kroz povećanje zajedničkih proračuna, produbljivanja suradnje s partnerima, uključujući i države iz indopacifičke regije.

U srpnju 2022. potpisani su pristupni protokoli za pridruživanje Finske i Švedske NATO-u, nakon čega je uslijedila njihova ratifikacija na razini saveznica. Hrvatski sabor ratificirao je Protokol o pristupanju Kraljevine Švedske i Republike Finske u NATO, 15. srpnja 2022. Očekuje se da će postupak na razini svih saveznica biti završen tijekom 2023. godine.

Novi Strateški koncept NATO-a, usvojen na summitu u Madridu, odražava novu realnost sigurnosnog okruženja u Europi te ističe važnost kolektivne obrane i tri temeljne zadaće Saveza: odvratanje i obranu, prevenciju i upravljanje krizama te kooperativnu sigurnost. S obzirom na trenutačno sigurnosno stanje i buduće sigurnosne izazove, NATO zadržava pristup 360°, odnosno nastavlja gledati u svim strateškim smjerovima. U usporedbi s prethodnim Strateškim konceptom, strateške domene (kopno, more, zrak, kibernetički prostor, svemir) sagledavaju se opširnije, pri čemu nove domene poput kibernetičkog prostora i svemira dobivaju na važnosti.

Uz Rusiju, terorističke grupe ostaju druga sigurna prijetnja. Strateški koncept naglašava potrebu nastavka borbe protiv hibridnih prijetnji, osiguravanja energetske sigurnosti te ističe važnost nuklearnih sposobnosti pojedinih saveznica, koje su i dalje prepoznate kao ultimativni jamac sigurnosti svih članica.

Slika 1. Sastanak Sjevernoatlantskog vijeća u formatu ministara obrane

U kontekstu multinacionalnog razvoja sposobnosti, Republika Hrvatska nastavila je sudjelovati u Konceptu vodećih nacija (*Framework Nation Concept – FNC*) pod vodstvom Savezne Republike Njemačke i pod vodstvom Talijanske Republike, koji predstavlja izvrstan alat za povećanje interoperabilnosti snaga i poboljšanje nacionalnih sposobnosti na učinkovit i isplativ način.

U operacijama, misijama i drugim aktivnostima u inozemstvu tijekom 2022. godine ukupno su sudjelovala 734 pripadnika Hrvatske vojske, od toga 697 u okviru NATO-a.

Nastavljeno je sudjelovanje u operaciji potpore miru *KFOR* u Republici Kosovu, NATO misiji u Iraku, operaciji potpore miru *Sea Guardian* u Sredozemlju, u aktivnosti ojačane prednje prisutnosti u Republici Poljskoj, kao i aktivnosti Stalne NATO skupine protuminskih snaga 2 s timom protuminskih ronitelja Hrvatske ratne mornarice na brodovima talijanske ratne mornarice. Osim toga, pripadnici Hrvatske vojske iz područja zdravstvene zaštite sudjelovali su u operaciji *Allied Solace* u Republici Kosovu. Najznačajnija promjena u kontekstu planiranih aktivnosti za 2022. godinu odnosila se na upućivanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u novu NATO-ovu aktivnost ojačane budnosti u Mađarskoj.

Naime, zbog pogoršane situacije na istoku Europe uzrokovane ruskom agresijom na Ukrajinu, NATO je u veljači 2022. donio odluku o uspostavi dodatnih borbenih skupina u Mađarskoj, Slovačkoj Republici, Republici Bugarskoj i u Rumunjskoj. Hrvatski sabor je u ožujku 2022. donio Odluku o sudjelovanju Oružanih snaga Republike Hrvatske u sklopu aktivnosti ojačane budnosti u Mađarskoj, kojom je omogućeno upućivanje do 70 pripadnika Hrvatske vojske u tu aktivnost. Prvi hrvatski kontingent u Mađarsku je upućen u srpnju 2022.

Republika Hrvatska nastavila je ispunjavati obveze u kontekstu popune pozicija u nacionalnim predstavništvima pri NATO-u, NATO zapovjednoj strukturi, NATO strukturi snaga, NATO agencijama i četiri NATO središta izvrsnosti te je u 2022. godini popunjavala 81 poziciju. Kako bi se ispunio nedostatak u teritorijalnom rasporedu zapovjedništava NATO strukture snaga te povećala razina sigurnosti u srednjoj Europi i na jugoistočnim granicama NATO-a, Republika Hrvatska je 2018. godine s Mađarskom pokrenula uspostavu Multinacionalnog divizijskog zapovjedništva Centar (*Headquarters Multinational Division – Centre – HQ MND-C*) kojemu se 2021. godine u svojstvu vodeće države pridružila i Slovačka Republika. Dostizanjem inicijalne operativne sposobnosti u 2022. godini. HQ MND-C je aktiviran i integriran u NATO strukturu snaga kao međunarodni vojni stožer. Dostizanje pune operativne sposobnosti planirano je do kraja 2023. godine. U 2022. godini Republika Hrvatska je u HQ MND-C popunjavala 20 pozicija, od kojih i rotacijsku poziciju zapovjednika na razini generala.

Slika 2. Susret ministra obrane s pripadnicima Hrvatske vojske u Multinacionalnom divizijskom zapovjedništvu za Srednju Europu u Mađarskoj

Radi ispunjavanja obveze ustrojavanja postrojbe za specijalne zračne operacije (*Special Operations Air Task Unit – SOATU*) u okviru NATO cilja sposobnosti, Republika Hrvatska, Republika Bugarska, Mađarska i Republika Slovenija osnovale su 2019. godine Međunarodno središte za obuku helikopterskih posada i timova za provedbu zadaća specijalnih zračnih operacija (*Multinational Special Aviation Programme – MSAP*) sa sjedištem u vojarni „Pukovnik Mirko Vukušić“ u Zemunik Donjem. MSAP značajno pridonosi razvoju sposobnosti Hrvatske vojske i oružanih snaga država članica koje sudjeluju u njegovu radu. Riječ je o jednom od NATO-ovih projekata visoke vidljivosti, s ambicijom da s vremenom preraste u akreditirano središte izvrsnosti. U 2022. godini provedeno je šest obučnih aktivnosti u kojima je sudjelovalo oko 250 pripadnika oružanih snaga iz zemalja osnivača.

Tijekom 2022. godine 25 pripadnika Hrvatske vojske i Ministarstva obrane sudjelovalo je na tečajevima u NATO školi u Oberammergau u Saveznoj Republici Njemačkoj, gdje se provodi edukacija i individualna obuka kao potpora postojećoj i razvojnoj NATO strategiji, politici i doktrini.

Aktivnosti u sklopu Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije

Predstavnici Ministarstva obrane i Hrvatske vojske redovito su sudjelovali na sastancima ministara obrane i načelnika glavnih stožera država članica Europske unije, kao i na sastancima ravnatelja za obrambenu politiku.

U 2022. godini Republika Hrvatska bila je zastupljena s dva predstavnika u strukturama Vojnog osoblja Europske unije (*European Union Military Staff – EUMS*) te jednim u Stožeru za vojno planiranje i provedbu (*Military Planning and Conduct Capability – MPCC*). Predstavnici Ministarstva obrane i Hrvatske vojske sudjelovali su u radu nadležnih odbora i radnih skupina Europske obrambene agencije te drugih tijela Europske unije.

U ožujku 2022. Vijeće Europske unije odobrilo je Strateški kompas, koji predstavlja jedan od najvažnijih i najambicioznijih dokumenata Unije. Strateški kompas daje političko-strateške smjernice o tome što Europska unija treba postići na području sigurnosti i obrane u sljedećih pet do deset godina kako bi ostvarila ulogu geopolitičkog aktera. Na inzistiranje Republike Hrvatske u Strateški kompas ugrađen je izričaj o konstitutivnosti naroda u Bosni i Hercegovini, nužnost ugradnje obrambenih inicijativa Europske unije u nacionalne procese obrambenog planiranja država članica, komplementarnost s NATO-om i razvoj partnerstva po mjeri s trećim državama.

Dokument je strukturalno podijeljen u pet poglavlja: „Svijet s kojim se suočavamo“, „Djelovanje“, „Osiguravanje“, „Ulaganje“ i „Partnerstvo“ te iznosi niz prijedloga i inicijativa s vremenskim okvirima za implementaciju. Strateški kompas navodi 81 cilj s rokovima provedbe do 2025. godine, a najznačajnije smjernice odnose se na uspostavu Kapaciteta za brzo raspoređivanje (*Rapid Deployment Capacity – RDC*), jačanje otpornosti država članica, jačanje obrambenih izdvajanja, izgradnju strateških obrambenih sposobnosti u svim domenama, smanjivanje tehnoloških ovisnosti i jačanje suradnje sa strateškim partnerima, posebno s NATO-om i Sjedinjenim Američkim Državama.

Tijekom 2022. godine ostvaren je napredak po pitanju unaprjeđenja misija i operacija Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije s ciljem njihove brže prilagodbe promjenama na terenu te prilagodbe procedura za donošenje odluka o uspostavi misija i operacija. Na razini Europske unije postignut je dogovor oko praktičnih modaliteta za primjenu članka 44. Ugovora o Europskoj uniji te su usvojena i prva dva operativna scenarija za RDC kojim bi Europska unija ojačala svoje sposobnosti upravljanja krizama. Daljnji proces provedbe ciljeva Strateškog kompasa Republika Hrvatska smatra važnim za nastavak poticanja zajedničkoga političkog razumijevanja razine ambicije Europske unije na području sigurnosti i obrane, izgradnje zajedničke sigurnosno-obrambene kulture, potrebnih sposobnosti te operativne spremnosti Europske unije.

Slika 3. Ministar obrane Mario Banožić na sastanku ministara obrane Europske unije u Pragu za vrijeme češkog predsjedanja Vijećem Europske unije

U okviru obrambenih inicijativa Europske unije, predstavnici Ministarstva obrane i Hrvatske vojske sudjelovali su u aktivnostima PESCO-a, CARD-a, unaprjeđivanja vojne pokretljivosti te u aktivnostima usmjerenim na jačanje suradnje Europske unije i NATO-a.

U okviru PESCO-a Republika Hrvatska nastavila je sudjelovanje u sedam projekata. Sudjelovanjem u PESCO projektima doprinosi se jačanju nacionalnih sposobnosti i sposobnosti u okviru Europske unije, kao i NATO obveza.

Republika Hrvatska se zalaže za pružanje pomoći i potpore sličnomislećim partnerima u svojem neposrednom susjedstvu, koji dijeli vrijednosti te vanjskopolitičke i sigurnosne ciljeve Europske unije.

Usljed ruske agresije na Ukrajinu i posljedične pomoći u naoružanju i opremi koju su države članice Europske unije pružile Ukrajini bilateralnim putem, došlo je do očekivanog pada u razinama nacionalnih obrambenih zaliha. Ovakav razvoj događaja doveo je do potrebe za uspostavom institucionalnog pristupa zajedničkoj nabavi.

U tom kontekstu Republika Hrvatska je 2022. godine aktivno sudjelovala u izradi Uredbe Europske komisije o uspostavi akta o jačanju europske obrambene industrije putem zajedničke nabave (*European Defence Industry Reinforcement through Common Procurement Act – EDIRPA*). Cilj prijedloga je uspostava kratkoročnog instrumenta u iznosu od 500.000.000 eura usmjerenog na poticanje konkurentnosti i učinkovitosti europske obrambene tehnološke i industrijske baze te poticanje suradnje u postupku nabave u području obrane između država članica kako bi se izbjegla fragmentiranost i povećala djelotvornost javne potrošnje. Vrijednost ovoga instrumenta, uz nadopunu nedostajućih zaliha, ogleda se i u potencijalu za zamjenu obrambenih sustava sovjetskog podrijetla.

Republika Hrvatska sudjelovala je i u aktivnostima namjenske radne skupine za zajedničku nabavu (*Defence Joint Procurement Task Force – DJPTF*) koju čine Europska obrambena agencija, Europska služba za vanjsko djelovanje i Europska komisija. Na temelju odgovora država članica, radna skupina predstavila je područja od zajedničkog interesa za moguću zajedničku nabavu u različitim kategorijama opreme.

Odlukom Vijeća Europske unije u ožujku 2021. godine uspostavljen je Europski instrument mirovne pomoći (*European Peace Facility – EPF*), kako bi se financirali zajednički troškovi operacija i misija u sklopu Zajedničke vanjske i sigurnosne politike i operativni troškovi za djelovanja radi unaprjeđenja kapaciteta partnera te regionalnih i međunarodnih organizacija koji se odnose na vojna i obrambena pitanja. Nakon ruske agresije na Ukrajinu, Vijeće Europske unije donijelo je šest odluka o mjerama pomoći Ukrajini kroz ovaj Instrument u vrijednosti od tri milijarde eura, čime se države članice potiče na popunu vlastitih zaliha i daljnju potporu Ukrajini. Kako EPF omogućuje pružanje potpore svojim partnerima, Republika Hrvatska se zalaže za pružanje pomoći i potpore partnerima u svojem neposrednom susjedstvu.

Što se tiče operativnog doprinosa Republike Hrvatske Zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici Europske unije, nastavljeno je sudjelovanje u pomorskim operacijama EUNAVFOR MED Irini i EUNAVFOR Somalija ATALANTA s po jednim pripadnikom u rotaciji.

Slika 4. Obuka članova AVPD tima

Nakon što je 14. studenoga 2022. pokrenuta misija Europske unije za vojnu pomoć za potporu Ukrajini „EU Military Assistance Mission – Ukraine“ (EUMAM), 30. studenoga 2022. u Hrvatskome saboru predstavljen je prijedlog Odluke o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u misiji Europske unije EUMAM. Ministarstvo obrane u suradnji s Glavnim stožerom Oružanih snaga Republike Hrvatske provelo je raščlambu mogućnosti doprinosa u misiji EUMAM na temelju čega je predloženo sudjelovanje do 80 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u zapovjedništvima na strateškoj i operativnoj razini te provedba obuke u Republici Hrvatskoj i na području ostalih država članica Europske unije. Prijedlogom odluke predviđena je mogućnost obuke do 100 pripadnika ukrajinskih Oružanih snaga na području Republike Hrvatske. 16. prosinca 2022. Hrvatski sabor nije donio odluku o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u misiji EUMAM. S obzirom na to da Predsjednik Republike Hrvatske nije dao prethodnu suglasnost na navedeni prijedlog za donošenje odluke bila je potrebna dvotrećinska većina glasova odnosno 101 glas zastupnika. Za donošenje Odluke o sudjelovanju Republike Hrvatske u misiji EUMAM glasovalo je 97 zastupnika, a 10 zastupnika je bilo protiv. Vlada Republike Hrvatske od prvoga dana ruske agresije na Ukrajinu, bez oklijevanja svrstala se uz ukrajinski narod i njegova neotuđiva prava na zaštitu suvereniteta i slobode.

Hrvatski sabor donio je 11. ožujka 2022. Odluku o sudjelovanju Oružanih snaga Republike Hrvatske u aktivnosti u sklopu projekta Stalne strukturirane suradnje Europske unije „Kibernetički timovi za brzi odgovor i uzajamnu pomoć u kibernetičkoj sigurnosti“ (*Cyber Rapid Response Teams – CRRT*) radi pružanja potpore državama sudionicama projekta, drugim državama članicama Europske unije, institucijama, tijelima i agencijama Europske unije, misijama Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije i drugim povezanim aktivnostima te partnerima.

Nastavljeno je sudjelovanje Republike Hrvatske u borbenim skupinama Europske unije (*European Union Battle Group – EUBG*) te su Oružane snage Republike Hrvatske tijekom prvih šest mjeseci sudjelovale u borbenoj skupini Europske unije pod vodstvom Talijanske Republike (*Defence Cooperation Initiative – DECI*). Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o deklariranju snaga u borbenim skupinama Europske unije pod vodstvom Talijanske Republike i Odluku o deklariranju snaga u borbenim skupinama Europske unije pod vodstvom Savezne Republike Njemačke, a nastavljene su i pripreme za sudjelovanje u borbenim skupinama pod vodstvom Republike Poljske.

1.3.2. Multilateralna suradnja

Multilateralna obrambena suradnja provođena je u okviru međunarodnih i regionalnih organizacija, s naglaskom na tematska područja od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku te je 2022. godina obilježena novim sigurnosnim izazovima u kontekstu rata u Ukrajini. Težišne aktivnosti u 2022. godini odvijale su se u sklopu regionalnih sigurnosno-obrambenih inicijativa kojih je Republika Hrvatska članica ili država promatrač. Provođene su mjere izgradnje povjerenja i sigurnosti u okviru OESS-a i Ujedinjenih naroda, proaktivno djelovanje i potpora u radu RACVIAC – Centra za sigurnosnu suradnju te su provedene aktivnosti iz područja nadzora naoružanja u skladu s međunarodnim sporazumima i konvencijama kojima je Republika Hrvatska pristupila. Predstavnici Ministarstva obrane sudjelovali su na međunarodnim sajmovima i izložbama vojne opreme i naoružanja, poput sajma „Eurosatory“, „Euronaval“ i „MILPOL“ u Francuskoj Republici i sajma „MSPO“ u Republici Poljskoj. Promicanje hrvatske obrambene industrije ostaje jedan od trajnih ciljeva multilateralne obrambene suradnje. Jedan od vidova promocije je i međunarodna „Jadranska vojna i zrakoplovna izložba i konferencija“ (*Adriatic Sea Defense & Aerospace Exhibition and Conference – ASDA*), koja je od 3. do 5. svibnja 2023. održana u Zadru. Na izložbi je sudjelovalo oko 200 izlagača naoružanja i vojne opreme iz 30 zemalja, među kojima i svjetski renomirane hrvatske tvrtke.

Sudjelovanje u regionalnim inicijativama

Tijekom 2022. godine nastavljeno je sudjelovanje u radu regionalnih organizacija, foruma i inicijativa radi jačanja povjerenja i partnerstva, izgradnje stabilnosti i sigurnosti u srednjoj i jugoistočnoj Europi te na Sredozemlju, kao i izgradnje interoperabilnosti i obrambenih sposobnosti u skladu s prioritetima sigurnosne politike Republike Hrvatske. Glavna područja suradnje odnosila su se na unaprjeđenje suradnje, zajednički razvoj obrambenih sposobnosti te razmatranje mogućnosti zajedničkog sudjelovanja u operacijama, potporu nastavku procesa proširenja NATO-a i Europske unije na zemlje jugoistočne Europe, ispunjavanje obveza iz članstva u NATO-u i Europskoj uniji te jačanje mjera povjerenja i sigurnosti. Proaktivnim sudjelovanjem u regionalnim inicijativama i forumima, Ministarstvo obrane nastavilo je pridonositi međunarodnoj afirmaciji Republike Hrvatske, kao regionalnog lidera i pokretača euroatlantskih procesa u državama jugoistočne Europe. Tijekom 2022. godine to je postizano prije svega aktivnim sudjelovanjem Republike Hrvatske u sklopu Američko-jadranske povelje i Srednjoeuropske obrambene suradnje (*Central European Defence Cooperation – CEDC*).

U sklopu Američko-jadranske povelje, kojom je 2022. godine predsjedala Crna Gora, Ministarstvo obrane i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova nastavili su pružati potporu novim članicama NATO-a, kao i državama aspiranticama iz jugoistočne Europe u približavanju NATO-u. Tijekom 2022. godine suradnja u okviru inicijative bila je usmjerena na izradu i usklađivanje Koncepta revitalizacije Američko-jadranske povelje. Riječ je o dokumentu u kojem su sistematizirani prioriteti buduće suradnje u okviru inicijative: razvoj projekata i sposobnosti zajedničkih država članicama Američko-jadranske povelje; pružanje pomoći NATO partnerima i aspirantima u implementaciji partnerskih ciljeva i postizanju višeg stupnja interoperabilnosti; jačanje individualnih i kolektivnih sposobnosti kibernetičke obrane i sigurnosti te povećanje regionalne otpornosti na kibernetičke i hibridne ugroze i razvoj interoperabilnosti kroz zajedničko sudjelovanje u međunarodnim operacijama, misijama i vježbama. Završna verzija dokumenta u velikoj mjeri reflektira stavove Republike Hrvatske iznesene u procesu usuglašavanja, posebice kada je riječ o praktičnim područjima suradnje koje treba razvijati, a na koje je Republika Hrvatska stavljala naglasak i tijekom predsjedanja Američko-jadranskom poveljom 2021. godine.

Koncept revitalizacije na svojem redovitom sastanku u rujnu 2022. odobrili su načelnici glavnih stožera oružanih snaga, a usvojili ministri obrane na sastanku u prosincu 2022.

Suradnju u okviru Američko-jadranske povelje 2022. godine obilježio je snažan angažman američkog partnera, na čiju se inicijativu pristupilo izradi Koncepta revitalizacije te je na sastanku ministara obrane sudjelovala pomoćnica ministra obrane Sjedinjenih Američkih Država za pitanja međunarodne sigurnosti, što je najviša razina dužnosnika nakon sudjelovanja američkog ministra obrane na posebnom sastanku inicijative održanom u srpnju 2018. u Zagrebu. Tijekom 2022. godine provedene su redovne aktivnosti na razini oružanih snaga. Na konferenciji načelnika Glavnih stožera oružanih snaga država članica Američko-jadranske povelje, načelnici su ukazali na važnost zaključaka i odluka NATO summita u Madridu, osudili agresiju Rusije na Ukrajinu i izrazili zabrinutost pogoršanjem sigurnosne situacije u Europi te osobito na području zapadnog Balkana.

Sastanci ministara obrane, ravnatelja iz područja obrambene i vanjske politike obilježeni su raspravama o regionalnim sigurnosnim izazovima, s naglaskom na regionalnu stabilnost u kontekstu rata u Ukrajini te napretku procesa euroatlantskih integracija. Kao temelj daljnje suradnje u okviru inicijative utvrđeni su razvoj sposobnosti i interoperabilnosti, intenziviranje kalendara obuke i vježbi te implementacija politike otvorenih vrata.

U okviru austrijskog predsjedanja CEDC-om 2022. godine Ministarstvo obrane aktivno je sudjelovalo na redovitim sastancima na razini ravnatelja za obrambenu politiku, kao i ministarskom sastanku, koji su obilježeni raspravama o utjecaju rata u Ukrajini na sigurnost Europe te države zapadnog Balkana i šire te i o pruženoj pomoći Ukrajini. Vođene su rasprave o Strateškom kompasu Europske unije, dosadašnjim postignućima CEDC-a te su razmijenjena mišljenja o potrebi jačanja vidljivosti inicijative u okviru Europske unije i mogućim budućim projektima, uz potvrđivanje predanosti nastavku suradnje s državama zapadnog Balkana. Republika Austrija, kao država predsjedateljica, inicirala je novi prijedlog zajedničkog projekta koji bi mogao biti predložen za financiranje sredstvima Europskog instrumenta mirovne pomoći, a u cilju suradnje i doprinosa državama zapadnog Balkana.

Nastavljeno je sudjelovanje u okviru Foruma ministara obrane jugoistočne Europe (*South-Eastern Europe Defence Ministerial – SEDM*) kroz sastanke koordinacijskog i upravljačkog odbora te sastanak ministara obrane, radi promicanja sigurnosnog dijaloga u jugoistočnoj Europi o pitanjima od zajedničkog interesa. Sastanak ministara obrane održan je pod bugarskim predsjedanjem, pri čemu je potvrđena predanost suradnji u inicijativi.

U okviru multilateralne suradnje poseban naglasak stavljen je na jačanje ugleda i pozicije RACVIAC-a kao međunarodne organizacije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Djelovanjem u RACVIAC-u nastavljeno je jačanje međunarodnog položaja Republike Hrvatske, aktivan doprinos sigurnosti i stabilnosti regije te pružanje potpore euroatlantskim integracijama država aspirantica.

Aktivnosti u sklopu Ujedinjenih naroda

Predstavnici Ministarstva obrane sudjelovali su na sastancima po pitanju konvencija Ujedinjenih naroda iz područja nadzora naoružanja, kao i u izradi nacionalnih godišnjih izvješća po Konvenciji o kazetnom streljivu, Konvenciji o zabrani upotrebe, skladištenja, proizvodnje i transportu protupješačkih mina te njihovu uništavanju, Konvenciji o zabrani ili ograničenju uporabe određenoga konvencionalnog oružja s pretjeranim traumatskim učinkom ili djelovanjem bez obzira na cilj. Republika Hrvatska podržava inicijativu Glavnog tajnika Ujedinjenih naroda koja se odnosi na plan djelovanja u području operacija *Action for Peacekeeping* te provodi plan Ujedinjenih naroda za povećanje sudjelovanja žena u operacijama potpore miru do 2028. godine. Tijekom 2022. godine u tri misije Ujedinjenih naroda (UNMOGIP – Indija i Pakistan, MINURSO – Zapadna Sahara, UNIFIL – Libanon) sudjelovalo je ukupno 29 pripadnika Hrvatske vojske, od čega sedam pripadnica.

Aktivnosti u sklopu Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS)

Aktivnosti Ministarstva obrane 2022. godine u radu Foruma za sigurnosnu suradnju OESS-a i njegovih radnih skupina bile su smanjenog intenziteta zbog otkazivanja aktivnosti OESS-a uslijed rata u Ukrajini. Nakon obustave inspeksijskih režima po međunarodnim sporazumima iz područja nadzora naoružanja zbog bolesti COVID-19, Republika Hrvatska je tijekom 2022. godine sudjelovala u verifikacijskim aktivnostima u inozemstvu u skladu s odrednicama Bečkog dokumenta 2011. Inspeksijske aktivnosti prema Sporazumu o subregionalnoj kontroli naoružanja nastavljene su i u 2022. godini. Provedene su sve planirane verifikacijske aktivnosti, kao i sudjelovanja u radu stručnih i upravljačkih tijela Sporazuma. Republika Hrvatska sudjelovala je i u promatračkim letovima prema ugovoru Otvorena neba.

U okviru godišnjih obveza Republike Hrvatske po mehanizmima izvješćivanja, Ministarstvo obrane izradilo je i dostavilo članicama OESS-a sljedeće dokumente: Godišnja razmjena vojnih informacija o obrambenom planiranju i proračunu, Godišnja razmjena

vojnih informacija po Bečkom dokumentu 2011., Godišnja razmjena vojnih informacija o naoružanju po Sporazumu o subregionalnoj kontroli naoružanja i Globalna razmjena vojnih informacija te ostala izvješća u skladu s odlukama Foruma za sigurnosnu suradnju OESS-a.

1.3.3. Bilateralna obrambena suradnja

Aktivnosti bilateralne obrambene suradnje tijekom 2022. godine bile su usmjerene na produblјivanje odnosa sa strateškim saveznicima i partnerima u području obrane radi jačanja međunarodnog ugleda i afirmacije Republike Hrvatske te razvoja nacionalnih obrambenih sposobnosti i pružanja potpore ispunjenju preuzetih obveza koje proistječu iz članstva u NATO-u i Europskoj uniji. U 2022. godini primjetno je povećanje bilateralnih obrambenih aktivnosti u odnosu na pandemijsku 2021. godinu, osobito u drugoj polovici godine.

U Republici Hrvatskoj akreditacijom ili suakreditacijom tijekom 2022. godine djelovala su 34 vojno-diplomatska predstavništva, s ukupno 46 članova vojno-diplomatskog zbora. Sjedište u Republici Hrvatskoj ima 14 vojno-diplomatskih predstavništava, dok ih 20 ima sjedište u inozemstvu i suakreditirani su za Republiku Hrvatsku na nerezidentnoj osnovi. U inozemstvu je 2022. godine djelovalo 11 hrvatskih vojnih izaslanika akreditiranih na rezidentnoj i nerezidentnoj osnovi u 20 zemalja te je za četiri države akreditiran tzv. putujući vojni izaslanik sa sjedištem u Zagrebu.

Suradnja sa strateškim saveznicima Sjedinjenim Američkim Državama, Francuskom Republikom, Saveznom Republikom Njemačkom, Republikom Poljskom, Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske nastavila se i u 2022. godini.

Od susjednih država, odnosno država od posebnog interesa za regionalnu sigurnost, značajna suradnja u području sigurnosti i obrane ostvarena je s Mađarskom, Republikom Slovenijom i Talijanskom Republikom. Poseban naglasak stavljen je na pružanje potpore državama jugoistočne Europe u procesu euroatlantskih integracija, kao jamca prosperiteta i stabilnosti ovoga prostora.

Sjedinjene Američke Države glavni su strateški saveznik i partner Republike Hrvatske u području obrane i sigurnosti te se suradnja razvija u gotovo svim funkcionalnim područjima. Suradnja sa Sjedinjenim Američkim Državama od strateške je važnosti za daljnje unaprjeđenje sposobnosti Hrvatske vojske.

Tijekom 2022. godine prioritetni projekti odnosili su se na opremanje Hrvatske vojske višenamjenskim helikopterima UH-60M Black Hawk i borbenim oklopnim vozilima pješništva Bradley.

Nastavljena je i dobra suradnja u području vojne izobrazbe upućivanjem pripadnika Hrvatske vojske na školovanje u Sjedinjene Američke Države, kao i zajedničke aktivnosti u području razvoja i modernizacije infrastrukture Hrvatske vojske. Nastavljena je suradnja u pogledu opremanja brzim brodicama za pomorske operacije i terenskom vojnom bolnicom ROLE 2B.

Na području kibernetičke sigurnosti, u prosincu 2022. Sjedinjene Američke Države dostavile su Hrvatskoj vojsci kibernetički poligon, a nastavljena je i 26 godina duga suradnja s Nacionalnom gardom Minnesote.

U listopadu 2022. u Republici Hrvatskoj je boravilo izaslanstvo Odbora za oružane snage Zastupničkog doma Kongresa Sjedinjenih Američkih Država. Prilikom posjeta održani su razgovori s predsjednikom Vlade Republike Hrvatske, ministrom obrane, ministrom vanjskih i europskih poslova te načelnikom Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Suradnja sa Sjedinjenim Američkim Državama kao najvažnijim strateškim partnerom relevantna je i u okviru pružanja potpore Ukrajini kroz inicijative Europske unije i NATO-a.

Slika 5. Ministar obrane Mario Banožić s Adamom Smithom, predsjedavajućim Odbora za naoružanje američkog Kongresa

Tijekom 2022. godine suradnja s Francuskom Republikom nastavila je uzlazni trend jačanja bilateralne obrambene suradnje nastavno na Sporazum o strateškom partnerstvu između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Francuske Republike iz 2021. godine te projekt nabave višenamjenskoga borbenog aviona Rafale.

Osim toga, u prosincu 2022. potpisivanjem ugovora o nabavi sustava protuzračne obrane kratkog dometa MISTRAL započeo je i proces suradnje u području protuzračne obrane. Održani su bilateralni susreti na razini ministara obrane, ravnatelja za obrambenu politiku i ravnatelja za naoružanje, čime se nastavio kontinuitet dijaloga na najvišoj razini.

Sa Saveznom Republikom Njemačkom, važnim strateškim partnerom Republike Hrvatske u Europi, zadržan je kontinuitet bilateralne obrambene suradnje te je nastavljena suradnja u okviru NATO-a i Europske unije. Nastavljena je i bilateralna suradnja u području obuke, izobrazbe i logistike te je održano više aktivnosti zajedničkog uvježbavanja postrojbi vojne policije u kontekstu pripreme za zajedničko sudjelovanje u njemačkoj postrojbi NATO snaga vrlo visoke razine spremnosti. Poseban naglasak bio je na suradnji u okviru Koncepta vodeće nacije pod vodstvom Savezne Republike Njemačke te Borbene skupine koja će pod njemačkim vodstvom biti u stanju pripravnosti 2025. godine. Nastavljena je i suradnja u okviru PESCO projekata usmjerenih na vojnu pokretljivost i logistička čvorišta.

Suradnja s Republikom Poljskom očituje se kroz suradnju specijalnih snaga u području obuke i vježbi između Zapovjedništva specijalnih snaga i Zapovjedništva komponente specijalnih snaga Oružanih snaga Republike Poljske, suradnju vojnih policija u okviru Multinacionalne bojne vojne policije, suradnju vojno-obrazovnih institucija, kopnenih snaga u području obuke i vježbi te nastavak dugogodišnje suradnje na vojno-tehničkom području kroz razmjenu iskustava u održavanju borbenih oklopnih vozila Patria. U sklopu aktivnosti ojačane prednje prisutnosti Republika Hrvatska nastavila je sudjelovati u borbenoj skupini na teritoriju Republike Poljske, pod vodstvom Sjedinjenih Američkih Država. Pripadnici Hrvatske vojske sudjelovali su i u radu nekoliko NATO zapovjedništava i središta izvrsnosti u Republici Poljskoj.

Republika Poljska je od studenoga 2020. do svibnja 2022. pružala potporu radu MSAP-a u Zemuniku Donjem angažmanom instruktora Oružanih snaga Republike Poljske, koji pružaju stručnu potporu obukom hrvatskih pilota, bočnih strijelaca i tehničara za provedbu zadaća specijalnih zračnih operacija. Izvrsna bilateralna obrambena suradnja potvrđena je i u siječnju 2022. tijekom službenog posjeta ministra obrane Maria Banožića Republici Poljskoj. Ministar obrane tom se prigodom sastao s ministrom obrane Republike Poljske Mariuszom Blaszczakom i pripadnicima osmoga hrvatskoga kontingenta u Republici Poljskoj.

Slika 6. Ministar obrane Mario Banožić na radnom sastanku s ministrom obrane Republike Poljske Mariuszom Blaszczakom

Izvršni odnosi na području obrane i sveobuhvatna suradnja nastavljene su tijekom 2022. godine i s Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske. Poseban doprinos u jačanju obrambene suradnje dviju zemalja dao je i Dokument o strateškom partnerstvu Republike Hrvatske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, potpisan u veljači 2022. između ministra obrane Maria Banožića i ministra obrane Bena Wallacea. Navedeni dokument sadrži plan zajedničkih aktivnosti u području obrane kojima se jačaju sposobnosti Hrvatske vojske, a Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske time se potvrđuje kao jedan od strateških partnera Republike Hrvatske na području obrane. Sporazum definira četiri područja suradnje: daljnje jačanje kohezije i kredibiliteta NATO-a, zajednički rad i odgovornost za sigurnost i stabilnost zapadnog Balkana, suočavanje s hibridnim prijetnjama, jačanje interoperabilnosti snaga kroz vježbe i obuku, bilateralno i u okviru NATO-a. Nastavljena je suradnja i u vidu daljnjeg održavanja vježbe kopnenih vojski SAVA STAR, redovitih godišnjih susreta akrobatskih skupina ratnih zrakoplovstava, niza stručnih sastanaka na temu mornaričko-desantnog ratovanja, pričuve, kibernetičke obrane, uloge klime u području obrane i aktivnosti izobrazbe. U travnju 2022. održan je osmodnevni posjet akrobatske skupine britanskog Ratnog zrakoplovstva Red Arrows 93. Krilu Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i Krilima Oluje.

Bilateralna obrambena suradnja Države Izrael i Republike Hrvatske odvijala se pretežno kroz vojno-tehničku suradnju u potpori opremanja i modernizacije Hrvatske vojske, s naglaskom na projekt opremanja borbenog oklopnog vozila Patria daljinski upravljanim oružnim stanicama.

U srpnju 2022. u Republici Hrvatskoj održane su prve sigurnosno-obrambene konzultacije na razini ravnatelja za obrambenu politiku. Tada je pokrenut proces jačanja suradnje u području izobrazbe Hrvatske vojske i Izraelskih obrambenih snaga.

Suradnja s Talijanskom Republikom nastavljena je u području ratnih mornarica, ratnih zrakoplovstava i u okviru regionalnih inicijativa. Od značajnijih aktivnosti ističe se bilateralni sastanak ministara obrane u ožujku 2022. u okviru Vijeća za vanjske poslove Europske unije i posjet ministra obrane u travnju 2022 Talijanskoj Republici. Na sastancima je potvrđeno produbljivanje suradnje na bilateralnoj i multilateralnoj razini, uključujući aktivnosti unutar NATO-a i Europske unije. Nastavljeno je ukrcavanje hrvatskih protuminskih ronionca na brodove Talijanske ratne mornarice u potpori dostizanja jednog od NATO ciljeva sposobnosti. Uspješno je nastavljena i suradnja u okviru Borbene skupine Europske unije pod talijanskim vodstvom, koja je bila u stanju pripravnosti u prvoj polovici 2022. godine.

Težište suradnje s Mađarskom nastavljeno je angažmanom u multilateralnim projektima, pri čemu se posebno izdvaja suradnja u okviru zajednički uspostavljenog HQ MND-C Zapovjedništva. Suradnja s Mađarskom obuhvaćala je i zajedničke aktivnosti u okviru MSAP-a u Zemuniku Donjem, u kojemu mađarski predstavnik obnaša dužnost zamjenika direktora središta. Suradnja se ostvaruje i zajedničkim članstvom u Regionalnom zapovjedništvu komponente specijalnih snaga. Nastavljene su zajedničke aktivnosti Hrvatske kopnene vojske i mađarskih obrambenih snaga, uključujući obuku topničkih postrojbi mađarskih obrambenih snaga koju provodi Hrvatska vojska od kraja 2021. godine na temelju ugovora sklopljenih između ministarstava obrane. U okviru NATO aktivnosti ojačane budnosti u kojoj Republika Hrvatska u Mađarskoj sudjeluje sa 60 pripadnika, ministar obrane Mario Banožić održao je u rujnu 2022. bilateralni sastanak u Budimpešti s ministrom obrane Mađarske, kada je bio i na evaluacijskoj vježbi.

S Republikom Slovenijom obrambena suradnja 2022. godine bila je usmjerena na suradnju kopnenih i zračnih snaga, vježbe i školovanje što je potvrđeno i na bilateralnom sastanku ministara obrane u studenom. Tom je prigodom dodatno istaknut i potencijal suradnje u okviru NATO-a, Europske unije. Nastavljena je i suradnja unutar multilateralnih inicijativa, poput Srednjoeuropske obrambene suradnje, RACVIAC-Centra za sigurnosnu suradnju, Foruma ministara obrane Jugoistočne Europe, projekta ADRION i Virtualnoga regionalnog središta za nadzor pomorskog prometa.

Najznačajniji dio aktivnosti obrambene suradnje s Bosnom i Hercegovinom 2022. godine nastavio se u domeni vojnog školovanja pripadnika Ministarstva obrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine na studijskim programima i programima vojne izobrazbe na Hrvatskome vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“. U studenome 2022. zamjenik načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske general-pukovnik Siniša Jurković službeno je posjetio Bosnu i Hercegovinu.

Zahvaljujući petogodišnjem sponzorstvu i potpori Oružanih snaga Republike Hrvatske, Oružane snage Bosne i Hercegovine primljene su u lipnju 2022., za vrijeme hrvatskog predsjedanja, u članstvo Odbora nacionalnih teritorijalnih zapovjednika (*The National Territorial Commanders Committee – NTCC*), tijela za koordinaciju potpore zemlje domaćina i druga pitanja logističke potpore. Nastavljena je suradnja i u području obuke i logistike. Središte za međunarodne vojne operacije „Josip Briški“ i Centar za operacije u potpori miru iz Bosne i Hercegovine redovito razmjenjuju polaznike tečajeva i instruktora.

Suradnja s Republikom Sjevernom Makedonijom odvijala se u okviru aktivnosti Američko-jadranske povelje te u području obuke i izobrazbe. Republika Hrvatska pruža dugogodišnju potporu europskim aspiracijama Republike Sjeverne Makedonije, posebice pružanjem podrške u provođenju reformi.

Nastavljena je suradnja s Crnom Gorom, ponajprije u području izobrazbe pripadnika Vojske Crne Gore na Hrvatskome vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ i studijskim programima „Vojno pomorstvo“ i „Vojno inženjerstvo“. Republika Hrvatska nastavila se zalagati za pronalazak bilateralnog rješenja s Crnom Gorom u vezi s povratom školskog broda „Jadran“ u Republiku Hrvatsku.

U okviru suradnje s Republikom Kosovo 2022. godine održana su dva bilateralna sastanka ministara obrane. Poseban naglasak je na slijedno-rastućoj izobrazbi pripadnika Kosovskih sigurnosnih snaga i studijskim programima na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ te na provedbi prijenosa iskustva Ministarstva obrane i Hrvatske vojske u izradi zakonodavstva u sigurnosno-obrambenom sektoru i u područja upravljanja osobljem i profesionalnog razvoja.

1.4. Upravljanje ljudskim potencijalima

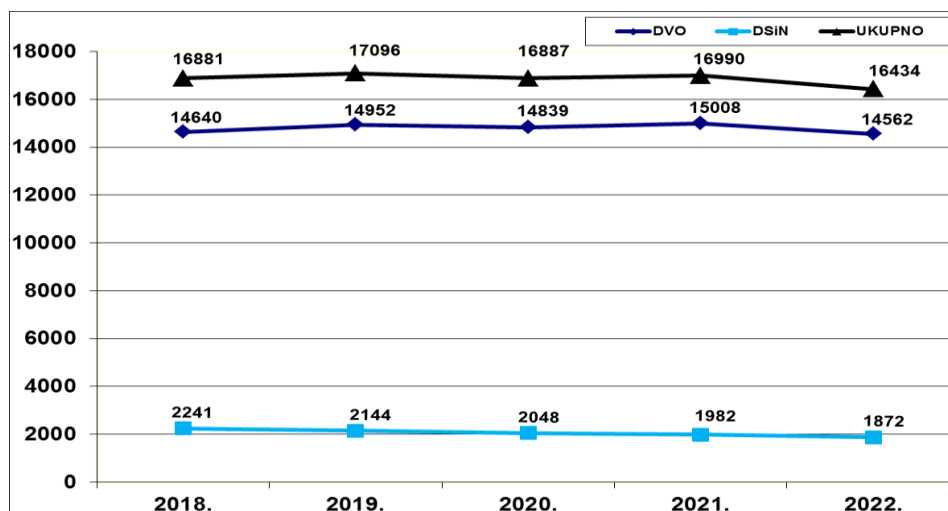
Ministarstvo obrane jedinstvenim i nadzornim upravljanjem ljudskim potencijalima vodi profesionalni razvoj i upravljanje karijerom ročnog, djelatnog i pričuvnog vojnog sastava, državnih službenika i namještenika.

Upravljanje ljudskim potencijalima provodi se kako bi se osigurala i održala dobna struktura, brojčane veličina i spremnost pripadnika Hrvatske vojske radi provedbe misija i zadaća Hrvatske vojske u Republici Hrvatskoj i inozemstvu visoke razine motiviranosti i spremnosti pripadnika Hrvatske vojske, što uključuje poslove od uvođenja u evidenciju, prijma, raspoređivanja, školovanja i promicanja do tranzicije, umirovljenja odnosno brisanja iz vojne evidencije. Uz to, provodi se niz mjera usmjerenih na podizanje dobrobiti vojnika/mornara, dočasnika i časnika, poboljšanjem njihova socioekonomskog statusa, uvjeta života i rada, a posebno mjera zdravstvene i psihološke skrbi, zadržavanje popunjenosti i personalne spremnosti sastava.

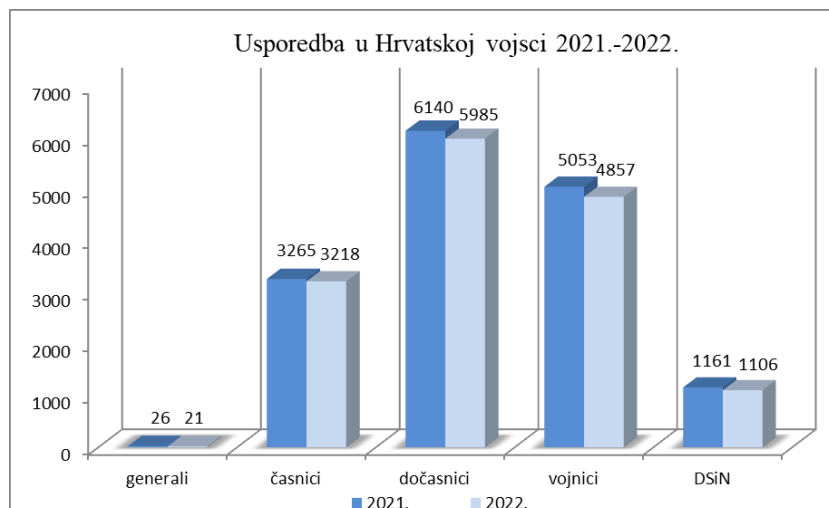
Odlukama ministra obrane uvećane su naknade koje se isplaćuju djelatnim vojnim osobama zbog posebnosti službe i naknade povezane s pravima iz kolektivnog ugovora koje se posebnim odlukama ministra primjenjuje i na djelatne vojne osobe.

1.4.1. Postojeća struktura osoblja

Brojno stanje Ministarstva obrane, koje uključuje Oružane snage Republike Hrvatske na dan 31. prosinca 2022. bilo je 16 434 osoba, od kojih 14 562 djelatnih vojnih osobe i 1872 državna službenika i namještenika.

Prikaz 1. Brojno stanje osoblja od 2018. do 2022. godine

Prikaz 2. Usporedba brojnog stanja osoblja po kategorijama u 2021. i 2022. godini

1.4.2. Prijam osoblja

Na temelju planskog prijma osoblja u djelatnu vojnu službu u 2022. godini nastavljeno je poboljšanje dobne strukture i održavanje brojčane veličine osoblja. Raspored na časničke dužnosti i prvi časnički čin poručnika/poručnika korvete dobilo je 113 pripadnika Hrvatske vojske, od čega njih 35 na osnovi završene temeljne časničke izobrazbe u 2022. godini i 78 kadeta nakon završenog studijskog programa.

Na osposobljavanje za časnike upućeno je 47 kandidata, od kojih 37 djelatnika s odgovarajućim stupnjem obrazovanja i 10 kandidata nedostajućih struka s tržišta rada.

Promjenom kategorije iz vojnika/mornara u dočasnika prvi dočasnički čin dobile su 222 djelatne vojne osobe, od čega 21 vojni specijalist.

U 2022. godini na temelju javnog natječaja potpisan je ugovor o vojničkoj službi za 473 vojnika/mornara. Vojnicima/mornarima omogućeno je sklapanje ugovora na neodređeno vrijeme do 45. godine života te je na temelju prethodnih ugovora do kraja 2022. godine ugovor na neodređeno vrijeme sklopljen s 313 vojnika/mornara.

Radi poboljšanja uvjeta života i rada vojnika prilikom raspisivanja javnog natječaja za prijem vojnika/mornara kandidatima je omogućeno da izraze mjesto službe, rod/struku i službu za prijem u djelatnu vojnu službu s mogućnosti iskaza tri prioriteta. Pri sklapanju prvoga ugovora na dvije godine vojnici/mornari se prioriteto raspoređuju u mjesto službe prema mjestu stanovanja, odnosno prema iskazanim prioritetima.

1.4.3. Profesionalni razvoj

U skladu s Planom promicanja vojnih osoba za 2022. godinu u viši čin promaknuto je 1 686 djelatnih vojnih osoba (521 časnik, 765 dočasnika i 400 vojnika/mornara). Radi daljnjeg unaprjeđenja profesionalnog razvoja pripadnika Hrvatske vojske i poboljšanja socioekonomskog statusa vojnika u Planu promicanja vojnih osoba za 2023. godinu na inicijativu ministra obrane predloženo je promicanje i dodjela činova svim ugovornim vojnicima koji ispunjavaju zakonske uvjete za dodjelu i promicanje unutar vojničkih činova (2 263 vojnika/mornara).

Ključni element profesionalnog razvoja odvijao se kroz obrazovni proces koji se nastavio razvijati kao sustavan, dostupan, fleksibilan, slijedan, temeljen na cjeloživotnom učenju i usklađen sa sustavom obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Ukupno je u 2022. godini školovano 2 738 pripadnika na svim vrstama izobrazbi.

Studijski programi

Na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ provode se sveučilišni studijski programi: prijediplomski i diplomski studij „Vojno inženjerstvo“ i „Vojno vođenje i upravljanje“ u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu te integrirani prijediplomski i diplomski studij „Vojno pomorstvo“ u suradnji sa Sveučilištem u Splitu.

U okviru Fakulteta prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu uz potporu Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i Hrvatskoga vojnog učilišta „Dr. Franjo Tuđman“ izvodi se sveučilišni preddiplomski i diplomski studij Aeronautika – smjer vojni pilot.

U akademskoj godini 2022./2023. na studijskim programima školuje se 417 kadeta državljana Republike Hrvatske i 40 kadeta stranih državljana i to iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Republike Kosovo.

Radi privlačenja i zadržavanja kadeta u Hrvatskoj vojsci 2022. godine izrađeni su provedbeni akti za povećanje iznosa mjesečnih stipendija za vrijeme njihova školovanja na studijskim programima radi poboljšanja života i rada kadeta tijekom kadetske službe.

Školovanje uz rad

Tijekom 2022. godine, uz financijsku potporu Ministarstva obrane, na diplomskim i poslijediplomskim studijima u Republici Hrvatskoj školovana su 77 pripadnika, od čega 23 na diplomskom studiju i 54 na poslijediplomskom studiju.

Na temelju internog oglasa za školovanje uz rad na poslijediplomske doktorske sveučilišne studije u 2022. godini upisano je devet pripadnika. Nastavljena je i suradnja s Tehničkim veleučilištem u Zagrebu te je na temelju ugovora u akademskoj godini 2022./2023. na specijalistički diplomski stručni studij „Informacijske sigurnosti i digitalne forenzike“ koji se izvodi na Hrvatskome vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ upisano sedam pripadnika, uz deset koji se već školuju. Specijalizaciju doktora medicine u 2022. godini pohađalo je 13 pripadnika. Nastavljeno je osposobljavanje kandidata za pilote izvan projekta „Kadet“ te se u programu nalazi sedam kandidata za pilote, od čega pet časnika i dva dočasnika. Osim toga, u potpori zadržavanja zrakoplovnog osoblja u službi za njih pet je na temelju ugovora o školovanju uz rad omogućeno školovanje na diplomskom studiju Aeronautike, uz potporu Ministarstva obrane.

Stipendiranje učenika srednjih škola

U 2022. godini nastavljeno je stipendiranje 29 učenika 3. i 4. razreda srednjih škola koji se obrazuju za deficitarna zanimanja zrakoplovne struke (zrakoplovni mehaničari) za potrebe Ministarstva obrane i Hrvatske vojske. Po završetku obrazovanja stipendisti se upućuju na dragovoljno vojno osposobljavanje radi stjecanja potrebnih vojničkih znanja i vještina te po završetku potpisuju ugovore o vojničkoj službi i primaju se u djelatnu vojnu službu, imaju mogućnost za daljnje učenje i usavršavanje i profesionalni razvoj. U školskoj godini 2022./2023. dodijeljene su četiri stipendije učenicima četvrtog razreda srednjih škola koji će nastaviti školovanje u statusu kadeta na studiju Aeronautika – smjer vojni pilot koji se provodi na Fakultetu prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu u suradnji sa Središtem za obuku Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva. Tijekom 2022. godine izrađeni su i provedbeni akti kojima je, kao jedna od mogućih mjera kojom bi se povećao interes i privlačenje za vojni poziv, svrha dodjela stipendija Ministarstva obrane studentima i učenicima srednjih škola uz povećanje mjesečnih stipendija vojnih stipendista koji se obrazuju za deficitarna zanimanja za potrebe Ministarstva obrane i Hrvatske vojske.

Slijedno-rastuće izobrazbe

Na temelju Plana izobrazbe u Republici Hrvatskoj za 2022. godinu sve razine slijedno-rastućih časničkih i dočasničkih izobrazbi provodile su se na Hrvatskome vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“.

Programne slijedno-rastućih časničkih i dočasničkih izobrazbi u 2022. godini završilo je 713 pripadnika Ministarstva obrane i Hrvatske vojske i 24 polaznika iz drugih državnih tijela i inozemnih polaznika.

Izobrazba u inozemstvu

Izobrazbu u inozemstvu završila su 213 pripadnika, od čega 45 slijedno-rastuću i 168 funkcionalnu izobrazbu. Na temelju Odluke o školovanju u inozemstvu za 2022. godinu, na različite oblike funkcionalnih i slijedno-rastućih izobrazbi upućeno je 133 polaznika, uglavnom u suradnji sa Sjedinjenim Američkim Državama (99 polaznika).

Funkcionalna izobrazba

Funkcionalnu izobrazbu i stručno usavršavanje časnika i dočasnika u 2022. godini završila su 1 092 pripadnika i 17 djelatnika iz drugih državnih tijela.

Izobrazba stranih jezika

Izobrazba i testiranje stranih jezika provedeni su u Središtu za strane jezike „Katarina Zrinska”. U 2022. godini iz engleskog, njemačkog, francuskog i talijanskog jezika po ALCPT i ECL metodi testirano je 4 788, a po STANAG 6001 metodi 226 pripadnika. U Središtu za strane jezike „Katarina Zrinska” tijekom 2022. godine provedena su četiri tečaja koje je završilo 184 polaznika uključujući i 16 polaznika iz drugih državnih tijela i inozemnih polaznika.

1.4.4. Sveučilište obrane i sigurnosti „Dr. Franjo Tuđman“

Obrazovanje budućih časnika Hrvatske vojske nastavilo se provoditi u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu i Sveučilištem u Splitu. Donošenjem Zakona o osnivanju Sveučilišta obrane i sigurnosti stvorene su pretpostavke za uspostavljanje cjelovitog i multidisciplinarnog obrazovanja u području obrane i sigurnosti i razvoja znanosti u tom području te su postavljeni ključni okviri za obrazovanje budućih časnika Hrvatske vojske i zaposlenika u drugim tijelima čiji su poslovi i nadležnosti povezani s domovinskom sigurnosti. Nakon stvaranja uvjeta za obavljanje djelatnosti Sveučilišta obrane i sigurnosti te prijenosa postojećih prijediplomskih i diplomskih studijskih programa i provedbe postupka reakreditacije, pristupit će se izvođenju poslijediplomskoga specijalističkog sveučilišnog studijskog programa za potrebe obrambenog sustava i sustava domovinske sigurnosti.

U daljnjem razvoju predlagat će se akreditacija pojedinih od postojećih programa vojne izobrazbe, a u funkciji osiguranja kvalitete kontinuirano će se provoditi unaprjeđenja, prilagodbe te unutarnje i vanjsko vrednovanje. U potpori provedbe aktivnosti u 2022. godini osnovano je Povjerenstvo i Radna skupina za ostvarivanje uvjeta za početak rada Sveučilišta obrane i sigurnosti te su 2022. godine pripremljeni provedbeni dokumenti nužni za početak rada Sveučilišta obrane i sigurnosti „Dr. Franjo Tuđman“.

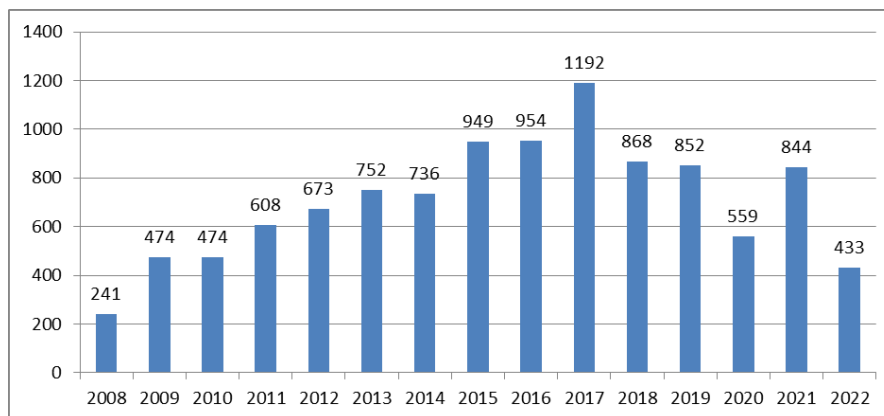
1.4.5. Dragovoljno vojno osposobljavanje

U 2022. godini dragovoljno vojno osposobljavanje realizirano je u četiri redovna uputna roka po standardnom programu obuke u trajanju od 40 radnih dana i šest uputnih rokova po skraćenom programu obuke. Po standardnom programu obuci su pristupila 433 kandidata, a na uputne rokove po skraćenom programu obuke pristupio je jedan vojni specijalist, četiri kandidata za časnika zdravstvene struke, osam kandidata za časnika kibernetičke/IT struke, prava, psihologije, meteorologije i drugih struka, osam vojnih stipendista i osam vrhunskih sportaša.

Kako bi se poboljšao materijalni status ročnika na dragovoljnom vojnom osposobljavanju izrađen je novi Pravilnik o dragovoljnom vojnom osposobljavanju koji je stupio na snagu 25. veljače 2023. i koji uz ostale izmjene propisuje novu visinu naknade ročnicima. Od 1. siječnja 2019. naknada za dragovoljno vojno osposobljavanje ročnika iznosila je 3.000,00 kuna (391,20 eura), a od 25. veljače 2023. uvećana je i iznosi 700,00 eura neto.

Slika 7. Svečana prisega ročnika na dragovoljnom vojnom osposobljavanju u Požegi

Prikaz 3. Broj ročnika koji su završili dragovoljno vojno osposobljavanje od 2008. do 2022. godine

1.4.6. Pričuvni sastav

Od ukupnog broja pričuvnika predviđenih ustrojem Hrvatske vojske pričuvne postrojbe popunjene su s 17 591 razvrstanim pričuvnikom. Radi kvalitetnijeg obavljanja zadaća, planiranja popune i provedbe obuke pričuvnika za pješačke pričuvne postrojbe razine bojne i pukovnije u okviru mirnodopskog ustroja/djelatnog sastava Hrvatske vojske, utvrđene su djelatne razvojne jezgre.

U zapovjedništvima pješačkih pukovnija i 2. topničko-raketnoj pukovniji raspoređeno je osam djelatnih vojnih osoba te po šest djelatnih vojnih osoba u zapovjedništvima prvih bojni 1., 2. i 5. pješačke pukovnije. Provedeno je osposobljavanje ključnog osoblja i kritičnih vojnih stručnih specijalnosti za 453 razvrstanih pričuvnika pričuvnih postrojbi Hrvatske vojske u trajanju od deset dana.

U skladu sa Sporazumom o suradnji, unaprjeđenju i razvoju sporta u Republici Hrvatskoj između Ministarstva obrane i Hrvatskoga olimpijskog odbora, nastavljena je vojno sportska suradnja te je 2022. godine Ministarstvo obrane sklopilo ugovor o službi u ugovornoj pričuvi s 49 vrhunskih sportaša. Ovim modelom suradnje ugovorni pričuvnici vrhunski sportaši promoviraju zdravi način života te promiču Hrvatsku vojsku sportskim aktivnostima u Republici Hrvatskoj i inozemstvu. Vrhunski sportaši od Ministarstva obrane dobivaju financijsku potporu te potrebne uvjete za treninge i natjecanja i tako uspješno promoviraju hrvatski sport. S ciljem daljnjeg unaprjeđenja suradnje donesena je nova Odluka o visini naknade za pripravnost ugovornih pričuvnika vrhunskih sportaša na temelju koje se mjesečna naknada vrhunskim sportašima isplaćuje u visini 700,00 eura neto.

1.4.7. Zdravstvena zaštita

Sklopljen je Dodatak Ugovora o provođenju primarne zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja između Ministarstva obrane i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kojim je omogućen rad u vojnim ordinacijama opće i dentalne medicine te rad u Centralnom zdravstvenom informacijskom sustavu.

U skladu s odlukama Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske za sprječavanje širenja zaraze bolesti COVID-19 u Republici Hrvatskoj, 2022. godine ukinute su smjernice za privremeno postupanje u slučaju isteka roka valjanosti uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti pripadnika Hrvatske vojske.

U vojnom zdravstvenom sustavu 2022. godine obavljeno je 8 234 zdravstvenih pregleda u svim kategorijama, od čega 7 191 zdravstveni pregled pripadnika Hrvatske vojske te 1 043 zdravstvena pregleda kandidata za prijam u Hrvatsku vojsku.

Tijekom 2022. godine donesena je izmjena Programa posebne zdravstvene zaštite pripadnika Hrvatske vojske koji sudjeluju u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu, kojom se uređuje cijepljenje protiv bolesti COVID-19.

Sklopljen je Treći dodatak Sporazuma o suradnji u provedbi hitnoga zračnog medicinskog prijevoza unesrećenih ili oboljelih koji obuhvaća i hitni medicinski let te prijevoz timova i organa za transplantaciju u Republici Hrvatskoj kojim je uređena provedba navedenih aktivnosti od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. Tijekom 2022. godine izvršeno je 411 zahtjeva za hitni zračni medicinski prijevoz te je prevezeno 466 pacijenata i 35 osoba u njihovoj pratnji.

Važan doprinos jačanju sposobnosti Hrvatske vojske na ovom području je odluka Vlade Republike Hrvatske iz rujna 2022. kojom je Ministarstvu obrane dana suglasnost za preuzimanje obveza na teret sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske u 2023. i 2024. godini za nabavu vojne terenske bolnice ROLE 2B od Sjedinjenih Američkih Država.

1.4.8. Ravnopravnost spolova

Broj i udio žena među osobljem zaposlenim u Ministarstvu obrane i Hrvatskoj vojsci u stalnom je porastu. Od 14 562 djelatne vojne osobe, na dan 31. prosinca 2022. bilo je 2 046 žena ili 14,05 %. U kategoriji državnih službenika i namještenika, od 1 872 zaposlena na dan 31. prosinca 2022. bilo je 957 žena ili 51,12 %.

Udio žena na zapovjednim i voditeljskim dužnostima iznosio je 12,08 %. Ukupno je u viši čin u 2022. godini promaknuto 12,59 % žena, a u operacijama potpore miru i misijama u inozemstvu udio žena iznosio je 8,59 %.

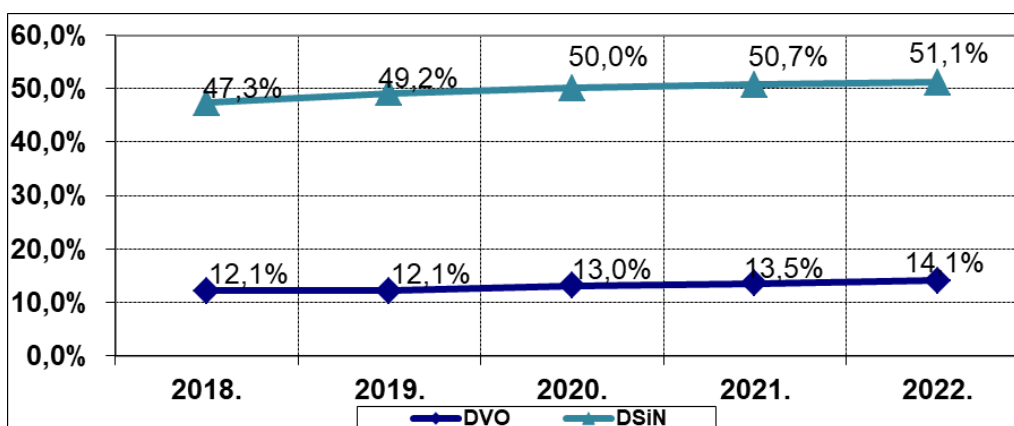
U akademskoj godini 2022./2023. na studijskim programima na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ školuje se 417 studenata – kadeta, od čega 324 muškarca i 93 žene te 40 polaznika iz inozemstva, od čega šest žena i 34 muškarca.

U 2022. godini školovanje po navedenim studijskim programima završio je 71 kadet, od čega 22 žene i 49 muškaraca.

Na specijalizaciji zdravstvenih djelatnika doktora medicine u 2022. godini nalazi se 13 doktora medicine, od toga osam žena i pet muškaraca. U Središtu za strane jezike „Katarina Zrinska“ tečajeve stranog jezika završila su 184 polaznika, od čega 35 žena i 149 muškaraca. Tijekom 2022. godine na diplomskim i poslijediplomskim studijima školovalo se uz potporu Ministarstva obrane 65 djelatnika, od čega 17 žena i 48 muškaraca. Funkcionalne izobrazbe i stručna usavršavanja u okviru vojnih i civilnih obrazovnih ustanova u Republici Hrvatskoj završilo je 713 polaznika, od toga 70 žena i 643 muškarca. Slijedno-rastuće izobrazbe časnika završilo je 180 polaznika, od čega 29 žena i 151 muškarac. Slijedno-rastuće izobrazbe dočasnika završila su 533 polaznika, od čega 41 žena i 492 muškarca.

U potpori osnaživanja mreže obučениh stručnjaka iz područja rodne perspektive, održan je osmi međunarodni tečaj za instruktore rodne perspektive u operacijama (*Gender Training of Trainers Course – GTOT*), koji se provodi u zajedničkoj organizaciji Hrvatske vojske, Centra za sigurnosnu suradnju – RACVIAC i Nordijskog centra za rodna pitanja u operacijama, Kraljevina Švedska (*Nordic Centre for Gender in Military Operations – NCGM*). Na ovaj način ukupno je osposobljeno odnosno certificirano 60 pripadnika Hrvatske vojske, od čega 35 žena.

Potkraj 2022. godine osposobljeno je osam certificiranih pripadnika Hrvatske vojske, od čega četiri žene za rodne savjetnike, upućivanjem na tečaj *Gender Advisor Course* odnosno *Gender Field Advisor Course* u Nordijskom centru za rodna pitanja u operacijama, u Kraljevini Švedskoj. U izvještajnom razdoblju nastavljeno je sudjelovanje predstavnika Ministarstva obrane i Hrvatske vojske u svojstvu nacionalnog delegata i promatrača na godišnjoj konferenciji i sastanku NATO Odbora za rodne perspektive u sjedištu NATO-a, a na kojima je nacionalni predstavnik održao predavanje o naučenim lekcijama i iskustvima u provedbi obuke o rodnoj perspektivi u operacijama u preduputnoj obuci pripadnika Hrvatske vojske.

Prikaz 4. Zastupljenost žena u obrambenom resoru od 2018. do 2022. godine

1.4.9. Tranzicija i izdvajanje osoblja

Planom izdvajanja osoblja za 2022. godinu predviđeno je izdvajanje djelatnih vojnih osoba po sili zakona, a izlazak iz službe odvijao se i po drugim osnovama (utvrđena zdravstvena nesposobnost, raskid i istek ugovora, sporazumni raskid ugovora i dr.). Ukupno je u 2022. godini prestala služba za 945 djelatne vojne osobe.

Težišne zadaće tranzicije u 2022. godini odnosile su se na aktivnosti informiranja osoba koje ispunjavaju uvjete za korištenje tranzicijskih programa te je provedeno 712 informiranja. U aktivnost usmjeravanja za novu karijeru uključeno je 25 osoba, većinom osoba sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem. Ministarstvo obrane s korisnicima programa sklopilo je 50 ugovora o refundaciji troškova obrazovanja za novu karijeru za čiju je realizaciju utrošeno 170.294,36 kuna (22.601,95 eura) što je porast u odnosu na 2021. godinu.

Čovjek je fokus sustava te se Ministarstvo obrane i kod postupka izdvajanja osoblja brine o standardu pripadnika Hrvatske vojske. U tom je smislu tijekom 2022. godine izrađena nova Odluka o visini otpremnine za djelatne vojne osobe kojima prestaje služba zbog preustroja ili smanjenja snaga s pravom na mirovinu, koja je stupila na snagu 16. ožujka 2023. Djelatnim vojnim osobama kojima služba prestaje s pravom na mirovinu na temelju članka 6.a i članka 11. Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (Narodne novine, br. 128/99, 129/00, 16/01, 22/02, 41/08, 97/12 i 118/12), uvećava se iznos otpremnine s pet na 10 neto proračunskih osnovica.

Odlukom su se izjednačile visine otpremnina neovisno po kojoj osnovi je djelatnim vojnim osobama prestala djelatna vojna služba. Odlukom nije predviđeno vraćanje isplaćene otpremnine kod mogućeg novog zapošljavanja kod proračunskog korisnika, čime se usklađuje korištenje i raspolaganje otpremninom isplaćenom djelatnoj vojnoj osobi.

1.4.10. Kineziologija i sport

Održavanje stanja tjelesne spremnosti pripadnika Ministarstva obrane i Hrvatske vojske je na visokoj razini. Radi poboljšanja uvjeta za razvoj i održavanje tjelesne spremnosti 2022. godine distribuirana je nova sportska oprema, rekviziti i sprave u postrojbe Hrvatske vojske, kako bi se i na taj način pridonijelo porastu važnosti tjelesne spremnosti u profesionalnom razvoju vojnika.

Stanju tjelesne spremnosti pridonijela su i sportska natjecanja, na kojima su pripadnici Hrvatske vojske pokazali motorička dostignuća. Tijekom 2022. godine održano je šest prvenstava u različitim sportskim disciplinama i niz sportskih natjecanja na razini grana i postrojbi Hrvatske vojske.

Pripadnici Hrvatske vojske s pripadnicima Oružanih snaga Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske 17. rujna 2022. odigrali su revijalnu utakmicu na Spomen stadionu prve nogometne lopte u Županji, u sklopu bilateralne vježbe „Sava Star 22”.

U okviru Međunarodnog vijeća za vojni sport (*Conseil International du Sport Militaire – CISM*) delegacija Ministarstva obrane i Hrvatske vojske 2022. godine obavljala je koordinaciju i korespondenciju s radnim tijelima CISM-a i partnerskim delegacijama zemalja članica.

Slika 8. Uručenje ugovora vrhunskim sportašima – ugovornim pričuvnicima

Kako bi se kineziologija i sport u Hrvatskoj vojsci i dalje razvijali i održali na najvišoj razini spremnosti između Ministarstva obrane i Hrvatskoga olimpijskog odbora sklopljen je Sporazum o suradnji, unaprjeđenju i razvoju sporta u Republici Hrvatskoj, na temelju kojeg Ministarstvo obrane sklapa ugovore o služenju u ugovornoj pričuvni s vrhunskim sportašima. Ugovorni pričuvnici vrhunski sportaši kontinuirano dokazuju da su u samom vrhu svjetskog sporta te su 2022. godine osvojili 73 medalje na europskim i svjetskim natjecanjima.

1.4.11. Vojna psihologija

Tijekom 2022. godine provedeno je 10 956 psihologijskih ispitivanja radi utvrđivanja zahtijevane razine psihičke sposobnosti kandidata za prijam u službu, promjenu kategorije osoblja na službi, upućivanje pripadnika na različite razine vojne izobrazbe te kao dio redovitih i izvanrednih psihologijskih ispitivanja i psihodijagnostičkih obrada osoblja u službi. Provedena su i vrednovanja po psihologijskom kriteriju te psihologijska klasifikacija za 696 kandidata.

Provedena su 1 156 individualna psihologijska savjetovanja pripadnika Hrvatske vojske u svrhu pružanja neposredne psihološke potpore i prevencije. Kod većih traumatskih događaja provedeni su propisani postupci psihološke struke sa skupinama i pojedincima, kojima su obuhvaćena 94 pripadnika Hrvatske vojske.

Vojni psiholozi proveli su različita ciljana ispitivanja, uključujući ispitivanje psihičke bojne spremnosti, ispitivanje zadovoljstva različitim aspektima rada i ispitivanje razmjera zlouporabe sredstava ovisnosti.

Predavanjima vojnih psihologa sadržanima u nastavnom planu i programu izobrazbe časnika i dočasnika iz područja psihologije na Hrvatskome vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ i ciljanim edukacijama (predavanjima, vježbama i radionicama, uključivo i psihološku pripremu osoblja koje se upućuje u operacije potpore miru) u postrojbama obuhvaćeno je 4 249 pripadnika. Posebna pozornost posvećena je prepoznavanju i prevenciji različitih vidova neprilagođenog ponašanja, psihološkoj prevenciji ovisnosti nasilja u obitelji i zdravim načinima suočavanja sa stresom.

1.4.12. Dušobrižništvo

U organizaciji Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj, zaduženog za dušobrižništvo katoličkih vjernika djelatnika Ministarstva obrane i pripadnika Hrvatske vojske, 2022. godine provedeno je više planiranih aktivnosti: 30. hodočašće Hrvatske vojske, policije i hrvatskih branitelja u Mariju Bisticu i proslava 25. obljetnice osnutka Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj, pokrajinska hodočašća Hrvatske vojske i policije u Sinj, Ludbreg i Ilok te hodočašće Hrvatske kopnene vojske u Udbinu. Od međunarodnih planskih aktivnosti provedeno je hodočašće u Rim i hodočašće na Bobovac u Bosni i Hercegovini.

Slika 9. Vojno hodočašće Hrvatske kopnene vojske u Udbini

Planirane duhovne vježbe za djelatnike Ministarstva obrane i pripadnike Hrvatske vojske održane su u proljetnim i jesenskim terminima. Na njima je sudjelovao 291 pripadnik Ministarstva obrane i Hrvatske vojske. Redovite djelatnosti iz područja duhovne skrbi i pastoralna koje provodi Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj su slavljenja svetih misa u povodu blagdana i proslava blagdana vojnih kapelanija odnosno obljetnica postrojbi, pastoralni pohodi biskupa Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj kapelanijama, posjet obiteljima pripadnika Hrvatske vojske, predavanja i seminari te duhovne obnove u vojnim kapelanijama. Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj aktivnosti i rad usklađuje s drugim vojnim ordinarijatima zemalja članica NATO-a po pitanju duhovne skrbi pripadnika u operacijama potpore miru i misijama u inozemstvu.

1.4.13. Digitalizacija arhivskoga gradiva iz Domovinskog rata

U 2022. godini nastavljena je suradnja Ministarstva obrane, Ministarstva hrvatskih branitelja, Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata i Memorijalnog centra Domovinskog rata Vukovar. Projekt se provodi uz sufinanciranje Europskoga socijalnog fonda. Ciljevi projekta su organiziranje i digitalizacija arhivskoga gradiva, uspostava klasificiranoga informacijskog sustava s arhivskim gradivom iz Domovinskog rata i učinkovitost javne uprave u smislu pružanja kvalitetne usluge sudionicima Domovinskog rata.

Obrada arhivskoga gradiva iz Domovinskog rata odvija se u fazama zbog trenutnog fizičkog stanja gradiva i stupnja pripremljenosti na lokacijama u Zagrebu, Splitu i Karlovcu.

1.4.14. Zaklada vojne solidarnosti

U 2022. godini u Zakladi vojne solidarnosti dragovoljnom mjesečnom uskratom iz plaće participiralo je 9 594 članova djelatnika Ministarstva obrane i pripadnika Hrvatske vojske. U 2022. godini djelatnicima Ministarstva obrane i pripadnicima Hrvatske vojske dionicima Zaklade i njihovim obiteljima odobreno je 7.651.984,58 kuna (1.015.592,88 eura) financijske pomoći, u najvećem dijelu zbog teških bolesti i dugotrajnog liječenja te narušenog socioekonomskog statusa.

1.5. Upravljanje materijalnim resursima

Razvoj i održavanje obrambenih sposobnosti i održavanje potrebne razine opremljenosti Hrvatske vojske zadaća je sustava upravljanja materijalnim resursima.

Cilj učinkovitog upravljanja je materijalno zbrinjavanje obrambenog resora kroz djelatnosti opremanja i modernizacije naoružanjem i vojnom opremom, opskrbe materijalnim sredstvima te upravljanje i izgradnja infrastrukture.

Opremanje i modernizacija naoružanjem i vojnom opremom tijekom 2022. godine provedeni su radi dostizanja sposobnosti za provedbu misija i zadaća Hrvatske vojske, uključujući ispunjavanje NATO ciljeva sposobnosti i obveza u okviru Stalne strukturirane suradnje Europske unije.

Prioriteti za programe i projekte opremanja i modernizacije definiraju se u procesu obrambenog planiranja. Pritom se, radi poticanja razvoja domaćih gospodarskih i znanstveno-istraživačkih sposobnosti u području obrane, u skladu s načelima slobodnog tržišnog natjecanja, u najvećoj mogućoj mjeri nastoji uključiti hrvatske proizvođače.

1.5.1. Naoružanje i vojna oprema Hrvatske kopnene vojske

U 2022. godini nastavljena je provedba projekata opremanja Hrvatske kopnene vojske naoružanjem i vojnom opremom.

Borbeno oklopno vozilo PATRIA CRO 8x8

Hrvatska vojska raspolaže sa 126 borbenih oklopnih vozila Patria CRO 8x8. Dovođeno je opremanje osam oklopnih vozila Patria CRO 30L daljinski upravljanim oružnim stanicama s topom 30 mm i protuoklopnim vođenim raketnim sustavom SPIKE te su uvedena u operativnu uporabu u Hrvatskoj kopnenoj vojsci. Od ostalih 118 vozila, 114 ih je opremljeno daljinski upravljanom oružnom stanicom 12,7 mm, dva vozila su sanitetske, a dva logističke izvedbe.

Definirane su potrebe za dodatnim opremanjem Hrvatske kopnene vojske borbenim oklopnim vozilima Patria te je otvoren postupak javne nabave 30 vozila i to u inačicama: Patria CRO 30L – 27 vozila, dva sanitetska vozila i jedno logističko vozilo.

Slika 10. Borbeno oklopno vozilo Patria CRO 30L

Haubice 155 mm – PzH 2000

Nakon dovršetka integracije i verifikacije sustava za upravljanje paljbom, u potpunosti je dovršen Projekt servisa, modifikacije i prilagodbe samohodnih haubica 155 mm PzH2000 nabavljenih od Saveznog ministarstva obrane Savezne Republike Njemačke. Hrvatska kopnena vojska raspolaže s 12 operativnih samohodnih haubica 155 mm PzH2000, jednom haubicom za obuku vozača, s dva taktička operativna centra, tri središta za upravljanje paljbom i devet vozila s opremom za prednje topničke motritelje.

Slika 11. Bojevo gađanje iz Panzer haubice PzH 2000

Borbeno vozilo pješništva Bradley

Nakon provedenih pregovora krajem 2021. i početkom 2022. godine Vlada Republike Hrvatske 27. siječnja 2022. donijela je Odluku o nabavi borbenih vozila pješništva Bradley. Za nabavu borbenih vozila pješništva Bradley Vlada Republike Hrvatske je u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2022. godinu osigurala 367.959.821,67 kuna (48.836.660,92 eura) te je 27. siječnja 2022. donijela Odluku o davanju suglasnosti Ministarstvu obrane za preuzimanje obveza na teret sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske u razdoblju od 2023. do 2027. godine za nabavu borbenih vozila pješništva Bradley u iznosu od 930.200.163,26 kuna (123.458.778,06 eura), što ukupno iznosi 1.298.159.984,93 kuna, odnosno 172.295.438,97 eura s PDV-om. Prihvaćena je ponuda Vlade Sjedinjenih Američkih Država za donaciju 89 borbenih vozila pješništva Bradley M2A2 ODS potpisivanjem dva Pisma ponude i prihvaćanja od 28. siječnja 2022. Financijska vrijednost Pisma ponude i prihvaćanja iznosi 196.424.971 američkih dolara bez PDV-a, od čega je 51.188.000 američkih dolara donacija Vlade Sjedinjenih Američkih Država, a 145.236.971 američkih dolara plaća Ministarstvo obrane u razdoblju od 2022. do 2027. godine. Uz vozila će biti nabavljena i potrebna oprema za obuku, alati te inicijalna zaliha pričuvnih dijelova i streljiva. Od 89 doniranih vozila njih 62 će biti dovedena u potpuno operativno stanje, pet vozila će se koristiti kao vozila za obuku, a 22 će biti iskorištena kao izvor pričuvnih dijelova. Dio opreme za kompletiranje BVP Bradley M2A2 ODS s pripadajućim naoružanjem i komunikacijsko-informacijskom opremom nabavlja se korištenjem fonda pomoći Vlade Sjedinjenih Američkih Država iz Programa „333“ kroz koji su osigurana dodatna financijska sredstva u iznosu od 5.658.011 američkih dolara. Proces donacije, prijenosa vlasništva, dovođenje vozila u operativno stanje, kompletiranje naoružanjem i komunikacijskom opremom provest će se do kraja 2026. godine. Isporuka vozila Hrvatskoj vojsci provest će se postupno, kroz trogodišnje razdoblje od 2024. do 2026. godine.

Raketni sustav protuzračne obrane kratkog dometa Mistral

Nastavno na program nabave borbenih aviona Rafale, Francuska Republika je u okviru provedbe Hrvatsko-francuskoga strateškog partnerstva odobrila nabavu lansera sustava kratkog dometa proizvođača MBDA France.

Hrvatska vojska je, kao hitnu i neodgodivu mjeru dugoročno sigurnosno i obrambeno važnu za Republiku Hrvatsku, iskazala zahtjev za dodatnom nabavom predmetnih lansera i pripadajućih raketa Mistral.

Vlada Republike Hrvatske je u prosincu 2022. dala suglasnost Ministarstvu obrane za preuzimanje obveza na teret državnog proračuna Republike Hrvatske u razdoblju od 2024. do 2026. za nabavu raketnog sustava protuzračne obrane kratkog dometa. Ukupne obveze Ministarstva obrane za nabavu ovog sustava iznose 542.161.056,26 kuna (71.957.138 eura), a u 2022. godini izvršeno je avansno plaćanje u iznosu od 121.719.847,50 kuna (16.155.000 eura).

Uz protuzračni sustav i rakete osiguran je i paket integralne logističke potpore koji uključuje specijalni alat i ispitno-mjernu opremu, inicijalni komplet pričuvnih dijelova, tehničku dokumentaciju, vježbovne rakete, obuku osoblja prema načelu „obuka obučavatelja“ i tehničku potporu proizvođača. Prve isporuke očekuju se u 2024. godini.

Ostalo naoružanje i vojna oprema Hrvatske kopnene vojske

Tijekom 2022. godine započeti su postupci nabave puškostrojnica u kalibru 5,56 x 45 mm NATO i 7,62 x 51 NATO, kao i snajperskih pušaka kalibra 7,62 mmx51 mm NATO s pripadajućom opremom.

Za nabavu borbenih kaciga, borbeno zaštitnih prsluka, zaštitne opreme za pirotehničare i druge osobne borbene i zaštitne oprema vojnika u 2022. godini utrošeno je 7.400.000 kuna (982.148,78 eura).

Zaprimljena je donacija optoelektroničke opreme za potrebe Zapovjedništva specijalnih snaga od Vlade Sjedinjenih Američkih Država u 2022. godini u iznosu od 2.400.000 kuna (318.534,74 eura).

Za potrebe Hrvatske vojske u 2022. godini nabavljena je optoelektronička oprema, besposadni zrakoplovni sustavi i prijenosni ometači dronova u iznosu od 1.370.000 kuna (181.830,24 eura).

1.5.2. Naoružanje i vojna oprema Hrvatske ratne mornarice

Modernizacija i opremanje Hrvatske ratne mornarice u 2022. godini bila je usmjerena na projekt obalnoga ophodnog broda i nabavu gumenih brodica za nadzor morskog ribarstva.

Obalni ophodni brod

Tijekom 2022. godine nastavljena je gradnja brodova serije obalnoga ophodnog broda. Trup s nadgrađem prvog broda serije je završen, brod se nalazi u visokoj razini opremljenosti ključnom i ostalom opremom. Za prvi brod iz serije plaćeno je 51.237.410,67 kuna (6.800.373,04 eura) što uključuje nabavu ključne opreme bez naoružanja, gradnju trupa i nadgrađa te u većoj mjeri završno opremanje broda na navozu. Za drugi brod serije plaćeno je 45.374.520,11 kuna (6.022.233,74 eura) što uključuje nabavu ključne opreme bez naoružanja, gradnju trupa i nadgrađa te djelomično završno opremanje na navozu. Za treći brod serije plaćeno je 41.890.250,79 kuna (5.559.791,73 eura) što uključuje nabavu dijela ključne opreme, izrađene su sekcije trupa i nadgrađa koje nisu spojene u jednu cjelinu, izvršeno je opremanje trupa u manjem opsegu. Za četvrti brod serije plaćeno je 39.895.814,77 kuna (5.295.084,58 eura) što uključuje nabavu dijela ključne opreme, izrađene su sekcije trupa i nadgrađa koje nisu spojene u jednu cjelinu, izvršeno je opremanje trupa u manjem opsegu.

Sredinom 2022. godine graditelj Brodogradilište specijalnih objekata d.o.o. je zbog financijske nelikvidnosti zaustavio gradnju brodova. U navedenom kontekstu Ministarstvo obrane je u suradnji s drugim državnim tijelima poduzelo radnje radi zaštite interesa Republike Hrvatske u ovom projektu s konačnim ciljem završetka gradnje brodova, preuzimanjem brodova i predaje krajnjem korisniku Hrvatskoj ratnoj mornarici odnosno Obalnoj straži Republike Hrvatske.

Gumene brodice za nadzor morskog ribarstva

Na temelju Sporazuma Ministarstva obrane i Ministarstva poljoprivrede sklopljenog 2019. godine provedeno je opremanje Obalne straže Republike Hrvatske s četiri gumene brodice tipa VHB M-46. Time su ostvarena dva cilja: ojačane su nacionalne sposobnosti za nadzor morskog ribarstva i sposobnosti Obalne straže Republike Hrvatske za provedbu zadaća, kao što je traganje i spašavanje na moru. Ministarstvo obrane i Hrvatska ratna mornarica nadležne su za osiguranje i obuku posade i za logističku potporu.

Brodice su opremljene sustavima za sigurnu navigaciju, sustavima veze te opremom za motrenje i dokumentiranje situacije u dnevnim i noćnim uvjetima. Brodice su izgrađene u brodogradilištu „Olimp nautika” u Puli te opremljene u remontnom brodogradilištu „Iskra” u Šibeniku. Prve tri brodice predane su na korištenje Hrvatskoj ratnoj mornarici 2020. i 2021. godine, a četvrta je isporučena 2022. godine.

Nabava brodica u iznosu od 31.500.000 kuna (4.180.768,47 eura) financirana je u 70% iz Fonda Europske unije za pomorstvo i ribarstvo, a 30 % osigurano je u državnom proračunu Republike Hrvatske na razdjelu Ministarstva poljoprivrede.

1.5.3. Naoružanje i vojna oprema Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva

U 2022. godini aktivnosti opremanja i modernizacije Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva bile su usmjerene na nabavu višenamjenskoga borbenog aviona Rafale, nabavu višenamjenskih helikoptera UH-60M Black Hawk, nabavu raketnog sustava protuzračne obrane kratkog dometa Mistral, modernizaciju radarskog sustava FPS-117 s nadogradnjom novoga borbenog komunikacijskog sustava te nabavu letačke, padobranske i alpinističke opreme.

Višenamjenski borbeni avion Rafale

Nabava eskadrile višenamjenskoga borbenog aviona Rafale jedna je od najvećih strateških odluka u obrambenom sektoru, a ukupna vrijednost projekta predstavlja najveću investiciju u Hrvatsku vojsku od osamostaljenja Republike Hrvatske.

Dinamika isporuke i cijena aviona Rafale u potpunosti je u skladu s potpisanim ugovorima o nabavi i programom realizacije uvođenja aviona Rafale u operativnu uporabu.

Republika Hrvatska nabavlja 12 korištenih aviona Rafale u istom standardu F3-R koji se koristi i u Francuskom ratnom zrakoplovstvu. Uz 12 aviona je i simulator letenja koji će omogućiti cjeloviti spektar obuke, zemaljska i ispitna oprema, pričuvni dijelovi i sveobuhvatna potpora ovlaštenih predstavnika tvrtki proizvođača u Republici Hrvatskoj i u Francuskoj Republici.

Ugovorima je osiguran i osnovni paket naoružanja zrak-zrak i zrak-zemlja te obuka osoblja prema načelu „obuka obučavatelja“.

Postupno će se na obuku u Francusko ratno zrakoplovstvo i tvrtke proizvođača aviona, opreme i naoružanja uputiti pripadnici različitih specijalnosti, uključujući pilote, kako bi se stvorili uvjeti za operativnu uporabu aviona Rafale.

Postupna isporuka svih aviona Rafale i prateće opreme u Republiku Hrvatsku očekuje se tijekom 2024. i početkom 2025. godine.

Uvođenje u operativnu uporabu aviona Rafale podrazumijeva i osiguranje potrebne infrastrukture što uključuje izgradnju novih građevina, prilagodbu postojećih građevina i prometnih površina, tehničku zaštitu te opremanje građevina.

Slika 12. Višenamjenski borbeni avion Rafale u standardu F3-R

Višenamjenski helikopter UH-60M Black Hawk

Projekt opremanja Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva višenamjenskim helikopterima Black Hawk UH-60M pokrenut je radi nužne zamjene sustava i tehnologije istočnog odnosno sovjetskog podrijetla modernim sustavima razvijenim i proizvedenim u nekoj od zemalja saveznica. Provedbom ovoga projekta zadržat će se sposobnost transporta, medicinske evakuacije, traganja i spašavanja i logističke potpore. Projekt obuhvaća donaciju dva višenamjenska helikoptera Sjedinjenih Američkih Država i nabavu dodatna dva helikoptera, kao i paket integralne logističke potpore, obuku letačkog i zrakoplovno tehničkog osoblja. Troškovi projekta u 2022. godini iznosili su 134.100.000 kuna (17.798.128,61 eura) za podmirenje PDV-a, za isporučena četiri helikoptera i paket integralne logističke potpore, koji obuhvaća pričuvne dijelove, alat i ispitno-mjernu opremu za održavanje i opsluživanje helikoptera.

S obzirom na to da je obuka letačkog i zrakoplovno-tehničkog osoblja provedena u 2021. godini u Sjedinjenim Američkim Državama, s navedenom je isporukom Hrvatsko ratno zrakoplovstvo dostiglo inicijalne sposobnosti helikopterskoga transporta i specijalnih snaga koje pridonose dostizanju niza NATO ciljeva.

Slika 13. Helikopter UH-60M Black Hawk

Modernizacija radarskog sustava FPS-117

Radarski sustav FPS-117 velikog dometa za rano otkrivanje i nadzor zračnih ciljeva uvezan je u NATO integrirani sustav protuzračne i proturaketne obrane (*NATO Integrated Air and Missile Defense System – NATINAMDS*).

Radarski sustav je dvojne civilno-vojne namjene, njegove tehničke karakteristike i domet omogućava Hrvatskoj kontroli zračne plovidbe d.o.o. korištenje radarskih podataka za upravljanje civilnim zračnim prometom u njihovoj zoni odgovornosti koju joj je dodijelio EUROCONTROL.

Zbog zastarijevanja komponenti i računalnih rješenja bilo je nužno pristupiti njegovoj modernizaciji i nadogradnji na najnoviju konfiguraciju, koja će uključivati i aktivaciju vojnog sustava identifikacije letjelica u zračnom prostoru (NATO Mode 5).

Priprema, ugovaranje i provedba projekta modernizacije i nadogradnje planira se provesti putem NATO Agencije za potporu i nabavu (*NATO Support and Procurement Agency*) koja je već provela ili provodi projekte nadogradnje istovrsnih radarskih sustava FPS-117 u više NATO zemalja.

Slika 14. Radar FPS-117

Nabava letačke opreme

U 2022. godini nabavljene su pilotske kacige za pilote aviona PC-9 i Air Tractor te druga letačka, padobranska i alpinistička oprema u vrijednosti od 2.637.000 kuna (349.990,05 eura).

1.5.4. Strateške zalihe ubojnih sredstava i zbrinjavanje viškova

U 14 vojnih skladišnih kompleksa skladište se i čuvaju strateške zalihe ubojnih sredstava. Za potrebe Hrvatske vojske 2022. godine provedena je nabava raznih vrsta ubojnih sredstava u iznosu od 14.340.000 kuna (1.903.245,07 eura).

Tijekom 2022. godine s Vladom Sjedinjenih Američkih Država ugovorena je isporuka raketa Hydra 70 za helikoptere OH-58D Kiowa Warrior i granata 40x53 mm za ABG MK 19. Vlastitim kapacitetima zbrinuto je 138 tona neperspektivnih i rashodovanih ubojnih sredstava, dok je industrijskim zbrinjavanjem uz potporu Vlade Sjedinjenih Američkih Država zbrinuto 1 307 tona preko Međunarodnog fonda za razminiranje i pomoć žrtvama mina. Posredstvom Agencije Alan d.o.o. prodano je 545 tona neperspektivnih ubojnih sredstava, a prihod od 9.100.000 kuna (1.207.777,56 eura) uplaćen je u državni proračun Republike Hrvatske.

1.5.5. Opskrbna materijalna sredstva

U 2022. godini osiguran je nastavak opskrbe i opremanje djelatnih i pričuvnih postrojbi Hrvatske vojske opremom (odjećom i obućom), vojnom opremom opskrbe struke i ostalom intendantskom opremom.

Osigurane su i početne zalihe opreme za opremanje pričuvnih postrojbi u 2022. godini, opremanje sastavnica planiranih za misije i operacije, provedbu obuke dragovoljnih ročnika te prijam novih profesionalnih vojnika-mornara i kadeta.

Za opskrbu odjećom, obučom, vojnom osobnom opremom i drugom intendantskom opremom u 2022. godini utrošeno je 57.900.000 kuna (7.684.650,61 euro), a za taborsku opremu 4.660.000 kuna (618.488,29 eura).

1.5.6. Potpora hrvatskoj obrambenoj industriji

Ministarstvo obrane sklopilo je 2022. godine okvirne sporazume i ugovore o nabavi vojne opreme za potrebe opremanja Hrvatske vojske s hrvatskim proizvođačima vojne opreme u vrijednosti od 345.300.000 kuna (45.829.185,74 eura). Riječ je o ugovorima kojima Ministarstvo obrane nabavlja odjeću, obuću, naoružanje, opremu, usluge remonta, usluge prehrane i osiguranje pripadnika Hrvatske vojske. Ugovori s hrvatskim proizvođačima značajan su doprinos hrvatskom gospodarstvu i pokazatelj kako Ministarstvo obrane i Hrvatska vojska nisu samo potrošači, već i aktivno pridonose razvoju hrvatskih tvrtki te plasmanu proizvoda hrvatske obrambene industrije na svjetska tržišta.

Ministarstvo obrane pruža potporu i sudjeluje u promociji hrvatske obrambene industrije kroz međunarodne bilateralne i multilateralne aktivnosti, posebno u sklopu NATO-a i Europske unije. Promocija vrhunske kvalitete proizvoda hrvatske obrambene industrije posebno dolazi do izražaja u misijama i zadaćama Hrvatske vojske u Republici Hrvatskoj i inozemstvu s obzirom na to da su hrvatski vojnici opremljeni osobnim naoružanjem i opremom proizvedenom u hrvatskim tvrtkama.

Europski fond za obranu

Vlada Republike Hrvatske i Ministarstvo obrane snažno potiču sudjelovanje i odabir hrvatskih tvrtki obrambene industrije kroz Europski fond za obranu.

Ministarstvo obrane predstavlja Republiku Hrvatsku u okviru Programskog odbora Europskog fonda za obranu, u okviru kojeg sudjeluje, među ostalim, u pripremama i usklađivanju godišnjih radnih programa, i njegove višegodišnje projekcije.

Od sedam projekata koje je u 2021. godini Ministarstvo obrane podržalo potpisivanjem pisama potpore pet je odabrano za sufinanciranje u okviru navedenog fonda. U 2022. godini od pet prijedloga projekata u kojima su sudjelovale hrvatske tvrtke i fakulteti, tri su odabrana za sufinanciranje u okviru Radnog programa za 2022. godinu.

1.5.7. Vojne lokacije i građevine

Radi poboljšanja uvjeta smještaja i rada pripadnika Hrvatske vojske i u 2022. godini nastavljene su aktivnosti ulaganja u izgradnju, rekonstrukciju i modernizaciju građevina i infrastrukture te sanaciju šteta uzrokovanih potresom.

Ukupna vrijednost ulaganja u izgradnju, rekonstrukciju, sanaciju, modernizaciju i opremanje građevina i infrastrukture u 2022. godini iznosila je 70.240.000 kuna (9.322.450,01 eura).

Najznačajnija ulaganja izvršena su na lokacijama:

- Vojarna „Pukovnik Marko Živković“ na Plesu – u tijeku je izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih građevina za projekt „Višenamjenski borbeni avion – VBA“. Ugovorena je izgradnja novih građevina što obuhvaća izgradnju zgrade simulatora i eskadrile, hangara za održavanje, zgradu za održavanje motora i skladišta pričuvnih dijelova te hangara za smještaj aviona čija ukupna vrijednost iznosi 277.200.000 kuna (36.790.762,50 eura). Završetak radova zgrade simulatora i eskadrile predviđen je do potkraj 2023., a ostalih građevina za prvi kvartal 2024. godine. Vrijednost investicije u 2022. godini iznosila je 18.270.000 kuna (2.424.845,71 eura).

- Vojarna „1. gardijske brigade Tigrovi-Croatia“ u Zagrebu – izgrađena je hala koju od ožujka 2023. privremeno koristi Hrvatska narodna banka za pohranu kovanog novca u sklopu provođenja monetarne reforme povezane s ulaskom Republike Hrvatske u europodručje. Ukupna vrijednost investicije je 22.140.000 kuna (2.938.482,98 eura).

- Vojarna „126. brigade Hrvatske vojske“ u Sinju – završeni su radovi na modernizaciji sustava centralne kotlovnice. Ukupna vrijednost investicije iznosila je 2.450.000 kuna (325.170,88 eura).

- Vojarna „Admiral flote Sveto Letica-Barba“ u Splitu – završeni su radovi na izgradnji plinske regulacijske postaje za priključak kotlovnice na srednje tlačni plinovod te modernizacija kotlovnice i prilagodba dva kotla za rad na plin. Vrijednost radova izgradnje iznosila je 4.980.000 kuna (660.959,59 eura), od čega je u 2022. godini realizirano 3.650.000 kuna (484.438,25 eura). Ukupna vrijednost investicije s priključkom na plin iznosila je 5.630.000 kuna (747.229,41 eura).

Slika 15. Plinska regulacijska postaja u vojarni „Admiral flote Sveto Letica-Barba”, Split

- Hrvatsko vojno učilište „Dr. Franjo Tuđman“ u vojarni „Petar Zrinski” u Zagrebu – završena je rekonstrukcija građevine broj 62 u Kongresni centar. Ukupna vrijednost investicije iznosila je 57.260.000 kuna (7.599.708,01 eura), od čega je u 2022. realizirano 7.610.000 kuna (1.010.020,57 eura). Za konstrukcijsku obnovu potresom oštećene građevine broj 62, iz Fonda solidarnosti Europske unije, priznati su troškovi u visini od 3.723.901,69 kuna (494.246,69 eura).

- Vojarna „Stožerni general Petar Stipetić“ u Karlovcu – završena je sanacija glavnog kanalizacijskog kolektora. Ukupna vrijednost investicije iznosila je 1.980.000 kuna (262.791,16 eura).

- Vojarna „Pukovnik Predrag Matanović“ u Petrinji – završena je sanacija oštećenja od potresa na građevinama 1.6A i 1.6B. Ukupna vrijednost investicije u 2022. godini iznosila je 1.590.000 kuna (211.029,27 eura).

- Zrakoplovna baza „Lučko“ u Lučkom – završeni su radovi na izgradnji parkirnog hangara za višenamjenske helikoptere Black Hawk. U 2022. godini realizirano je 11.300.000 kuna (1.499.767,74 eura). Ukupna vrijednost investicije iznosila je 17.750.000 kuna (2.355.829,85 eura).

Slika 16. Parkirni hangar za helikoptere UH-60M Black Hawk, Lučko

- Potkraj 2022. godine ugovoreni su radovi na izgradnji hangara za održavanje s pratećom infrastrukturom. Vrijednost investicije je 69.950.000 kuna (9.283.960,45 eura). Planirani završetak radova je do kraja 2023. godine.

Ukupna vrijednost investicije na izgradnji hangara s infrastrukturom za helikoptere Black Hawk je 87.700.000 milijuna kuna (11.639.790,30 eura).

Obnova potresom oštećenih građevina i infrastrukture

U 2022. godini završeni su radovi konstrukcijske obnove na građevini br. 62 Hrvatskog vojnog učilišta „Dr. Franjo Tuđman“ – u vojarni „Petar Zrinski“ u Zagrebu te građevine u Zvonimirovoj ulici br. 5 u Zagrebu.

Izrađena je projektna dokumentacija za cjelovitu obnovu: tri građevine na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ – u vojarni „Petar Zrinski“ u Zagrebu; hotela „Zvonimir“ u Bauerovoj ulici br. 33 u Zagrebu i klizišta u vojarni „1. hrvatski gardijski zbor“ u Zagrebu.

Izrađena je projektna dokumentacija za konstrukcijsku obnovu osam građevina kompleksa Ministarstva obrane na Trgu kralja Petra Krešimira IV. br. 1 u Zagrebu i cjelovitu obnovu građevine br. 35 na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ u vojarni „Petar Zrinski“ u Zagrebu.

U 2022. godini iz Fonda solidarnosti Europske unije, Ministarstvu obrane prihvaćeni su troškovi u iznosu od 1.950.000 kuna (258.809,48 eura).

Vojne nekretnine, stanovi, garaže i poslovni prostori

Ministarstvo obrane je na dan 31. prosinca 2022. upravljalo s 221 vojnom nekretninom, 15 uredskih prostora kojima se koriste područni odjeli i odsjeci za poslove obrane, 171 stanom za službene potrebe, 19 garaža, tri poslovna prostora i 19 grobnih mjesta.

Geoprostorna potpora

Za potrebe Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva u 2022. godini nabavljene su godišnje licence za ažuriranje geoprostornih podataka, karata i publikacija Jeppesen, nužnih za provedbu sigurne i kvalitetne navigacijske pripreme i izvršenje letačkih zadaća, poglavito u uvjetima instrumentalnih pravila letenja u zračnom prostoru Republike Hrvatske i u inozemstvu. Vrijednost nabavljenih licenci iznosila je 865.400 kuna (114.858,32 eura).

Za potrebe Hrvatske ratne mornarice nabavljene su elektroničke navigacijske karte i papirnatu navigacijske karte, priručnici i publikacije u ukupnom iznosu od 125.000 kuna (16.590,35 eura). Izvršena je hidrografska izmjera područja vojnih luka posebne namjene – vojnih luka „Divulje“ u sklopu vojarne „Knez Trpimir“, Divulje i „Meja“ Vela Luka, otok Korčula. Ukupna vrijednost hidrografske izmjere te izrade elektroničkih navigacijskih karata i lučkih planova iznosila je 350.000 kuna (46.452,98 eura).

Završena je izrada seta „testnih“ dodatnih vojnih slojeva (*Additional military layers – AML*) u digitalnom obliku u području vojne luke Lora i lučice Poljud te dijela Kaštelanskog zaljeva. Ukupna vrijednost investicije iznosila je 375.000 kuna (49.771,05 eura).

Nastavljena je realizacija obveza preuzetih iz Međunarodnog programa za izradu vektorskih geoprostornih podataka razine mjerila 1:50 000 i Međunarodnog programa za izradu digitalnog modela terena visoke točnosti. U sklopu projekta „METMONIC“, a na temelju potpisanog Dodatka 1. Sporazuma o korištenju nekretnina, opreme i infrastrukture s Državnim hidrometeorološkim zavodom, 2022. godine izgrađena je glavna meteorološka postaja u vojarni „Bilogora“ u Bjelovaru te još pet automatskih meteoroloških postaja na drugim vojnim lokacijama.

1.5.8. Zaštita okoliša

Zaštita okoliša i prirode na vojnim lokacijama provodi se u skladu s nacionalnom zakonskom regulativom i implementiranim propisima Europske unije.

Tijekom 2022. godine aktivnosti zaštite okoliša i prirode bile su usmjerene na primjenu i ispunjavanje okolišnih normi, očuvanje prirodnih resursa, umanjivanje i ublažavanje rizika za okoliš i prirodu kao posljedice vojnih aktivnosti, učinkovito sprječavanje onečišćenja okoliša i prirode, praćenje i očuvanje biološke raznolikosti te razvijanje svijesti o zaštiti okoliša i prirode kao važnog segmenta ljudskog djelovanja.

Na vojnom poligonu „Eugen Kvaternik” u Slunju provodilo se sustavno praćenje stanja zraka, vode, tla, prirode i seizmičkih aktivnosti uzrokovanih vojnim djelovanjem te morskog okoliša u uvali Stupica Mala na otoku Žirju radi kontrole utjecaja vježbi podvodnog rušenja na područje ekološke mreže Natura 2000. Rezultati monitoringa 2022. godine pokazali su da vojne aktivnosti na praćenim lokacijama nemaju negativan učinak na stanje okoliša. Prikaz prosječnih godišnjih koncentracija specifičnih onečišćujućih tvari koji prate ekološko stanje kemijskih elemenata na tri mjerne postoje na rijeci Mrežnici u 2022. godini pokazao je da svi rezultati zadovoljavaju dobro ekološko stanje voda. U suradnji s Državnim inspektoratom u 2022. godini provedeni su inspekcijski nadzori u području okoliša na 13 vojnih lokacija.

Na temelju Sporazuma o izradi i provedbi programa gospodarenja šumama posebne namjene za potrebe obrane unutar vojnih lokacija nastavljena je izrada šumsko gospodarskih planova s trgovačkim društvom „Hrvatske šume” d.o.o. Tijekom 2022. godine proglašene su šume posebne namjene u vojarni „Pukovnik Predrag Matanović” u Petrinji i na vojnom poligonu „Eugen Kvaternik” u Slunju. U skladu s odredbama Zakona o lovstvu i Sporazumom Program zaštite divljači na vojnom poligonu „Eugen Kvaternik” u Slunju provodi trgovačko društvo „Hrvatske šume” d.o.o. Nastavljeno je praćenje i očuvanje biološke raznolikosti s posebnim segmentom na praćenje populacije strogo zaštićenih životinjskih vrsta koje prirodno obitavaju na vojnim lokacijama, a nastavilo se i s provođenjem hortikulturnog uređenja vojnih lokacija.

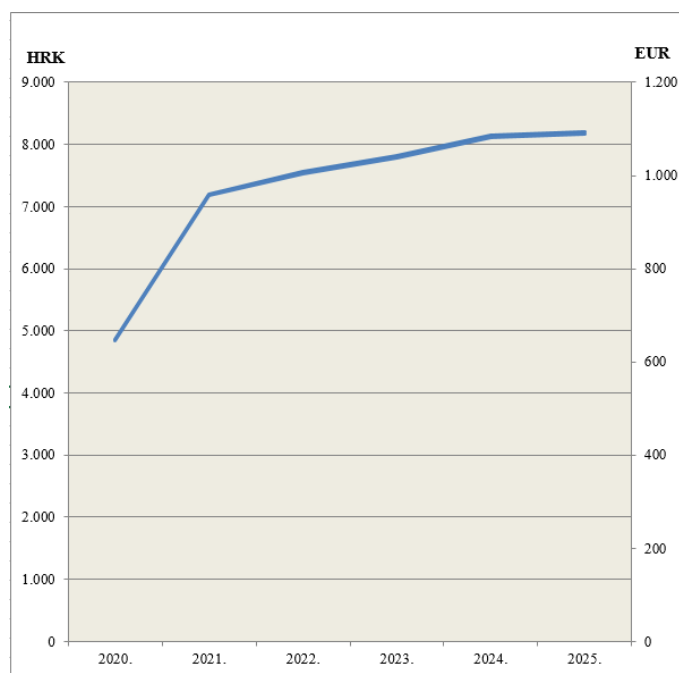
Ministarstvo unutarnjih poslova provelo je razvrstavanje građevina, građevinskih dijelova i prostora za 12 vojnih lokacija i izdalo rješenja o razvrstavanju u kategorije ugroženosti od požara za te lokacije. Radi povećanja protupožarne zaštite u stacionarnim uvjetima života i rada pripadnika Hrvatske vojske unutar vojnih lokacija, nabavljena je protupožarna oprema u vrijednosti od 609.072,50 kuna (80.837,81 eura).

1.6. Upravljanje financijskim resursima

Upravljanje financijskim resursima vođeno je načelom održavanja ravnoteže između ciljeva i potreba za sposobnostima utvrđenih planskim dokumentima i gospodarskim mogućnostima države. Velika pozornost u upravljanju financijskim resursima posvećena je provedbi fiskalne discipline te preuzimanju i podmirenju obveza u visini odobrenih sredstava poštujući pri tome zakonitost, učinkovitost, svrhovitost, transparentnost i ekonomično raspolaganje sredstvima uz zadovoljavanje uvjeta namjenskog trošenja sredstava u okvirima koji su doneseni Državnim proračunom Republike Hrvatske.

Donošenjem Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu i projekcijama za 2023. i 2024. godinu utvrđena su sredstva odobrena Ministarstvu obrane za 2022. godinu u iznosu od 6.905.667.119 kuna (916.539.534 eura). Nakon izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske u 2022. godini, donošenja Odluke Vlade Republike Hrvatske o preraspodjeli sredstava planiranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske te uz suglasnosti ministra financija za preraspodjelu, Financijski plan Ministarstva obrane za 2022. godinu povećan je i u konačnici je iznosio 7.568.162.858 kuna (1.004.467.828,48 eura). Povećanje se najvećim dijelom odnosi na osiguranje sredstava za provedbu nabave borbenih vozila pješništva Bradley.

U nastavku je prikazano kretanje Financijskog plana Ministarstva obrane od 2020. do 2023. godine kao i projekcije za 2024. i 2025. godinu.

Prikaz 5. Financijski plan Ministarstva obrane po godinama od 2020. do 2023. godine te projekcije za 2024. i 2025. godinu, prikaz u milijunima kuna i eurima

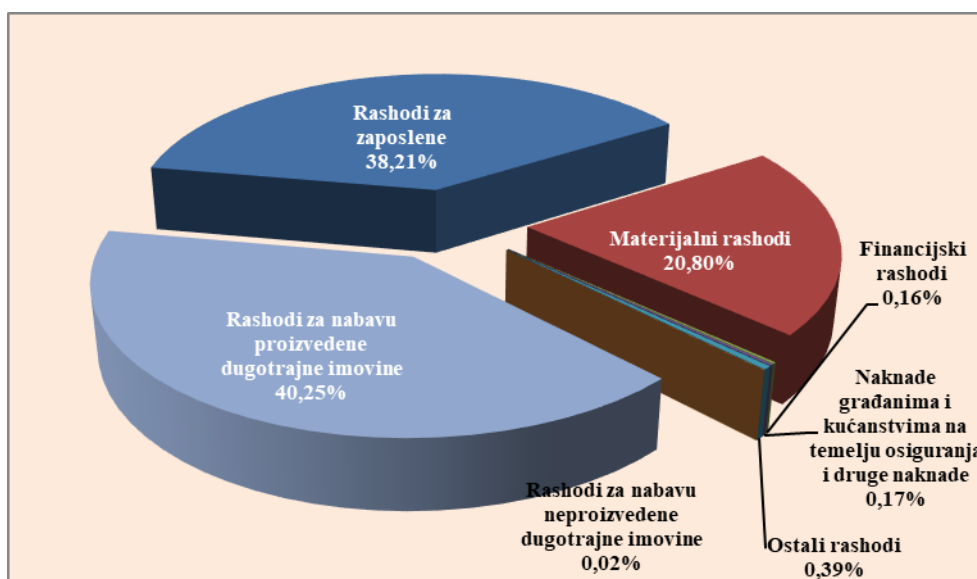
S obzirom na uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj s 1. siječnja 2023. u grafikonu (Prikaz 5.) iznosi su prikazani paralelno u kunama i eurima. Donošenjem Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcija za 2024. i 2025. godinu planirana su sredstva za Ministarstvo obrane za 2023. godinu i projekcije za 2024. i 2025. godinu te je nastavljen trend povećanog izdvajanja za obranu.

Izvršenje Financijskog plana Ministarstva obrane u 2022. godini iznosilo je 7.313.646.720 kuna (970.687.725,56 eura), a rashodi po ekonomskoj klasifikaciji za 2022. godinu s usporedbom za 2021. godinu sadržani su u Prikazu 6.

Rashodi poslovanja	Izvršenje u 2021. u kunama	Izvršenje u 2022. u kunama	Indeks	Struktura izvršenja 2022.
1	2	3	4=3/2*100	5=3/ukupno
Rashodi za zaposlene	2.742.267.405	2.794.576.616	101,91	38,21 %
Materijalni rashodi	1.405.685.848	1.521.515.553	108,24	20,80 %
Financijski rashodi	12.957.446	11.590.291	89,45	0,16 %
Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	13.257.716	12.431.930	93,77	0,17 %
Ostali rashodi	46.407.017	28.302.387	60,99	0,39 %
Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine	2.027.337	1.573.611	77,62	0,02 %
Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	2.659.829.778	2.943.656.332	110,67	40,25 %
	6.882.432.547	7.313.646.720	106,27	100,00 %

Rashodi poslovanja	Izvršenje u 2021. u eurima	Izvršenje u 2022. u eurima	Indeks	Struktura izvršenja 2022.
1	2	3	4=3/2*100	5=3/ukupno
Rashodi za zaposlene	363.961.431,44	370.904.056,80	101,91	38,21 %
Materijalni rashodi	186.566.567,82	201.939.810,15	108,24	20,80 %
Financijski rashodi	1.719.748,90	1.538.296,00	89,45	0,16 %
Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	1.759.601,31	1.650.000,64	93,77	0,17 %
Ostali rashodi	6.159.270,03	3.756.372,54	60,99	0,39 %
Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine	269.073,88	208.854,12	77,62	0,02 %
Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	353.020.078,09	390.690.335,31	110,67	40,25 %
	913.455.771,47	970.687.725,56	106,27	100,00 %

Prikaz 6. Usporedba izvršenja Financijskog plana Ministarstva obrane prema ekonomskoj klasifikaciji u kunama i eurima

Prikaz 7. Struktura izvršenja Financijskog plana Ministarstva obrane u 2022. godini prema ekonomskoj klasifikaciji

U strukturi izvršenja Financijskog plana Ministarstva obrane za 2022. godinu, 40,25 % ili 2.943.656.332 kuna (390.690.335,31 eura) odnosi se na rashode za nabavu proizvedene dugotrajne imovine. Izvršeni rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine najvećim se dijelom odnose na opremanje Hrvatske vojske višenamjenskim borbenim avionima i borbenim vozilima pješništva Bradley. Nastavljena je realizacija započetog projekata opremanja Hrvatske vojske helikopterima, opremanje materijalno-tehničkim sredstvima, opremanje i modernizacija komunikacijsko-informacijskim sustavima te ulaganje u nekretnine. U odnosu na 2021. godinu za nabavu opreme te ulaganje u nekretnine u 2022. godini utrošeno je 283.826.554 kuna (37.670.257,22 eura) više ili 10,67 %. Rashodi za zaposlene čine 38,21 % ili 2.794.576.616 kuna (370.904.056,80 eura). U odnosu na 2021. godinu ovi rashodi u 2022. godini povećani su za 52.309.211 kuna (6.942.625,36 eura), odnosno 1,91 % što je rezultat povećanja prava zaposlenika (isplate plaća po većoj osnovici za izračun plaće, dara za djecu te božićnice). Materijalni rashodi čine 20,80 % ili 1.521.515.553 kuna (201.939.810,15 eura). Izvršeni materijalni rashodi najvećim se dijelom odnose na održavanje materijalnih resursa, rashode za energiju, naknade zaposlenima, usluge prehrane i prijevoza. U odnosu na 2021. godinu ovi rashodi u 2022. godini povećani su za 115.829.704 kuna (15.373.242,33 eura), odnosno 8,24 % i najvećim dijelom se odnose na rashode za energiju.

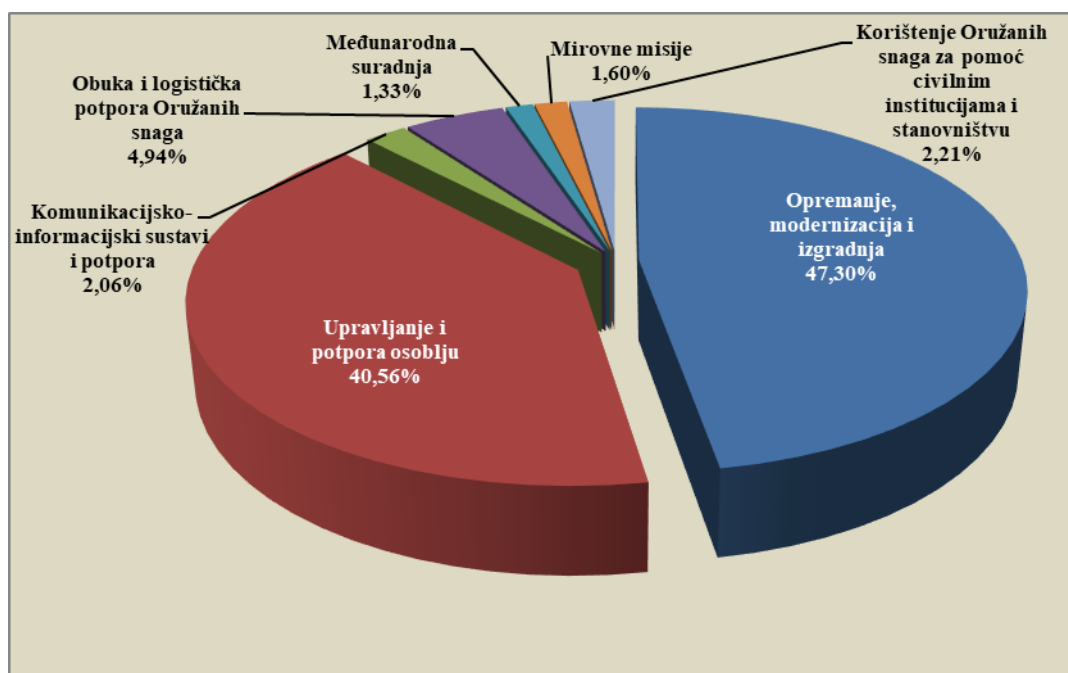
Preostalih 0,74 % ili 53.898.220 kuna (7.153.523,30 eura) odnosi se na financijske

rashode, naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade, ostale rashode, te na rashode za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine. U odnosu na 2021. godinu za ove rashode u 2022. godini utrošeno je 20.751.297 kuna (2.754.170,82 eura) manje što se uglavnom odnosi na smanjenje troškova za sudske presude. Izvršenje Financijskog plana Ministarstva obrane po programskoj klasifikaciji u 2022. godini s usporedbom na 2021. godinu sadržano je u Prikazu 8.

Program	Naziv programa	Izvršenje u 2021. u kunama	Izvršenje u 2022. u kunama	Indeks	Struktura izvršenja 2021.
	1	2	3	4=3/2*100	5=3/ukupno
2504	Opremanje, modernizacija i izgradnja	3.089.242.714	3.459.312.094	111,98	47,30 %
2505	Upravljanje i potpora osoblju	2.906.956.920	2.966.623.694	102,05	40,56 %
2506	Komunikacijsko-informacijski sustavi i potpora	173.922.837	150.771.598	86,69	2,06 %
2507	Obuka i logistička potpora Oružanih snaga	395.654.791	360.306.487	91,07	4,94 %
2508	Međunarodna suradnja	83.951.408	97.592.341	116,25	1,33 %
2509	Mirovne misije	102.946.671	117.254.460	113,90	1,60 %
2606	Korištenje Oružanih snaga za pomoć civilnim institucijama i stanovništvu	129.757.207	161.786.046	124,68	2,21 %
	U K U P N O	6.882.432.547	7.313.646.720	106,27	100,00 %

Program	Naziv programa	Izvršenje u 2021. u eurima	Izvršenje u 2022. u eurima	Indeks	Struktura izvršenja 2022.
	1	2	3	4=3/2*100	5=3/ukupno
2504	Opremanje, modernizacija i izgradnja	410.012.965,02	459.129.611,16	111,98	47,30 %
2505	Upravljanje i potpora osoblju	385.819.486,15	393.738.627,85	102,05	40,56 %
2506	Komunikacijsko-informacijski sustavi i potpora	23.083.528,02	20.010.830,02	86,69	2,06 %
2507	Obuka i logistička potpora Oružanih snaga	52.512.413,71	47.820.887,81	91,07	4,93 %
2508	Međunarodna suradnja	11.142.266,55	12.952.729,37	116,25	1,33 %
2509	Mirovne misije	13.663.371,06	15.562.341,20	113,90	1,60 %
2606	Korištenje Oružanih snaga za pomoć civilnim institucijama i stanovništvu	17.221.740,96	21.472.698,15	124,68	2,21 %
	U K U P N O	913.455.771,47	970.687.725,56	106,27	100,00 %

Prikaz 8. Usporedba izvršenja Financijskog plana Ministarstva obrane prema programskoj klasifikaciji u kunama i eurima

Prikaz 9. Struktura izvršenja Financijskog plana Ministarstva obrane u 2022. godini prema programskoj klasifikaciji

U strukturi izvršenja Financijskog plana Ministarstva obrane u 2022. godini 3.459.312.094 kuna (459.129.611,16 eura) ili 47,30 % ukupnih sredstava utrošeno je u programu 2504 Opremanje, modernizacija i izgradnja. Najveći dio odnosi se na podmirenje obveza u projektu opremanje višenamjenskim borbenim avionom i nabavu borbenih vozila pješništva Bradley.

U 2022. godini nastavljeno je opremanje već započetog projekta opremanja Hrvatske vojske višenamjenskim helikopterima, te opremanje ostalim materijalno tehničkim sredstvima. Nastavljena je i izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata i infrastrukture te je osigurana kontinuirana opskrba klasama materijalnih sredstava i uslugama koje omogućuju redovno funkcioniranje Hrvatske vojske.

U programu 2505 Upravljanje i potpora osoblju utrošeno je 2.966.623.694 kuna (393.738.627,85 eura) ili 40,56 % ukupnih sredstava i odnose se na rashode za zaposlene, naknade zaposlenima te ostalu personalnu potporu uključujući troškove prijma osoblja i izobrazbu čime se osigurava poboljšanje dobne i kvalifikacijske strukture osoblja.

U programu 2507 Obuka i logistička potpora Oružanih snaga utrošeno je 360.306.487 kuna (47.820.887,81 eura) ili 4,94 % ukupnih sredstava čime je omogućeno osiguranje logističke održivosti, obučenost i uvježbanost Hrvatske vojske. Osiguran je nastavak ulaganja u održavanje borbenih, neborbenih i sredstava opće namjene, provedba obuke i vježbi, kao i temeljno održavanje građevina.

Preostali iznos od 527.404.445 kuna ili (69.998.598,74 eura) ili 7,21 % ukupnih sredstava utrošeno je za provedbu aktivnosti u programima Komunikacijsko-informacijski sustavi i potpora, Međunarodna suradnja, Mirovne misije i Korištenje Oružanih snaga za pomoć civilnim institucijama i stanovništvu. Sredstva su utrošena za provedbu aktivnosti i projekta vezanih za konsolidaciju komunikacijsko informacijskog sustava, sudjelovanje pripadnika Hrvatske vojske u operacijama potpore miru i misijama u inozemstvu pod vodstvom NATO-a, Ujedinjenih naroda i Europske unije, za provedbu aktivnosti međunarodne suradnje, protupožarne zaštite, hitnog medicinskog prijevoza, Obalne straže Republike Hrvatske, potrage i spašavanja i drugih netradicionalnih vojnih zadaća kojima su se pripadnici Hrvatske vojske uključili u pružanje pomoći i potpore civilnim institucijama i stanovništvu.

1.7. Komunikacijsko-informacijski sustavi

U funkcionalnom području komunikacijsko-informacijskih sustava osigurano je redovito funkcioniranje korisnika usluga i servisa komunikacijsko-informacijskog sustava Ministarstva obrane i Hrvatske vojske. Glavne aktivnosti 2022. godine bile su usmjerene na modernizaciju, informatizaciju i integraciju poslovnih procesa, povećanju sigurnosti komunikacijsko-informacijskog sustava i izgradnji komunikacijsko-informacijske infrastrukture i kibernetičkih sposobnosti. U tijeku je servisna i hardversko-softverska migracija u novo Podatkovno središte na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ u Zagrebu. Za potrebe rada u poslovnom komunikacijsko-informacijskom sustavu korisnici su opremljeni računalnom opremom i programskom potporom. U završnoj fazi je konsolidacija stacionarnoga komunikacijskog sustava projektom konsolidacije računalnih domena informacijskog sustava te su osigurana prava za uporabu softvera. Nastavlja se proces uspostave klasificiranih informacijskih sustava za razmjenu klasificiranih podataka na nacionalnoj razini. Ugovoren je novi sustav elektroničkog urudžbenog poslovanja za korisnike u Ministarstvu obrane i Hrvatskoj vojsci, čija se implementacija očekuje u 2023. godini. Za potrebe modernizacije taktičkih radio komunikacijskih sustava nabavljeno je inicijalnih 50 komada ručnih radio uređaja te četiri prijenosna uređaja s pripadajućim terminalima. U okviru suradnje sa Sjedinjenim Američkim Državama nabavljen je kibernetički poligon – Cyber Range, čija je implementacija u tijeku. Nastavljena je i suradnja po opremanju operativnoga kibernetičkog središta i mobilnih timova za brzi odgovor na kibernetičke prijetnje, u svrhu podizanja sposobnosti djelovanja u kibernetičkom prostoru, ispunjenja NATO cilja sposobnosti i obveza u okviru Europske unije.

2. HRVATSKA VOJSKA

2.1. Provedba misija i zadaća Hrvatske vojske

Uloga Hrvatske vojske utvrđena je Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o obrani te razrađena i usmjerena temeljnim dokumentima u području obrane. U okviru svojih misija i uz definiranu razinu ambicije za svaku od misija, Hrvatska vojska aktivno radi na razvoju i jačanju vojnih sposobnosti i kapaciteta za odgovor na prijetnje vojnog karaktera, sposobnosti za kolektivnu obranu, na doprinosu međunarodnoj sigurnosti i jačanju sustava domovinske sigurnosti u odgovoru na druge rizike i prijetnje nacionalnoj sigurnosti.

U skladu sa sigurnosnim izazovima, nacionalnim interesima i međunarodnim obvezama kontinuirano se planira, razmatra i prioritizira ulaganje u jačanje postojećih i razvoj novih obrambenih sposobnosti.

2.1.1. Obrana teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Republike Hrvatske

Obrana teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta i neovisnosti Republike Hrvatske primarna je misija Hrvatske vojske.

Tijekom 2022. godine nije bilo neposrednih vojnih prijetnji u smislu ugrožavanja teritorijalne cjelovitosti i suvereniteta Republike Hrvatske. Međutim, ruska agresija na Ukrajinu ubrzala je postojeće i inicirala nove aktivnosti NATO-a na jačanju savezničkog postava odvratanja i obrane u kojima je sudjelovala i Hrvatska vojska. Na razini NATO-a pokrenuta je aktivnost ojačane budnosti u središnjoj i istočnoj Europi, u koju se uključila i Republika Hrvatska.

U mjerama strateškog odvratanja i obrane saveznika, Republika Hrvatska sudjeluje s deklariranim postrojbama čije su sposobnosti i razina spremnosti dogovoreni u okviru NATO procesa obrambenog planiranja, a u slučaju potrebe i drugim raspoloživim snagama. Hrvatska vojska gradi i održava sposobnosti nadzora i zaštite suvereniteta morskog i zračnog prostora u suradnji s drugim nadležnim državnim tijelima i saveznicima. Održavanje, jačanje i razvoj sposobnosti usklađuje se u najvećoj mogućoj mjeri s ciljevima i prioritetima u okviru NATO-a i Europske unije. Obuka razmjestivih i deklariranih snaga programirana je i planirana te kontinuirano usmjerena na provedbu aktivnosti i zadaća izravno povezanih sa specifičnostima pojedine misije odnosno operacije.

U 2022. godini provedene su aktivnosti na području obuke i ocjenjivanja deklariranih snaga za NATO bazen snaga, kao i sa snagama za provedbu NATO vođenih operacija i aktivnosti. Sva ocjenjivanja borbene spremnosti provedena su sukladno NATO standardima u svrhu potpore certifikacije spremnosti nadređenim strukturama u sustavu NATO zapovijedanja.

2.1.2. Zaštita zračnog i morskog prostora Republike Hrvatske

Tijekom 2022. godine Hrvatsko ratno zrakoplovstvo provodilo je zadaće nadzora i zaštite zračnog prostora u okviru Integriranog sustava protuzračne i proturaketne obrane NATO-a (*NATO Integrated Air and Missile Defence System – NATINAMDS*) sustavima Središta za nadzor zračnog prostora, radarskim postajama te dežurnim borbenim dvojcem Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva. Planiranom modernizacijom radarskog sustava FPS-117 i nadogradnjom borbenoga komunikacijskog sustava te uvođenjem u uporabu višenamjenskoga borbenog aviona, Hrvatsko ratno zrakoplovstvo bit će opremljeno zapovjednim, borbenim i obučnim zrakoplovnim informacijskim sustavima za uvezivanje hrvatskog sustava za nadzor i zaštitu zračnog prostora u sustav integrirane protuzračne obrane NATO-a. Hrvatska ratna mornarica provodila je zadaće nadzora u području odgovornosti angažiranjem snaga flote Hrvatske ratne mornarice, Obalne straže Republike Hrvatske, samostalno, kao i s dodijeljenim snagama Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i drugim državnim tijelima. U provedbi aktivnosti nadzora teritorijalnog mora i Isključivog gospodarskog pojasa sudjelovalo je 12 plovila Obalne straže Republike Hrvatske. U sklopu zadaće osiguranja povoljnog režima plovidbe, provedena su 32 nadzora zona sigurnosti plovidbe oko energetskih polja Republike Hrvatske. Tijekom provedbe zadaće nadzora morskog ribarstva brodovi Obalne straže Republike Hrvatske pratili su aktivnosti i izvršili identifikaciju 308 plovila s kojih je vršena ribolovna aktivnost. Ovlaštene osobe Obalne straže Republike Hrvatske provele su 318 inspekcijskih nadzora plovila te je izvršeno 46 zadaća pratnje stranih ratnih brodova kroz teritorijalno more i unutarnje morske vode Republike Hrvatske. Proveden je nadzor plovidbe 11 stranih brodova te pet specijalnih plovila na gradilištu Pelješkog mosta, a evidentirana je i provedba 64 znanstveno-istraživačke aktivnosti na moru. Snage Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva pod operativnim nadzorom Obalne straže Republike Hrvatske izvršile su 41 zadaću zaštite suvereniteta Republike Hrvatske nad prostorom teritorijalnog mora i unutarnjih morskih voda Republike Hrvatske, nadzora i zaštite suverenih prava i interesa te provedbe jurisdikcije nad morskim prostorom.

Tijekom hrvatskog predsjedanja Forumom europskih obalnih straža u 2022. godini provedena je međuresorna međunarodna vježba „COASTEX 22“ u sklopu koje je provjerena uvježbanost te komunikacija sudionika sustava potrage i spašavanja te koordinirano krizno komuniciranje svih sudionika vježbe.

2.2. Doprinos međunarodnom miru i sigurnosti

Sudjelovanjem u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu Republika Hrvatska se dokazala kao vjerodostojan čimbenik i partner u međunarodnom okruženju.

Na temelju odluka Hrvatskoga sabora 2022. godine pripadnici Hrvatske vojske sudjelovali su u operacijama potpore miru kao pojedinci u zapovjedništvima, timovima i postrojbama operacija ili kao dio postrojbi i namjenski organiziranih snaga. Kroz provedbu zadaća stečena su iznimna iskustva i znanja što je omogućilo nastavak razvoja nacionalnih i zajedničkih sposobnosti te unaprjeđenje interoperabilnosti u pogledu primjene i razvoja taktika, tehnika i procedura. U 2022. godini u operacijama, misijama i drugim aktivnostima u inozemstvu bilo je angažirano 734 pripadnika Hrvatske vojske od toga 58 žena. U 2022. godini Hrvatska vojska nastavila je sudjelovati u NATO inicijativi spremnosti (*NATO Readiness Initiative – NRI*) te u strukturi NATO snaga brzog odgovora (*NATO Response Force – NRF*), u skladu sa zahtjevima spremnosti za moguće angažiranje. U skladu s deklariranim snagama Hrvatska vojska nastavila je pridonositi borbenim skupinama Europske unije. U prvoj polovici 2022. godine Republika Hrvatska sudjelovala je u Borbenoj skupini Europske unije pod vodstvom Talijanske Republike s obzirom na to da je angažman ove borbene skupine bio produljen za šest mjeseci. Hrvatska vojska je 2022. godine nastavila pridonositi međunarodnoj sigurnosti i sudjelovanjem u izgradnji multinacionalnih obrambenih struktura i zajedničkih obrambenih sposobnosti, uključujući i sudjelovanje Multinacionalnom divizijskom zapovjedništvu Centar (*Headquarters Multinational Division – Centre – HQ MND-C*) u Mađarskoj.

2.2.1. Sudjelovanje u NATO operacijama i aktivnostima

Aktivnost ojačane prednje prisutnosti NATO-a u Republici Poljskoj

Hrvatska vojska sudjeluje u borbenoj skupini NATO aktivnosti ojačane prednje prisutnosti u Republici Poljskoj od 2017. godine sa stožernim osobljem u zapovjedništvu

borbene skupine, zajedno s pripadnicima Oružanih snaga Sjedinjenih Američkih Država kao vodeće nacije u borbenoj grupi te s pripadnicima Oružanih snaga Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, Rumunjske i Republike Poljske kao zemlje domaćina. Nakon prestanka sudjelovanja s bitnicom samohodnih višecjevnih lansera raketa „VULKAN“, u siječnju 2022. nastavljeno je sudjelovanje Republike Hrvatske sa sastavnicama 9. i 10. kontingenta s četiri pripadnika stožernog osoblja po kontingentu.

U skladu s Odlukom Hrvatskoga sabora, od siječnja 2023. Republika Hrvatska u ovoj aktivnosti sudjeluje s modernim sustavom samohodnih haubica 155 mm PzH 2000 i 73 pripadnika Hrvatske vojske.

Aktivnost ojačane budnosti NATO-a u Mađarskoj

U okviru daljnjeg jačanja savezničkog postava odvratanja i obrane te uzimajući u obzir pogoršanu sigurnosnu situaciju na istoku Europe, NATO je u veljači 2022. pokrenuo aktivnost ojačane budnosti na temelju koje su uspostavljene borbene skupine u Mađarskoj, Republici Slovačkoj, Rumunjskoj i Republici Bugarskoj.

U skladu s Odlukom Hrvatskoga sabora iz ožujka 2022. Republika Hrvatska sudjeluje u ovoj borbenoj skupini od srpnja 2022. kada je u Mađarsku upućen prvi hrvatski kontingent od 60 pripadnika.

Operacija potpore miru KFOR na Kosovu

Republika Hrvatska sudjeluje u NATO operaciji potpore miru KFOR na Kosovu od 2009. godine. Tijekom 2022. godine Hrvatska vojska sudjelovala je u operaciji s 36., 37. i 38. kontingentom u kojima je ukupno bilo angažirano 472 pripadnika Hrvatske vojske, od čega 31 žena. Kontingent je u svojem sastavu imao pješačku satniju, zrakoplovnu sastavnicu, izvidnički tim, tim bespilotnih letjelica, nacionalni obavještajni tim, nacionalni element potpore, mobilni medicinski tim te stožerno osoblje u Zapovjedništvu operacije i Regionalnom zapovjedništvu Zapad.

U 2022. godini završen je projekt izgradnje radionice te je kontingent dobio na raspolaganje radionicu za održavanje motornih vozila u kampu „*Villagio Italia*“ u Peći.

Slika 17. Upućivanje hrvatskoga kontingenta u operacija potpore miru KFOR na Kosovu

Misija potpore miru „NATO misija u Iraku“

Republika Hrvatska sudjeluje u NATO misiji u Iraku od 2018. godine te pridonosi naporima međunarodne zajednice u izgradnji stabilnosti Iraka jačajući sposobnosti iračkih institucija i sigurnosnih snaga u postizanju dugoročne stabilizacije na području države, uključujući borbu protiv terorizma.

Tijekom 2022. godine u misiji sudjelovao je 21 pripadnik Hrvatske vojske, od čega šest žena, u sastavu šestoga, sedmoga i osmoga kontingenta. U okviru misije obavljane su redovne zadaće, uz povremeni izlazak pripadnika radi obavljanja savjetničkih dužnosti izvan kampa.

Operacija potpore miru „SEA GUARDIAN“ u Sredozemlju

Republika Hrvatska sudjeluje u operaciji potpore miru „SEA GUARDIAN“ od 2018. godine. Brod Hrvatske ratne mornarice s 32 pripadnika Hrvatske vojske sudjelovao je u ovoj operaciji od listopada do studenoga 2022. provodeći zadaće u koordinaciji s NATO mornaričkim zapovjedništvom (*Allied Maritime Command – MARCOM*) i ostalim pridruženim snagama. Područje razmještaja hrvatskih snaga bilo je središnje Sredozemno more, između Sicilije i Malte. Težišne zadaće bile su: pružanje potpore pomorskoj situacijskoj svijesti, poštovanje slobode plovidbe, provođenje presretanja, pomorski protuterorizam, doprinos izgradnji obrambenih kapaciteta, borba protiv proliferacije oružja za masovno uništenje i zaštita kritične infrastrukture.

Slika 18. Šesti hrvatski kontingent u operaciji potpore miru „Sea Guardian“

Aktivnosti Stalne NATO skupine protuminskih snaga 2

Stalna NATO skupina protuminskih snaga 2 (*Standing NATO Mine Countermeasure Group 2 – SNMCMG2*) namjenski su organizirane mornaričke snage raspoložive za saveznička protuminska djelovanja na moru, težišno angažirane u području Sredozemlja i Crnog mora.

Tijekom 2022. godine u ovu aktivnost upućena su tri hrvatska kontingenta s po četiri pripadnika protuminskih ronitelja iz sastava Hrvatske ratne mornarice. Pripadnici Hrvatske vojske raspoređeni su na brodove Ratne mornarice Talijanske Republike, uz potrebne pripreme i integraciju s posadama talijanskih brodova. Zadaće su uključivale vježbe unutar teritorijalnih voda Talijanske Republike, Helenske Republike i Republike Turske.

Operacija NATO-a „ALLIED SOLACE“ u Republici Kosovo

Operacija „ALLIED SOLACE“ u Republici Kosovo pokrenuta je 2021. godine nakon strateških smjernica NATO-a radi potpore evakuacije afganistanskih građana iz Afganistana. Pomoć se provodila u tri faze: zračni prijevoz afganistanskih državljana iz Katara i Kuvajta u privremene prihvatne centre, osiguranje/izgradnja privremenih prihvatnih centara koji pružaju uvjete i usluge nužne za svakodnevni život evakuiranih te omogućavanje potrebnih priprema za daljnje prebacivanje u konačne destinacije. U skladu s Odlukom Hrvatskog sabora, u siječnju 2022. u ovu operaciju su upućena dva pripadnika (liječnik-pedijatar i medicinski tehničar) na rok do tri mjeseca.

Pored medicinskog tima Hrvatska vojska je tijekom ožujka 2022. zadaće operacije podupirala i upućivanjem dijela razmjestivoga komunikacijskog modula. Operacija „ALLIED SOLACE“ završila je u ožujku 2022. prebacivanjem afganistanskih građana na krajnje destinacije.

2.2.2. Sudjelovanje u operacijama Europske unije

Operacija potpore miru „EU NAVFOR Somalija – ATALANTA“

Operacija potpore miru „EU NAVFOR Somalija – ATALANTA“ pokrenuta je 2008. godine s ciljem zaštite plovila koja prevoze humanitarnu pomoć u Somaliju u sklopu Svjetskog programa za hranu i brodove koji pružaju logističku potporu snagama Afričke unije u sklopu misije Afričke unije u Somaliji, zaštite plovila koja prolaze područjem operacije, odvracanje, zaštita i suzbijanje kriminalnih radnji piratstva i oružane pljačke s područja Somalije te sudjelovanje u nadzoru ribarskih aktivnosti ispred obala Somalije. U studenome 2022. usvojena je rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda koja se odnosi na sankcije protiv terorističke organizacije Al-Shabaab i nastavak zabrane izvoza drvenog ugljena iz Somalije. S obzirom na to da rezolucija ne daje pravnu osnovu za izvršavanje mandata operacije u međunarodnim vodama i provođenje operacije u somalijskim teritorijalnim vodama, u tijeku su razgovori između Europske unije i Federalne vlade Somalije radi postizanja sporazuma kojim bi se omogućio ulazak stranih vojnih snaga u somalijske teritorijalne vode.

U 2022. godini Hrvatska vojska sudjelovala je u operaciji s tri pripadnika u Zapovjedništvu operacije u Roti, u Kraljevini Španjolskoj. Angažman Samostalnog tima za zaštitu brodova (*Autonomous Vessel Protection Detachment – AVPD*) u području operacije radi zaštite broda u okviru Svjetskog programa za hranu, planiran za razdoblje ožujak – lipanj 2022., nije izvršen s obzirom na to da trenutna Rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda ne daje pravnu osnovu za mandat izvršne operacije.

Operacija Europske unije „EUNAVFOR MED IRINI“

Operacija potpore miru „EUNAVFOR MED IRINI“ pokrenuta je 2020. godine sa zadaćom provođenja embarga Ujedinjenih naroda na oružje za Libiju te obuke libijskih sigurnosnih snaga.

Tijekom 2022. godine Hrvatska vojska sudjelovala je u operaciji s tri stožerna časnika u Zapovjedništvu operacije u Rimu, u Talijanskoj Republici, koji su upućivani u operaciju u trajanju do sedam mjeseci s mogućnošću rotacije.

2.2.3. Sudjelovanje u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda

UNMOGIP (Indija i Pakistan)

Mandat operacije potpore miru UNMOGIP u Indiji i Pakistanu uključuje održavanje prekida vatre između Indije i Pakistana u Kashmiru i suzdržavanje od neprijateljstava u svim područjima sukoba do povlačenja naoružanih snaga na njihova područja. U operaciji je 2022. godine sudjelovalo 17 pripadnika Hrvatske vojske, od čega tri žene na dužnostima vojnih promatrača i jedan časnik raspoređen na dužnost zamjenika zapovjednika misije.

Pripadnici Hrvatske vojske obavljali su zadaće koje se odnose na ophodnje u područjima promatračkih postaja, obilazak pakistanskih vojnih postrojbi i utvrđivanje trenutnog stanja aktivnosti, popunjenosti i razmještaja duž crte razdvajanja, posjete susjednim postajama Ujedinjenih naroda te druge zadaće.

MINURSO (Zapadna Sahara)

Mandat operacije potpore miru MINURSO (Zapadna Sahara) uključuje nadgledanje prekida vatre, nadzor smanjenja marokanskih snaga u području Zapadne Sahare, nadgledanje razmještaja marokanskih i snaga Fronte POLISARIO na zadanim lokacijama, provedbu programa povratka izbjeglica, identifikaciju i registraciju glasača, organizaciju i osiguranje uvjeta za slobodan i nepristran referendum te objavu njegovih rezultata i smanjenje opasnosti od neeksplozivnih ubojitih borbenih sredstava i mina.

U operaciji je 2022. godine sudjelovalo 10 pripadnika Hrvatske vojske, od čega četiri žene. Dužnosti vojnih promatrača u bazama Ujedinjenih naroda uključivale su nadzor i ophodnju područja operacije, posjete postrojbama marokanske vojske i vojske Fronte POLISARIO, istrage slučajeva mogućeg kršenja primirja, prijavljenih demonstracija, pokreta i premještanja snaga te provedbu drugih zadaća u skladu s nalogom iz Zapovjedništva operacije. Uz navedeno vojni promatrači su nadzirali i druge aktivnosti sukobljenih strana, kao što su vježbe na poligonima, uništavanje minsko-eksplozivnih sredstava i neispravnog streljiva, te obilježavanje prigodnih vojnih svečanosti.

UNIFIL (Libanon)

Operacija potpore miru u Libanonu UNIFIL uspostavljena je Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 425/426 1978. godine radi verificiranja izraelskog povlačenja iz Libanona, održanja mira i sigurnosti te pružanja potpore libanonskoj vladi u uspostavi uprave na cijelom državnom teritoriju. Trenutačno UNIFIL djeluje u okviru Rezolucije 1701 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda kojom je operacija proširena uključivanjem pomorske komponente.

U 2022. godini u operaciji su sudjelovala dva pripadnika Hrvatske vojske na dužnosti stožernih časnika za vezu u zapovjedništvu operacije koji su provodili zadaće nadzora prekida neprijateljstava, pružanja pomoći libanonskoj vojsci u razmještanju na jugu Libanona i humanitarnim organizacijama u sigurnom povratku raseljenih osoba. Zadaće su provodili u Libanonu i u Izraelu.

2.2.4. Sudjelovanje u operacijama Koalicijskih snaga

Operacija koalicijskih snaga „INHERENT RESOLVE“

Operacija koalicijskih snaga „INHERENT RESOLVE“ provodi se pod vodstvom Sjedinjenih Američkih Država protiv tzv. Islamske Države, uključujući kampanje u Republici Irak i Sirijskoj Arapskoj Republici. Svrha operacije je eliminacija terorističke skupine ISIL i prijetnje koju ona predstavlja u Iraku, regiji i u široj međunarodnoj zajednici.

Tijekom 2022. godine u operaciji su sudjelovala tri pripadnika Hrvatske vojske koji su se nalazili na stožernim dužnostima u Združenom zapovjedništvu koalicijskih snaga u kampu „*Union III*“ u Bagdadu, u Republici Irak.

2.2.5. Potpora Hrvatske vojske civilnim institucijama

Radi izvršavanja jedne od svojih temeljnih misija, Hrvatska vojska je i 2022. godine nastavila razvijati sposobnosti kroz organske postrojbe kojima je provedba potpore civilnim institucijama temeljna zadaća (eskadrila protupožarnih zrakoplova, Obalna straža Republike Hrvatske) ili dopunska zadaća (logističke i zdravstvene postrojbe Zapovjedništva za potporu, sposobnost traganja i spašavanja Zapovjedništva specijalnih snaga), odnosno formiranjem namjenski organiziranih snaga težišno iz sastava Hrvatske kopnene vojske (inženjerijske postrojbe, postrojbe nuklearno-biološko-kemijske obrane). Organizacija, sustav obuke i standardi opremanja opremom prilagođavaju se potrebama provedbe misije.

U skladu s odlukom ministra obrane, Hrvatska vojska je u 2022. godini svojim kapacitetima i sposobnostima pružala pomoć civilnim institucijama i stanovništvu tijekom prirodnih i ljudskim djelovanjem izazvanih nesreća. Sposobnosti Hrvatske vojske korištene su za pomoć pri gašenju požara otvorenog prostora, hitnom medicinskom prevoženju oboljelih i/ili ozlijeđenih osoba zrakom, traganju i spašavanju na kopnu, otocima i moru te zaštiti od poplava.

Potpoma u gašenju požara otvorenog prostora

U protupožarnoj sezoni 2022. godine Hrvatska vojska je svojim kapacitetima i sposobnostima pružala pomoć civilnim institucijama i stanovništvu u gašenju požara otvorenog prostora. Provedbi protupožarne sezone prethodile su opsežne raščlambe protupožarne sezone 2021. godine. Tijekom priprema poduzete su sve mjere i radnje za glavni dio protupožarne sezone: izrađeni su i odobreni planski dokumenti, izvršena je popuna potrebnim sredstvima, provedeno je obučavanje i uvježbavanje snaga, provedeni su nadzori spremnosti snaga te je održana redovna koordinacija s Hrvatskom vatrogasnom zajednicom i ostalim tijelima sustava domovinske sigurnosti.

Protupožarna sezona provodila se kroz tri faze: I. faza od 1. siječnja do 12. lipnja 2022., II. faza od 13. lipnja do 16. rujna 2022. i III. faza od 16. rujna do 31. prosinca 2022. Ukupno je zaprimljeno 298 zahtjeva Hrvatske vatrogasne zajednice, od toga 297 zahtjeva za zračne snage i jedan zahtjev za kopnene snage.

Protupožarne zračne snage su na gašenju požara i protupožarnim izviđanjima izvršile 6 671 let, ostvarile 1007:41 sati naleta, izbacile ukupno 33 022,5 tona vode, utrošile 689 967 litara goriva, prevezle 12,5 tona tereta i potrošile 22 225 litara pjenila.

	Splitsko-dalmatinska	Šibensko-kninska	Zadarska	Dubrovačko-neretvanska	Istarska	Ličko-senjska	Primorsko-goranska	Sisačko-moslavačka
Faza								
I.	23	9	4	1	0	0	0	0
II.	33	24	27	5	13	7	2	1
III.	4	2	0	0	0	0	0	0
UKUPNO 155 POŽARA	60	35	31	6	13	7	2	1

Prikaz 10. Angažiranje protupožarnih zračnih snaga tijekom 2022. godine po županijama

Godina	Broj požara	Broj letova	Izbačeno vode u tonama	Utrošeno litara goriva	Sati naleta	Prevezeno osoba	Tona tereta	Utrošeno pjenila
2021.	134	5.381	25.220	544.529	852:25	0	7,5	7.564
2022.	155	6.671	33.022,5	689.967	1007:41	24	12,5	22.225

Prikaz 11. Pregled angažiranja protupožarnih zrakoplova u gašenju požara otvorenog prostora iz zraka

Kopnene snage protupožarnih namjenski organiziranih snaga iz vojarne „Knez Trpimir“, Divulje i vojarne „4. gardijske brigade Pauci“, Knin angažirane su 13. i 14. srpnja 2022. na požarištu Zaton-Raslina u Šibensko-kninskoj županiji. Kopnene snage ukupno su na požarištu provele 27:00 sati.

U 2022. godini tim besposadnih zrakoplovnih sustava angažiran je sedam puta u izviđanju područja koja su procijenjena kao visoko rizična što se tiče izbijanja požara te snimanja požarišta. Za usporedbu, u 2021. godini tim je angažiran 13 puta.

Angažiranje snaga u okviru prijelaznih „rescEU“ kapaciteta

Tijekom 2022. godine Republika Hrvatska nastavila je suradnju s Europskom komisijom u okviru Mehanizma civilne zaštite Unije – rescEU. U okviru ovoga mehanizma u 2022. godini Hrvatska vojska uspješno je izvršila zadaću pružanja humanitarne pomoći u gašenju požara otvorenog prostora u Republici Sloveniji. U tu svrhu protupožarni zrakoplovi iz sastava protupožarnih namjenski organiziranih snaga Hrvatske vojske, Canadair CL-415 i helikopter Mi-8 MTV angažirani su šest puta. Angažiranje u okviru rescEU mehanizma sufinancirala je Europska komisija. U okviru bilateralne suradnje protupožarne snage angažirane su pet puta u Bosni i Hercegovini. Na navedenim zadaćama izvršeno je 369 letova, ostvareno je 69:00 sati naleta, ukupno je izbačeno 1 248 tona vode i utrošene su 54 352 litre goriva.

Slika 19. Canadair CL-415 iz sastava protupožarnih namjenski organiziranih snaga

Hitno medicinsko prevoženje oboljelih i/ili ozlijeđenih osoba zrakom

Hitni medicinski prijevoz helikopterima Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva životno ugroženih, ozlijeđenih ili oboljelih osoba do zdravstvenih ustanova je iznimno važan oblik pomoći civilnom stanovništvu i potpore zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske. Korištenje Hrvatske vojske u potpori institucijama civilne vlasti u prijevozu unesrećenih ili oboljelih temelji se na Sporazumu o suradnji u provedbi hitnoga zračnog medicinskog prijevoza unesrećenih ili oboljelih osoba, koji obuhvaća i hitni medicinski let te prijevoz timova i organa za potrebe transplantacije u Republici Hrvatskoj. Ovim Sporazumom uređena su međusobna prava i obveze Ministarstva obrane, Ministarstva zdravstva, Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatske gorske službe spašavanja i Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu. Tijekom 2022. godine Hrvatska vojska izvršavala je zadaće hitnoga medicinskog prevoženja ozlijeđenih i/ili oboljelih osoba zrakom, i zadaće hitnoga zračnog prijevoza timova i organa za transplantaciju. U stalnoj 24-satnoj spremnosti nalazile su se posade i dva transportna helikoptera te vojni medicinski timovi u 15-minutnoj spremnosti u vojarni „Knez Trpimir“ u Divuljama i na otoku Krku u Zračnoj luci Rijeka. Snage se angažiraju na temelju zahtjeva Hrvatskoga zavoda za hitnu medicinu putem Zapovjednoga operativnog središta Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Ukupno je u 2022. godini izvršeno 915 zahtjeva za hitnim zračnim medicinskim prevoženjem. Prevezeno je 1 027 pacijenata i 110 pratitelja. Od ukupnog broja prevoženih pacijenata 182 su strana državljana. U provedbi zadaće ostvareno je 2 729 letova u trajanju od 1005:16 sati.

Traganje i spašavanje na kopnu, otocima i moru

Zadaće traganja i spašavanja na kopnu, otocima i moru u 2022. godini provodile su se u suradnji i prema zahtjevima Županijskih centara 112/Operativnih centara civilne zaštite, Hrvatske gorske službe spašavanja i Obalne straže Republike Hrvatske. Osim zadaća izviđanja terena, zrakoplovi Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva sudjelovali su i u izvlačenju osoba na nepristupačnom području, odnosno području u kojem kretanje i transport nisu mogući uobičajenim sredstvima. Realizirano je 18 zahtjeva traganja i spašavanja na kopnu i otocima. Provedena su 83 leta u trajanju od 32:40 sati naleta te je prevezeno 17 unesrećenih, jedan pratitelj i 73 spasitelja. Izvršeno je 11 letova temeljem zahtjeva za angažiranje zrakoplova za traganje na moru u trajanju od 24:10 sati naleta sa PC-9 Obalne straže Republike Hrvatske. Realizirano je i 11 zahtjeva za angažiranje plovila za traganje i spašavanje na moru i ostvareno 73:35 sati plovidbe.

Zaštita od poplava

U 2022. godini aktivnosti Hrvatske vojske u zaštiti od poplava provodile su se u prosincu na području Sisačko-moslavačke županije (Hrvatska Kostajnica, Petrinja i Nova Drenčina). Pripadnici Hrvatske vojske imali su zadaću punjenja vreća s pijeskom te izradu, rekonstrukciju i ojačavanje zečjih nasipa. Zadaća je provedena angažiranjem pripadnika Hrvatske kopnene vojske, pri čemu je u jednom danu najviše bilo angažirano 166 pripadnika, 14 motornih vozila i tri inženjerijska radna stroja.

Pandemija bolesti COVID-19

U skladu s epidemiološkom situacijom, koja je u 2022. godini obilježena znatno smanjenim intenzitetom zaraze, angažiranje pripadnika, sredstava i uporaba infrastrukture Hrvatske vojske bila je smanjena. Provodile su se protuepidemijske mjere dezinfekcije prostora, objekata i sredstava te ostale vrste potpore u okviru provođenja mjera protiv zaraze. Organizacija života i rada pripadnika Hrvatske vojske odvijala se u skladu s epidemiološkom situacijom u Republici Hrvatskoj i državama u okruženju prema odlukama Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, kao i preporukama Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo.

Sudjelovanje Hrvatske vojske u protokolarnim aktivnostima na ukopima preminulih hrvatskih branitelja

U 2022. godini Hrvatska vojska pružila je potporu kod odavanja počasti preminulim hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata na temelju Sporazuma o odavanju vojne počasti na ispraćajima i ukopima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata sklopljenim s Ministarstvom hrvatskih branitelja. Potpora je osigurana na 4 046 ukopa uz angažiranje 40 943 pripadnika.

Potpore državnim i drugim tijelima

Hrvatska vojska pruža potporu i pomoć državnim tijelima, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, udrugama proizišlima iz Domovinskog rata i drugim udrugama te pravnim osobama. Tako je 2022. godine potporu i pomoć pružila u 7 364 aktivnosti. Za pružanje potpore i pomoći Hrvatske vojske donosi se odluka ministra obrane koja se provodi po zapovijedi načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. I u 2022. godini postupanje za traženje potpore Hrvatske vojske Predsjedniku Republike Hrvatske nastavilo se kako je navedeno u Izvješću za 2021. godinu. Ured predsjednika Republike Hrvatske zahtjeve za potporu dostavlja načelniku Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske koji donosi zapovijedi bez odluke ministra obrane. Materijalna sredstva kojima se koristi Hrvatska vojska u vlasništvu su Republike Hrvatske, a njima upravlja i raspolaže Ministarstvo obrane. Ministar obrane kao čelnik državnog tijela za obranu fiskalno je odgovoran za zakonito i namjensko trošenje proračunskih sredstava za obranu. Uz navedene nepravilnosti vezane za korištenje materijalnih sredstava, izmijenjene procedure postupanja nastavljene su i u 2022. godini u prigodama vojnih svečanosti i drugim događajima u Hrvatskoj vojsci. Stoga su u pripremi novi nacrti prijedloga zakona u području obrane koji će precizirati pojedine odredbe važećih zakona u području obrane kako bi se uklonila različita tumačenja u primjeni zakona, a sve u interesu Hrvatske vojske i njezinih pripadnika.

2.3. Pregled stanja sposobnosti Hrvatske vojske

Obrambene sposobnosti proizlaze iz nacionalnih strateških ciljeva, a planiraju se i razvijaju procesom nacionalnoga obrambenog planiranja koji je usklađen s planskim procesima NATO-a i Europske unije. Tijekom 2022. godine nastavljene su aktivnosti na dostizanju novih i održavanju postojećih sposobnosti, kao i povećanja kapaciteta u skladu s zadaćama postrojbi u izvršenju misija i zadaća. Najveći izazov u dostizanju ciljanih sposobnosti predstavlja popuna modernim naoružanjem, vojnom opremom i ostalim materijalnim sredstvima. Posebna pozornost stavljena je na planiranje i provedbu opremanja i modernizacije u potpori dostizanja zahtijevanih sposobnosti i implementaciji NATO ciljeva sposobnosti.

Tijekom 2022. godine nastavljeno je uvođenje novih oružnih sustava i opreme u skladu s listom prioriternih projekata opremanja i modernizacije: višenamjenskoga borbenog aviona Rafale, višenamjenskog helikoptera Black Hawk, povećanog broja novih i moderniziranih borbenih oklopnih vozila Patria i borbenog vozila pješništva Bradley. U prosincu 2022. ugovorena je nabava protuzračnog sustava kratkog dometa Mistral III, čija realizacija će započeti u drugom kvartalu 2023. godine. Potkraj 2023. godine i početkom 2024. godine očekuje se početak isporuke terenske bolnice ROLE 2B.

Tijekom 2022. godine donesen je Katalog sposobnosti Oružanih snaga Republike Hrvatske koji se temelji na nacionalnim i NATO dokumentima obrambenog planiranja i sastoji se od tri dijela: matrice sposobnosti djelatnog sastava, matrice sposobnosti razvrstane pričuve i matrice sposobnosti snaga za kvantitativne NATO ciljeve sposobnosti. U cilju razvoja nacionalnih sposobnosti i doprinosa zajedničkim sposobnostima, Hrvatska vojska pridonosi i razvoju sposobnosti Europske unije. Najvažniji mehanizam razvoja tih sposobnosti je sudjelovanje u PESCO projektima. Republika Hrvatska sudjeluje u sedam PESCO projekata: „Vojna pokretljivost“, „Paket sposobnosti razmjestive vojne pomoći u slučaju katastrofe“, „Mreža logističkih čvorišta u Europi i potpora operacijama“, „Kibernetički timovi za brzi odgovor i zajedničko djelovanje“, „Unaprjeđenje pomorskog motrenja“, „Nuklearno biološko kemijsko motrenje kao usluga“ i „Zračna moć“. Projekt „Vojna pokretljivost“ provodi se pod vodstvom Kraljevine Nizozemske. Jedna od aktivnosti projekta odnosi se na izradu tehničkih sporazuma u koordinaciji s Europskom obrambenom agencijom, kojima se izjednačuje legislativa i tehnička provedba vojne pokretljivosti unutar članica Europske unije.

Projekt „Mreža logističkih čvorišta u Europi i potpora operacijama“ provodi se pod vodstvom Savezne Republike Njemačke radi razvoja mreže logističkih čvorišta i jačanja suradnje između deklariranih nacionalnih logističkih kapaciteta.

Projekt „Paket sposobnosti razmjestive vojne pomoći u slučaju katastrofe“ provodi se pod vodstvom Talijanske Republike radi uspostave bazena vojnih snaga članica projekta, koji bi po potrebi bili angažirani prilikom prirodnih i tehničko-tehnoloških katastrofa.

Projekt „PESCO Kibernetički timovi za brzi odgovor i uzajamnu pomoć u kibernetičkoj sigurnosti“ provodi se pod vodstvom Republike Litve. S obzirom na to da je projekt u 2022. godini dosegao punu operativnu sposobnost te su uspješno dostignuti i ostali zadani ciljevi, u tijeku je razmatranje daljnjih opcija po pitanju projekta.

Projekt „Unaprjeđenje pomorskog motrenja“ provodi se pod vodstvom Helenske Republike radi unaprjeđenja pomorskog motrenja i situacijske svjesnosti u istočnom Sredozemlju, čime će se poboljšati sigurnost na moru kroz sudjelovanje u zaštiti okoliša i energije, suzbijanju terorizma, ilegalnih migracija, ilegalne trgovine oružjem za masovno uništavanje i krijumčarenja.

Projekt „Nuklearno biološko kemijsko motrenje kao usluga“ provodi se pod vodstvom Republike Austrije i uz koordinaciju Europske obrambene agencije. Predstavnici Hrvatske vojske sudjeluju u radu radnih skupina za izradu potrebnih sposobnosti, standardizaciju i testiranje. Dodatno je u ovom projektu Republika Hrvatska zastupljena preko tvrtki DOK-ING d.o.o. koja je dio konzorcija poslovnih subjekata.

Projekt „Zračna moć“ provodi se pod vodstvom Francuske Republike. Glavni cilj projekta je povećanje sposobnosti vezanih uz zračnu nadmoć država članica Europske unije kroz raščlambu i definiranje tehnoloških komponenti uključenih u sustav zračne nadmoći. Projektom će se definirati podsustavi koje treba integrirati u zračne borbene platforme budućnosti. Takvi sustavi namijenjeni su za sve zračne platforme uključujući avione, helikoptere i besposadne sustave. Republika Hrvatska u potpori razvoja sposobnosti sudjeluje i u međunarodnim aktivnostima Koncepta vodeće nacije pod vodstvom Savezne Republike Njemačke i Talijanske Republike.

2.3.1. Ciljevi sposobnosti Hrvatske vojske

Izvještajna 2022. godina bila je prva godina implementacije paketa NATO ciljeva sposobnosti 2021 za Republiku Hrvatsku s fokusom na razvoj sposobnosti brigade srednjeg pješništva s pripadajućim sposobnostima rodova i službi borbene potpore te naglašava

potrebu njezina prepoznavanja kao prioriteta na svim razinama nacionalnog planiranja. U tu svrhu izrađen je plan implementacije brigade srednjeg pješništva koji daje smjer razvoja brigade po elementima sposobnosti u svim funkcionalnim područjima. Vezano za ciljeve sposobnosti u drugim domenama, zahtjevi su povećani u domeni zračnih snaga gdje je, osim sposobnosti provedbe ograničene protuzračne obrane iz zraka, dodana i sposobnost provedbe autonomnih operacija protiv višestrukih prijetnji iz zraka koja će se razvijati uvođenjem u operativnu upotrebu višenamjenskoga borbenog aviona. Zahtjevi koji proizlaze iz NATO ciljeva sposobnosti 2021 ugrađeni su u vojne prioritete Hrvatske vojske.

2.4. Obuka i vježbe

Obuka u Hrvatskoj vojsci provodi se na doktrinarnim načelima za sve tri misije Hrvatske vojske, s usmjerenošću na razvoj i održavanje sposobnosti za provedbu dodijeljenih misija i zadaća u Republici Hrvatskoj i inozemstvu te u cilju implementacije NATO Ciljeva sposobnosti. Tijekom 2022. godine provedene su obučne i vježbovne aktivnosti planirane za pripremu i obuku snaga koje se upućuju u operacije potpore miru, operacije odgovora na krize i druge aktivnosti u inozemstvu, ocjenjivanje deklariranih snaga te za održavanje dostignute razine operativnih sposobnosti. Obuka i vježbe za postizanje i provjeru novih operativnih sposobnosti bili su usredotočeni na kibernetičku obranu, strategijsko elektroničko izviđanje, na intenzivnu obuku na novonabavljenim sustavima (višenamjenski helikopter UH-60M „Black Hawk“, protuoklopni vođeni raketni sustav SPIKE) ili sustavima u nabavi (Rafale, sustav za protuzračnu obranu Mistral III) u inozemstvu. Provedena su tri tečaja za ocjenjivače borbene spremnosti kopnenih snaga: dva tečaja na kojima su osim pripadnika Hrvatske vojske sudjelovali i pripadnici država članica Američko-jadranske povelje (Crna Gora, Republika Sjeverna Makedonija, Republika Albanija i Bosna i Hercegovina) te jedan, na poseban zahtjev, za pripadnike vojske Crne Gore u Crnoj Gori. Ocjenjivanja borbene spremnosti u 2022. godini provedena su isključivo u potpori potvrde i certifikacije spremnosti deklariranih snaga za NATO inicijativu spremnosti, NATO Ciljeva sposobnosti 2021 te kontingenata koji sudjeluju u NATO operacijama potpore miru. U Međunarodnom središtu za obuku specijalnih zračnih snaga sa sjedištem u vojarni „Pukovnik Mirko Vukušić“, Zemunik Donji, za pripadnike Hrvatske vojske provedena su dva modula iz područja planiranja specijalnih zračnih operacija, dva tečaja iz područja koordinacije posada, jedan temeljni letачki kvalifikacijski tečaj, jedan napredni tečaj noćnog letenja i jedan međunarodni obučni događaj u području izvlačenja osoblja.

Ujedno se u 2022. godini provodila obuka namjenski organiziranih snaga predviđenih za potporu civilnim institucijama u zemlji prilikom katastrofa i velikih nesreća.

U 2022. godini od planiranih 56 vježbi (46 međunarodnih i 10 nacionalnih) provedeno je 45 vježbi (35 međunarodnih i 10 nacionalnih). Nprovedene vježbe odgodili su ili otkazali nositelji zbog sigurnosne situacije uslijed ruske agresije na Ukrajinu. Na vježbama sudjelovalo je ukupno 5 113 pripadnika Hrvatske vojske.

Najznačajnija vježba 2022. godine je „TROJAN FOOTPRINT 22“, a provedena je u svibnju 2022. s naglaskom na djelovanje specijalnih snaga država saveznica, uz Zapovjedništvo specijalnih snaga Oružanih snaga Sjedinjenih Američkih Država za Europu kao nositelja. Vježba se provodila u Republici Hrvatskoj, Crnoj Gori, Republici Albaniji, Mađarskoj, Republici Sjevernoj Makedoniji i Helenskoj Republici kao najveća godišnja vježba specijalnih snaga radi uvježbavanja planiranja i provedbe specijalnih operacija u združenom međunarodnom okružju. Zapovjedništvo specijalnih snaga Hrvatske vojske sudjelovalo je u vježbi s dvije skupine specijalnih snaga. Na teritoriju Republike Hrvatske bilo je smješteno Združeno zapovjedništvo specijalnih snaga u vojarni „Benkovac“ koje je zbog stvarne situacije bilo u smanjenom obimu i imalo je višestruku ulogu u vježbi, istovremeno je bilo u ulozi zapovjedništva za dvije borbene skupine specijalnih snaga na teritoriju Republike Hrvatske. Zapovjedništvo Grupe specijalnih snaga pod vodstvom Zapovjedništva specijalnih snaga bilo je smješteno u Udbini, a pod zapovijedanjem imalo je i snage razmještene u Crnoj Gori.

Vježba „STABILNOST 22“ provedena je u dva dijela na vojnom poligonu „Eugen Kvaternik“, Slunj. Prvi dio proveden je u prvoj polovici, a drugi dio u drugoj polovici 2022. godine radi ocjenjivanja operativnih sposobnosti sastavnica 37. odnosno 38. hrvatskoga kontingenta u operaciji potpore miru KFOR na Kosovu. Nositelj vježbe bila je Hrvatska kopnena vojska.

Vježba „UDAR 22“ kao glavni obučni događaj Hrvatske kopnene vojske provedena je u listopadu 2022. na vojnim poligonima „Josip Markić“, Knin i „Eugen Kvaternik“, Slunj s ciljem obuke u provedbi taktika, tehnika i procedura sudjelujućih postrojbi i ocjenjivanja deklariranih snaga za provedbu zadaća punog spektra u skladu sa zahtijevanim sposobnostima pod simuliranim uvjetima bojišta. U odnosu na zahtijevane sposobnosti provedeno je ocjenjivanje svih sastavnica. Borbena skupina mehaniziranog pješništva je na vježbi s bojevim gađanjem prikazala uvježbanost i osposobljenost u brznoj i učinkovitoj pripremi i provedbi borbenih djelovanja te integraciji pridodanih elemenata vatrene potpore.

Radi uvježbavanja planiranja i provedbe specijalnih operacija u združenom međunarodnom okružju, 2022. godine provedene su međunarodne vježbe „BLACK SWAN 22“ i „STEADFAST JACKAL22/YELLOW DAGGER22“.

Slika 20. Vježba „UDAR 22“

2.5. Logistička potpora

Logistička potpora 2022. godine provodila se radi osiguranja redovitih zadaća Hrvatske vojske, operacija potpore miru, vježbi i pomoći civilnim institucijama. Prioriteti su bili usmjereni na uspostavljanje logističke potpore u uvođenju novih sustava naoružanja i opreme, povećanju sigurnosti skladištenja i čuvanja ubojnih sredstava te osiguranja ispravnosti ključnih borbenih sustava. Provodile su se aktivnosti održavanja građevina, opremanja odjećom i obućom te pružanje potpore u osiguranju ostalih materijalnih sredstava i usluga.

2.5.1. Održavanje materijalno-tehničkih sredstava

Temeljna zadaća održavanja materijalno-tehničkih sredstava u 2022. godini bilo je zadržavanje dostignute razine ispravnosti te smanjenje utjecaja porasta cijena na tržištu kao posljedica rata u Ukrajini i pandemije bolesti COVID-19, što se očituje kroz poteškoće isporuke pričuvnih dijelova u ugovorenim cijenama i rokovima isporuke. Jednogodišnji servisi borbenoga oklopnog vozila Patria CRO realizirani su u postrojbama Hrvatske vojske, a dvogodišnji i četverogodišnji u postrojbama Zapovjedništva za potporu i kapacitetima ugovorenih dobavljača.

Korektivna i preventivna održavanja borbenih oklopnih vozila koja nije bilo moguće provesti kapacitetima Hrvatske vojske provedena su kapacitetima ugovorenog dobavljača. Realizirani su radovi remonta hidro-pneumatskog ovjesa na 18 vozila i protupožarnih sustava na 15 vozila. Za NATO aktivnost ojačane prednje prisutnosti u Litvi pripremljeno je 15 vozila. U skladu s višegodišnjim i kontinuiranim programom generalne revizije tenkova M-84 tijekom 2022. godine završena je generalna revizija dva tenka. Na uporabu Hrvatskoj vojsci predana su dva vozila tipa MAXXPROPLUS koja su pripremljena u Remontnom zavodu Zapovjedništva za potporu. Težište je bilo na pripremi vozila za sudjelovanje u NATO operaciji potpore miru na Kosovu. Tijekom 2022. godine osiguran je dovoljan broj ispravnih samohodnih haubica PzH 2000 HRV kako bi se nesmetano provodila obuka. Za NATO aktivnost ojačane prednje prisutnosti u Republici Poljskoj pripremljene su četiri haubice PzH 2000.

Od inženjerijskih sredstava popravljeno je i dovedeno u ispravno stanje 49 komada inženjerijskih sredstava od čega je za istaknuti veće korektivne popravke inženjerijskih strojeva RKE, CATERPILLAR i JCB, te servis i popravak separatora, drobilice kamena i dizalice te popravak stroja za razminiranje MV-4. Izvršen je popravak, servis i dovođenje u ispravno stanje šest elektroagregata i 25 sredstava hortikulture namijenjenih za obradu zelenih površina i protupožarnih pojaseva. Održavanje opreme komunikacijsko-informacijskih sustava provodilo se u skladu s s planom održavanja Hrvatske vojske, prvenstveno za sredstva koja se nalaze na uporabi u Republici Hrvatskoj i misijama.

U 2022. godini provedeno je održavanje riječnog broda OB-93 „ŠOKADIJA“ prilikom čega je brod podignut na suho, pjeskaren i kompletno saniran podvodni dio oplata zajedno s osovinskim vodovima i propelerima.

Održavanje brodova, plovila i mornaričko materijalno-tehničkih sredstava provodilo se u skladu s planom održavanja materijalno-tehničkih sredstava. U remonta brodogradilišta na uslugu godišnjeg održavanja brodova upućeno je 19 brodova i plovila, od čega je usluga godišnjeg održavanja brodova RTOP-11, DBM-81, OB-04 i m/j „Čista Velika“ započela tijekom 2021. godine. Od 19 brodova završeni su remontni radovi na 14, a u tijeku su remontni radovi na pet brodova. Završen je proces remonta motora klase „KRALJ“ te je svih pet topovnjača u operativnoj uporabi. Osim provedbe aktivnosti preventivnog održavanja brodova u cilju osiguranja zahtijevane razine ispravnosti i raspoloživosti brodova, provedena su godišnja održavanja topničkog naoružanja i propulzijskih sustava s ugradnjom novih, nabavljenih ili revidiranih motora te zamjena neispravnoga rashladnog sustava brodske klimatizacije.

Za potrebe održavanja helikoptera Mi-171Sh izvršen je remont i nabava pričuvnih dijelova radi podizanja ispravnosti transportnih helikoptera. Za potrebe održavanja aviona MIG-21 provedena je nabava roba i usluga.

Redovnim servisiranjem i održavanjem zrakoplova tipa CL-415 CANADAIR i šest AT-802 A/F AIR-TRACTOR postignuta je potrebna raspoloživost protupožarnih aviona. Za potrebe održavanja aviona AT-802 A/F proveden je redoviti pregled jednog motora te je proveden redoviti pregled na četiri motora za potrebe održavanja CL-415.

Za potrebe održavanja školskih aviona PC-9M ugrađen je transmitter na jedan avion te na 11 od 14 aviona PC-9M.

Provedena je primopredaja dva helikoptera Black Hawk u veljači 2022. te još dva u prosincu 2022., a tijekom 2022. godine zaprimljeni su i uskladišteni pričuvni dijelovi namijenjeni za potrebe održavanja helikoptera.

Zbog potrebne prilagodbe na komunikacijskom sustavu za rad na frekvencijskom razmaku kanala od 8,33 kHz provedena je ugradnja radiostanice na jednom helikopteru OH-58 „Kiowa Warrior“. Provedeno je redovito servisiranje i održavanje radarskog sustava FPS-117.

2.5.2. Opskrba materijalnim sredstvima

U području opskrbe materijalnim sredstvima nastavljena je nabava osobne opreme vojnika, nastavljeni su radovi održavanja infrastrukture u vojarnama, ekonomično upravljanje opskrbom energentima, gorivom i mazivom te ubojnim sredstvima.

Materijalna sredstva klase II – odore, obuća i vojna oprema

U segmentu nabave odora, obuće i ostale vojne opreme u 2022. godini ostvarena je kontinuirana potpora Hrvatskoj vojsci u Republici Hrvatskoj i inozemstvu te je nastavljeno opremanje djelatnih i pričuvnih pripadnika Hrvatske vojske.

Materijalna sredstva klase III – pogonska goriva, maziva i tekući energenti

Nabavljene količine goriva, maziva i tekućih energenata u 2022. godini osigurale su redovitu, neprekinutu i dostatnu opskrbu Hrvatske vojske za izvršenje zadaća. U ožujku i travnju 2022. izvršene su znatne popune kapaciteta na benzinskim crpkama s pogonskim gorivima, a postrojbe su popunu gorivom motornih vozila primarno vršile na benzinskim crpkama Hrvatske vojske.

Popuna spremnika pogonskih goriva na benzinskim crpkama Hrvatske vojske izvršena je i potkraj 2022. godine, čime su stvorene pretpostavke za izvršenje redovitih zadaća u prvom polugodištu 2023. godine. U potpunosti je realizirana nabava ulja, masti te sredstava za čišćenje, zaštitu i hlađenje. Po prijemu u skladište maziva, u skladu s iskazanim potrebama, izvršena je distribucija/popuna postrojbi. Pogonsko gorivo kerozin nabavljeno je u skladu s potrebama angažiranja zrakoplova za potrebe Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva (obuka, zaštita zračnog prostora) i pružanje pomoći civilnim institucijama.

Skladištenje i upravljanje kvalitetom materijalnih sredstava klase III poboljšano je uporabom plavog dizela za brodove Hrvatske ratne mornarice, uporabom Mobilnih sustava za pretakanje i separiranje pogonskih goriva i ulja, provedbom kemijskih analiza i nadzorom kvalitete u laboratoriju za nadzor na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“, praćenjem i analizom nabave, skladištenja, distribucije i utroška pogonskih goriva, maziva i energenata te potpunom vojno skladišnih kompleksa radi stvaranja potrebne pričuve goriva.

Materijalna sredstva klase V – Ubojna sredstva (UbS)

Pričuve ubojnih sredstava u Republici Hrvatskoj skladište se u 14 vojno skladišnih kompleksa. Zalihe ubojnih sredstava izvan Republike Hrvatske za potrebe postrojbi u misijama i operacijama čuvaju se u terenskim skladištima savezničkih i partnerskih zemalja u područjima operacija. Nastavljena je optimizacija zaliha ubojnih sredstava industrijskim zbrinjavanjem i planskim uništavanjem rashodovanih neperspektivnih i neispravnih sredstava te je u 2022. godini zbrinuto 1 445 tona viškova neperspektivnog i starih ubojnih sredstava.

Provedena je obuka za 13 pirotehničara tehničke službe i 13 raketnih tehničara koji su zatim uključeni u procese održavanja ubojnih sredstava. Nastavit će se s nabavom ubojnih sredstava i remontom dijela postojećih te količinski povećavati ubojna sredstva za novonabavljena oružja i sustave ili sustave čiji su projekti opremanja u tijeku.

2.5.3. Prehrana i usluge

Prehrana pripadnika Hrvatske vojske planirana je i realizirana na temelju ugovora zaključenih s trgovačkim društvom „Pleter-usluge“ d.o.o. te ostalim ugovornim dobavljačima usluga prehrane. Na dijelu izdvojenih lokacija i na brodovima provodila se samostalna priprema i podjela kuhanih obroka. Nabavljene su dostatne količine individualnih borbenih obroka, vode za piće, namirnica i hrane za službene pse.

Usluga pranja i glačanja ostvarena je u skladu s ugovorima i potrebama Hrvatske vojske. Usluga čišćenja poslovnih prostora realizirana je korištenjem vlastitih kapaciteta te korištenjem usluge trgovačkog društva „Pleter-usluge“ d.o.o.

2.5.4. Prometna potpora

U Hrvatskoj vojsci u evidenciji se nalazi 1 576 nebojnih motornih vozila, od čega su 1 334 vozila u vlasništvu i 235 vozila u najmu. U strukturi 1 334 nebojnih motornih vozila u vlasništvu je 36 marki i 142 tipa vozila. Zbog isteka resursa i ekonomske neisplativosti održavanja pokrenuti su postupci rashoda za određena motorna i priključna vozila.

Strateški transport

Organizacija strateškog prijevoza nacionalna je odgovornost, a Republika Hrvatska je u obvezi samostalno osigurati pristup kapacitetima strateškog prijevoza osoba i tereta potpisivanjem ugovora s nacionalnim i/ili međunarodnim prijevoznicima. Tijekom 2022. godine pokrenuta je inicijativa za početak mogućeg pregovaranja i ugovaranja usluga s nacionalnim prijevoznicima za zračni i pomorski transport.

Kodifikacija, normizacija i potpora zemlje domaćina

Tijekom 2022. godine nastavilo se s održavanjem i nadogradnjom ranije implementiranih modula u Logističkom informacijskom sustavu (LOGIS). U cijelosti je implementiran u Ministarstvo obrane i Hrvatsku vojsku LOGIS modul „Kodifikacija materijalnih sredstava“ te je provedena njegova integracija s informacijskim sustavima za materijalno knjigovodstvo. Informatizirani su procesi nacionalne kodifikacije materijalnih sredstava. Provedena je integracija LOGIS-a s drugim poslovnim informacijskim sustavima Ministarstva obrane i Hrvatske vojske, kao što su Informacijski sustav ustroja, Informacijski sustav personalnog upravljanja i Informacijski sustav materijalnoga knjigovodstva. U fazi razvoja i testiranja su moduli „Jedinstveno označavanje i identifikacija MS“, „Materijalna evidencija (generički modul)“ te nadogradnje implementiranih modula.

Nastavilo se s primjenom NATO servisa logističkoga funkcionalnog područja za potrebe planiranja i izvješćivanja u NATO vođenim operacijama te za deklarirane snage brzog odgovora, čime je ostvarena kompatibilnost i interoperabilnost s partnerima.

Primjenom navedenih logističkih informacijskih sustava optimiziran je dio procesa, unaprijeđena razmjenjena informacija i povećana logistička situacijska vidljivost te su stvoreni preduvjeti za umanjeње troškova poboljšanjem procesa planiranja.

Hrvatska vojska je u suradnji s drugim državnim tijelima provela godišnje ažuriranje Kataloga sposobnosti za potporu zemlje domaćina te je dostavljen u nadležno NATO zapovjedništvo. Katalog je kvalitativno i kvantitativno nadopunjen novim kapacitetima i lokacijama kojima se mogu koristiti države članice NATO-a za planiranje dostupne civilne i vojne infrastrukture Republike Hrvatske kroz potporu zemlje domaćina.

Zdravstvena potpora

Težišni događaj za zdravstvenu službu Hrvatske vojske u 2022. godini bilo je potpisivanje ugovora s Ministarstvom obrane Sjedinjenih Američkih Država o opremanju Role 2B terenskom bolnicom. Uspostava razmjestive Role 2B bolnice ključni je dio NATO cilja sposobnosti kojim se osigurava tražena zdravstvena potpora deklarirane pješačke postrojbe. Nastavljene su rotacije časnika na poziciji savjetnika za zdravstvo u zapovjedništvu NATO operacije KFOR, uspostavu Role 1 ambulante u kampu *Villaggio* u Republici Kosovo i prijem dvije nove doktorice medicine, jedne doktorice veterinarske medicine i jednoga stručnog prvostupnika sestrinstva.

Potpota civilnim institucijama nastavila se kroz rad vojnih medicinskih timova u Zračnoj luci Rijeka na Krku. Timovi su 2022. godine preuzeli 466 hitnih pacijenata i stručno ih pratili tijekom leta do heliodroma u Rijeci. Nastavila se i cjelogodišnja pripravnost barokomore u Splitu koja je zbrinula 19 životno ugroženih pacijenata, uz redovite terapijske postupke pacijenata s kliničkim indikacijama, te 100 % HRVI prema ugovoru s Ministarstvom hrvatskih branitelja. Sve aktivnosti vezane za bolest COVID-19 i potporu civilnim ustanovama postupno su ukidane u prvoj polovici 2022. godine, no nastavljen je helikopterski medicinski prijevoz COVID-19 pozitivnih životno ugroženih pacijenata s otoka. Pružena je i zdravstvena potpora Ministarstvu pravosuđa i uprave – Upravi za zatvorski sustav i probaciju, Središnjem uredu za zatvorski sustav pružanjem dentalne zdravstvene zaštite zatvorenicima zatvora „Bilogora“ u Bjelovaru.

Broj vojnih ambulanti uvezanih u Centralni zdravstveni informacijski sustav Republike Hrvatske obuhvaća 18 ordinacija opće i 17 ordinacija dentalne medicine.

Sustav primarne zdravstvene zaštite nastavlja se razvijati uređenjem prostora ambulanti i zapošljavanjem zdravstvenih djelatnika.

Specijalisti medicine rada u Zavodu za zrakoplovnu medicinu i Zavodu za pomorsku medicinu pregledali su 2022. godine 8 173 osoba. Povratom dijela prostora u Kliničkoj bolnici Dubrava koji je tijekom epidemije služio za izolaciju bolesti COVID-19 pacijenata, zdravstvene preglede moglo se ponovo provoditi većom dinamikom.

Odjel za hiperbaričnu i podvodnu medicinu Zavoda za pomorsku medicinu proveo je 157 pregleda za ronioce i 132 pregleda civilnih pacijenata upućenih na hiperbaričnu oksigenoterapiju te je imao 19 žurnih intervencija kod vitalno ugroženih ronilaca i pacijenata. Zavod za zrakoplovnu medicinu proveo je preglede 108 civilnih pilota i drugog civilnog zrakoplovnog osoblja.

Velik broj zadaća terenske zdravstvene potpore postrojbama i zapovjedništvima Hrvatske vojske rezultirao je terenskim radom zdravstvene službe Hrvatske vojske. Različita zdravstvena obuka za nemedicinsko osoblje provodila se u svim granama, na što je utrošeno 2 900 radnih sati.

Jenjavanjem epidemije bolesti COVID-19 Odjel za preventivno-medicinsku zaštitu Vojno-zdravstvenog središta mogao se ponovno posvetiti redovnim zadaćama, epidemiološkim pregledima kandidata za operacije i misije i procjeni statusa njihove procijepljenosti.

Provedeni su epidemiološki pregledi 996 kandidata i organizirana potrebna cijepljenja, obavljen je 51 higijensko-epidemiološki izvid, uzeto je 133 uzorka vode i 205 briseva površina za analizu.

Vojni veterinari u 2022. godini proveli su 429 redovnih i 79 izvanrednih nadzora te 88 uzorkovanja hrane i vode za piće, bez nalaza odstupanja od propisanih normi. Provedeno je 277 mjera dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije i 41 protuepidemijska mjera vezana za bolest COVID-19, na temelju zahtjeva epidemiologa. Drugi značajan dio veterinarskih poslova odnosio se na 56 službenih pasa o kojima se vodi briga kroz cijepljenje i redovitu kontrolu njihovog zdravstvenog stanja. Provedeno je 630 pregleda službenih pasa, 156 cijepljenja te 107 drugih terapijskih postupaka.

Redovita suradnja sa Sveučilištem u Splitu nastavljena je kroz vježbe iz prve pomoći za studente prve godine integriranog diplomskog studija Vojno pomorstvo, koje su održane šest puta.

2.6. Izvanredni događaji

U 2022. godini najčešći uzrok izvanrednih događaja bio je ljudski faktor, dok su preostali uzroci meteorološki uvjeti, elementarna nepogoda, neispravnost materijalno-tehničkih sredstava i dr. U 2022. godini evidentiran je pad izvanrednih događaja za 18,43 % u odnosu na 2021. godinu.

Prevenција izvanrednih događaja zadaća je zapovjednika na svim razinama vođenja i zapovijedanja u Hrvatskoj vojsci. Izvanredni događaji u Hrvatskoj vojsci prate se i analiziraju kako bi se primjenjivale preventivne mjere. Tim pitanjima bavi se zapovjedni lanac, sigurnosno-obavještajni sustav, vojna policija te psihološka i zdravstvena struka.

U Hrvatskoj vojsci postoji nulta stopa tolerancije na prisutnost droge te je pojačan nadzor i poduzete stegovne radnje kako bi se takve događaje svelo na minimum.

U Zagrebu je 10. ožujka 2022. pala besposadna letjelica. Od trenutka dolaska na mjesto događaja policijski službenici Ministarstva unutarnjih poslova i pripadnici Pukovnije vojne policije osiguravali su neposrednu lokaciju i ograničavali pristup te se provelo snimanje mjesta pada letjelice s georadarom. Analizom je utvrđeno da se radilo o bespilotnoj izvidničkoj letjelici sovjetske proizvodnje „*Tupoljev TU-141 Striž*“. U navedenom događaju nije bilo ozlijeđenih osoba.

Tijekom redovite letačke zadaće kod Voćina, 6. prosinca 2022. došlo je do pada zrakoplova MiG-21. Prije pada zrakoplova dva pilota pripadnika 91. krila Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva katapultirali su se iz zrakoplova. Piloti su ubrzo pronađeni i zbrinuti u medicinskoj ustanovi.

3. POSEBNI POSLOVI U PODRUČJU OBRANE

3.1. Obrambene pripreme civilnog sektora i potpora kriznom upravljanju

Tijekom 2022. godine aktivnosti Ministarstva obrane i Hrvatske vojske na području kriznog upravljanja bile su usmjerene na potporu civilnim institucijama u gašenju požara i obrani od poplava te na pripreme za uklanjanje i sanaciju posljedica mogućih prirodnih i tehnoloških katastrofa. Potpora civilnim institucijama uključivala je stručnu i logističku pomoć Hrvatske vojske. Ministarstvo obrane 2022. godine kontinuirano je civilnim nositeljima i sudionicima obrambenih priprema pružalo potporu u izradi planskih dokumenata. Kontinuirano se prati razvoj i prilagodbu NATO sustava odgovora na krize aktualnim prijetnjama i izazovima, a kao nacionalni koordinator procesa implementacije NATO Mjera odgovora na krize u Republici Hrvatskoj osigurava usklađenost i komplementarnost postupanja u Republici Hrvatskoj s NATO-ovim rješenjima i procedurama. Predstavnici Ministarstva obrane i Hrvatske vojske sudjelovali su u međunarodnim aktivnostima usmjerenim na razmjenu iskustava i znanja na području jačanja civilno-vojne suradnje. Nastavljene su aktivnosti kontinuiranog razvoja i održavanja sposobnosti potpore zemlje domaćina, koju Republika Hrvatska pruža oružanim snagama država članica NATO-a i drugih partnerskih zemalja na teritoriju Republike Hrvatske te je u navedenu svrhu u travnju 2022. provedeno ažuriranje Kataloga sposobnosti radi potpore zemlje domaćina.

3.2. Inspeksijski poslovi

Inspeksijski nadzori provedeni su u Ministarstvu obrane, Hrvatskoj vojsci i kod civilnih nositelja obrambenih priprema. Težište rada Inspektorata obrane bilo je na nadzorima područja koja se odnose na potporu realizaciji ciljeva definiranih Strateškim planom Ministarstva obrane, na razvoj i održavanje obrambenih sposobnosti, svrsishodan i održiv doprinos kolektivnoj obrani i međunarodnoj sigurnosti te na pomoć civilnim institucijama. Provedena su 44 planirana inspeksijska nadzora od kojih je jedan izvanredni. Radi uklanjanja inspeksijskim nadzorima utvrđenih nedostataka, predložena je 157 mjera, od toga 35 mjere iz nadležnosti Ministarstva obrane, 114 mjera iz nadležnosti Hrvatske vojske te osam mjera iz nadležnosti civilnih nositelja obrambenih priprema. Uz predložene mjere, Inspektorat obrane je dao i 160 preporuka za uklanjanje nedostataka.

U području obrane i obrambenih priprema težište inspekcijskih nadzora bilo je na nadzoru dužnosti i prava državljana Republike Hrvatske u obrani, implementacije Plana obrane Republike Hrvatske kod civilnih nositelja obrambenih priprema, uvođenja u operativnu upotrebu novih borbenih sustava i platformi, organizaciji rada i aktivnosti glavnih zapovjedništava i dijela postrojbi te nadzoru procesa implementacije ciljeva sposobnosti. U području upravljanja ljudskim potencijalima nadzori su bili usmjereni na utvrđivanje nadležnosti i ovlasti za odlučivanje, priznavanje i zaštitu prava po osnovi rada pripadnicima. U području upravljanja materijalnim i financijskim resursima težište inspekcijskih nadzora bilo je na realizaciji glavnih infrastrukturnih projekata, povratnom inspekcijskom nadzoru procesa upravljanja imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske kojom upravlja Ministarstvo obrane, provedbi odluka ministra obrane za poboljšanje stanja u području termoenergetskih postrojenja te kontroli financijskih izvješća.

3.3. Sigurnosno – obavještajni poslovi

Vojna sigurnosno-obavještajna agencija pružala je sigurnosno-obavještajnu potporu državnom vrhu, donositeljima odluka u Ministarstvu obrane i Hrvatskoj vojsci te je sudjelovala u radu i aktivnostima sustava domovinske sigurnosti kao i obavještajnoj potpori savezničkim aktivnostima. Zadaće Vojne sigurnosno-obavještajne agencije podrazumijevale su prikupljanje podataka o namjerama, planovima i mogućnostima djelovanja pojedinaca, skupina i sustava kojima je cilj ugrožavanje hrvatske obrambene moći te prikupljanje obavještajnih, protuobavještajnih i sigurnosnih podataka koji omogućuju preventivno djelovanje u suprotstavljanju prijetnjama i ugrozama, prilagođavajući pritom poslovne i tehničke kapacitete kako bi pružila puni opseg sigurnosno-obavještajne potpore obrambenom sustavu, nacionalnim autoritetima i međunarodnim organizacijama. Fokus djelovanja Vojne sigurnosno-obavještajne agencije bio je na izazovima i prijetnjama po sigurnost obrambenog sustava Republike Hrvatske koji potječu iz neposrednog susjedstva. Vojna sigurnosno-obavještajna agencija značajan dio svojih resursa posvetila je postupanju po izazovima i prijetnjama koje su posljedica djelovanja globalnih aktera uključujući rat u Ukrajini i njegove implikacije na regionalnu stabilnost jugoistočne Europe. Transnacionalne prijetnje, posebice one koje su vezane za terorizam i ekstremizam, i dalje su predmet interesa Vojne sigurnosno-obavještajne agencije. Dan je aktivan doprinos u razradi mjera zaštite, čime se nastavilo pridonositi sigurnosti vojnih lokacija, infrastrukture, osoblja i opreme te materijalno-tehničkih sredstava koja su na korištenju u Ministarstvu obrane.

Uz sustavno i kontinuirano prikupljanje, analizu, obradu i ocjenu podataka koji su od značaja za nacionalnu sigurnost na temelju strateških smjernica i zahtjeva korisnika, poduzete su aktivnosti u stvaranju, razvoju i jačanju sposobnosti odgovora na nove i narastajuće izazove i prijetnje, poput hibridnog i informacijskog djelovanja te djelovanja u kibernetičkom prostoru. Nastavljeno je prilagođavanje strateškim normativnim aktima te novim sigurnosnim izazovima i prijetnjama, za povećanje učinkovitosti i djelotvornosti. Radi povećanja i poboljšanja protoka informacija u funkcionalnom području, nastavljen je razvoj i intenzivirano korištenje komunikacijskih sustava na nacionalnoj razini, a primjenom suvremenih komunikacijsko-informacijskih tehnoloških rješenja te povezivanjem s međunarodnim, europskim i nacionalnim institucijama ostvareno je kvalitetnije prikupljanje, obrada i raščlamba podataka uz kontinuirano praćenje i primjenu novih tehnoloških rješenja.

Vojna sigurnosno-obavještajna agencija nastavila je surađivati sa sastavnicama sigurnosno-obavještajnog sustava Republike Hrvatske te je proširila suradnju s drugim tijelima državne uprave čime je kroz redovito, tematsko i izvanredno izvješćivanje nastavila pridonositi pružanju sigurnosno-obavještajne potpore donositeljima odluka na svim razinama. Sigurnosno-obavještajni proizvodi koje je Vojna sigurnosno-obavještajna agencija dostavljala korisnicima pridonijeli su stvaranju svijesti o prijetnjama i izazovima za obrambeni sustav Republike Hrvatske, pojedinih saveznika i NATO-a u cjelini. Radi suzbijanja transnacionalnih prijetnji te stabiliziranja sigurnosne situacije u okružju. Vojna sigurnosno-obavještajna agencija je kontinuirano razmjenjivala informacije i iskustva u okviru NATO-a i Europske unije te s partnerskim službama kroz bilateralnu i multilateralnu suradnju. Osim razmjene informacija, Vojna sigurnosno-obavještajna agencija sudjelovala je u radu niza radnih skupina i tijela NATO-a i Europske unije nadležnih za sigurnosno-obavještajno funkcionalno područje čime je nastavila pridonositi razvoju obavještajne organizacije NATO-a te unaprjeđivati vlastite sposobnosti za prikupljanje, obradu i razmjenu podataka, uvažavajući pritom i zahtjeve za davanje potpore obvezama koje proizlaze iz članstva NATO-a i Europskoj uniji. Razvoj sposobnosti podrazumijevao je redovitu edukaciju osoblja u nacionalnim i međunarodnim tijelima, razvoj novih koncepata te modernizaciju i opremanje. Nastavljena je provedba osposobljavanja i usavršavanje postojećih te usvajanje novih znanja i vještina. Osim vlastitim kapacitetima, u suglasju s raspoloživim tehničkim i fizičkim uvjetima i mogućnostima, osposobljavanje se provodilo u suradnji s drugim sastavnicama sigurnosno-obavještajnog sustava Republike Hrvatske, državnim tijelima te u sklopu međunarodne suradnje na više razina.

3.4. Sigurnost vojnog zračnog i pomorskog prometa

U 2022. godini Samostalna služba za vojni zračni i pomorski promet sudjelovala je u radu zapovjedništva NATO-a, Europske obrambene agencije i Europske organizacije za sigurnost zračne plovidbe – EUROCONTROL-a. Nastavljena je suradnja s Hrvatskom agencijom za civilno zrakoplovstvo, Hrvatskom kontrolom zračne plovidbe d.o.o. i Zrakoplovno-tehničkim centrom d.d. Djelatnici Samostalne službe za vojni zračni i pomorski promet sudjelovali su u radu zajedničkog odbora Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o. i Ministarstva obrane iz područja komunikacije, navigacije i nadzora te fleksibilnog korištenja zračnog prostora kao i u radu zajedničkog civilno-vojnog odbora između Ministarstva obrane i Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo. Samostalna služba za vojni zračni i pomorski promet sudjelovala je i u radu Nacionalnog povjerenstva za sigurnost u zračnom prometu i Nacionalnog povjerenstva za upravljanje zračnim prostorom.

U sklopu redovitih zadaća Samostalna služba za vojni zračni i pomorski promet izdavala je letačke dozvole i dozvole za održavanje vojnih zrakoplova, nakon validacije pristiglih podataka produljivala je dozvole kojima je istekao rok valjanosti, provodila je nadzore organizacija za održavanje, obuku i nabavu pričuvnih dijelova, sudjelovala u izdavanju diplomatskih odobrenja za inozemne i tuzemne državne zrakoplove, provodila ispite po ATPL teoriji za pilote Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva. Uz navedeno, djelatnici Samostalne službe za vojni zračni i pomorski promet sudjelovali su u prihvatu dva helikoptera UH-60M Black Hawk, koji su upisani u Registar hrvatskih vojnih zrakoplova te im je izdan certifikat o tipu i potvrde o plovidbenosti. Samostalna služba za vojni zračni i pomorski promet je nadzirala, usmjeravala i koordinirala aktivnosti vezane uz plan implementacije Europskih zahtjeva za plovidbenost vojnih zrakoplova u Ministarstvu obrane i Hrvatskoj vojsci. Samostalna služba za vojni zračni i pomorski promet u 2022. godini organizirala je i sudjelovala na sastancima tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru, na sastancima njezine Središnje koordinacije i Stručnog tijela.

Pribavljala su se odobrenja za uplovljavanje brodova Hrvatske ratne mornarice u unutarnje morske vode drugih zemalja, predlagala izdavanje odobrenja za uplovljavanje stranih ratnih brodova u unutarnje morske vode Republike Hrvatske radi službenih, neslužbenih i rutinskih posjeta i posjeta radi obavljanja popravka stranih ratnih brodova u brodogradilištima te plovidbu unutarnjim plovnim putovima, pripremala je prethodne suglasnosti za znanstvena i ostala istraživanja na moru pod jurisdikcijom Republike Hrvatske.

U 2022. godini Ministarstvo obrane predsjedavalo je Središnjom koordinacijom za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru te su se za potrebe Središnje koordinacije za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru organizirale i provele planirane aktivnosti.

3.5. Analiza vojnostegovnih poslova

Tijekom 2022. godine Vjnostegovni sud u radu je imao 264 stegovne prijave kojima je bila prijavljena 281 vojna osoba, od kojih najviše iz kategorije vojnika/mornara. Riješene su 202 stegovne prijave u kojima su donesene odluke u odnosu na 216 osoba, dok su za 62 stegovne prijave stegovni postupci u tijeku. U riješenim predmetima, u odnosu na 134 osobe utvrđena je njihova stegovna odgovornost za kršenje vojne stege te su im izrečene stegovne sankcije. Od toga je 120 proglašeno stegovno odgovornima za počinjenje ukupno 144 stegovna prijestupa te su im izrečene stegovne kazne. U odnosu na 13 stegovno prijavljenih stranaka utvrđeno je lakše kršenje vojne stege te su im izrečene stegovne mjere. U predmetima u kojima je utvrđeno počinjenje 144 stegovnih prijestupa bilo je najviše stegovnih prijestupa nedoličnog ponašanja kojim se nanosi šteta ugledu Ministarstva obrane i Hrvatske vojske i dovođenja u stanje pod utjecajem droga ili odbijanja testiranja na droge. Od 120 izrečenih stegovnih kazni najviše je izrečeno stegovnih kazni prestanka djelatne službe uglavnom zbog stegovnih prijestupa dovođenja u stanje pod utjecajem droga ili odbijanja testiranja na droge te zbog stegovnih prijestupa počinjenih zaticanjem vojnih osoba u posjedu droga što se pravno kvalificira kao stegovni prijestup nedoličnog ponašanja kojim se nanosi šteta ugledu Ministarstva obrane i Hrvatske vojske. Tijekom 2022. godine zaprimljeno je osam žalbi protiv rješenja o izricanju stegovnih mjera nadležnih zapovjednika i 12 žalbi protiv rješenja nadležnih zapovjednika o udaljenju iz službe o kojima Vjnostegovni sud odlučuje kao drugostupanjsko tijelo, koje su riješene.

Povodom upravnih tužbi podnesenih protiv rješenja Vjnostegovnog suda o stegovnoj odgovornosti upravni sudovi donijeli su u 2022. godini 22 presude kojima je 18 tužbi odbijeno te su potvrđena osporena rješenja, dok su u tri upravna spora osporena rješenja Vjnostegovnog suda poništena te su predmeti vraćeni na ponovni postupak. U jednom upravnom sporu, poništeno je rješenje Vjnostegovnog suda te obustavljen stegovni postupak. Vjnostegovni sud raspravlja i o odgovornosti za štetu i naknadi štete koju vojne osobe počine na imovini Republike Hrvatske dane na upravljanje Ministarstvu obrane, u nepravnom postupku. U 2022. godini Vjnostegovni sud je imao u radu 161 predmet.

U 2022. godini riješen je 121 predmet, dok je u 40 predmeta u tijeku postupak utvrđivanja materijalne odgovornosti.

3.6. Vojnopolicijski poslovi

Tijekom 2022. godine Vojna policija postupala je u 387 događaja od kojih su 267 posljedica protupravnog ponašanja osoba i 120 događaja koji nisu nastali kao posljedica protupravnog ponašanja osoba. U odnosu na brojno stanje pripadnika Hrvatske vojske, udio počinitelja u događajima s protupravnim radnjama u 2022. godini iznosio je 1,6 %. Najmanje počinitelja zabilježeno je u kaznenim djelima, a najviše u događajima kršenja vojne stege ili povrede službene dužnosti. Od 387 događaja zabilježenih u 2022. godini u 175 događaja nisu zabilježene posljedice, dok su u 212 događaja zabilježene posljedice u vidu stradavanja, tjelesnih ozljeda ili materijalne štete.

Sprječavanje kriminaliteta i kriminalističko istraživanje

Kriminalistička vojna policija je 2022. godine dovršila kriminalistička istraživanja koja su rezultirala podnošenjem 86 kaznenih prijava nadležnim državnim odvjetništvima. Istražitelji kriminalističke vojne policije podnijeli su 34 kaznene prijave, a u suradnji s policijskim službenicima Ministarstva unutarnjih poslova 52 kaznene prijave.

Poslovi osiguranja i zaštite

Tijekom 2022. godine provedeno je neposredno osiguranje šticećenih osoba i osiguranje šticećenih objekata od posebnog interesa za Ministarstvo obrane.

Preventivne aktivnosti

Preventivne aktivnosti 2022. godine Vojna policija provodila je radi sprječavanja nastanka izvanrednih događaja u službi ili izvan službe. Primarno su se provodile aktivnosti radi sprječavanja zlouporabe alkohola i droga te nadzora vojnog prometa na cestama.

4. UPRAVNO-PRAVNI I ADMINISTRATIVNI POSLOVI I POTPORA

4.1. Upravni postupci i imovinsko-pravni poslovi

U 2022. godini u ustrojstvenoj jedinici Ministarstva obrane u čijoj je nadležnosti provođenje drugostupanjskog upravnog postupka zaprimljeno je 497 predmeta. Prema vrstama predmeta, 368 odnosilo se na status hrvatskoga branitelja iz Domovinskog rata, a ostalo se odnosilo na rješavanje u predmetima koji se odnose na ostvarivanje prava po osnovi radnog odnosa pripadnika Hrvatske vojske i postupaka povrede službene dužnosti državnih službenika i namještenika. U 2022. godini pokrenuta su 182 upravna spora, koja su se u 90 % predmeta odnosila na tužbe u vezi s ostvarivanjem statusa hrvatskoga branitelja iz Domovinskog rata, a ostalo se odnosilo na ostvarivanje prava po osnovi radnog odnosa pripadnika Hrvatske vojske i vojnostegovnim postupcima. U 2022. godini u ustrojstvenoj jedinici Ministarstva obrane u čijoj je nadležnosti provođenje drugostupanjskog upravnog postupka i zastupanje u upravnim sporovima, zaprimljene su 94 presude u upravnim sporovima kojima su tužbe odbijene, a 29 tužbi je usvojeno.

U vezi s postupanjem u parničnom i ovršnom postupku u kojem je stranka u postupku Republika Hrvatska – Ministarstvo obrane u 2022. godini zaprimljeno je 225 novih predmeta.

4.2. Javna nabava

U skladu s Planom nabave za 2022. godinu i planiranim financijskim sredstvima, tijekom 2022. godine provedeno je 715 postupaka nabave na temelju čega je sklopljeno 986 ugovora i okvirnih sporazuma. Pred Državnom komisijom za kontrolu postupaka javne nabave u 2022. godini izjavljeno je pet žalbi na postupke javne nabave u kojima je javni naručitelj Ministarstvo obrane, od kojih je su dvije žalbe odbijene, jedna je odbačena i dvije su usvojene. Provedena je koordinacija sa Središnjim državnim uredom za središnju javnu nabavu vezano za pripremu i distribuciju podataka koji se odnose na nabavne kategorije iz nadležnosti toga ureda. Radi što kvalitetnije i ekonomičnije provedbe postupaka javne nabave i poboljšanja procedura vezanih za nabavu robe, usluga i radova, sustavno se vrši koordinacija sa svim tehničkim nositeljima te se provodi stručna edukacija djelatnika koji posjeduju certifikat iz područja javne nabave.

4.3. Ostala područja rada

4.3.1. Financijsko upravljanje i kontrole

Provedbom sustava unutarnjih kontrola osigurala se potpora boljem upravljanju prihodima i rashodima, upravljanja imovinom i obvezama, jačanju odgovornosti te postizanju racionalizacije i učinkovitosti u poslovanju. Koordinacijom sustava unutarnjih kontrola osiguralo se učinkovito financijsko upravljanje u Ministarstvu obrane radi usmjeravanja i kontroliranja financijskih učinaka poslovanja, a radi ostvarenja ciljeva koristeći pri tome sredstva na zakonit, pravilan, ekonomičan, učinkovit i djelotvoran način. Samoprocjena sustava unutarnjih kontrola provedena je kroz proces davanja izjave o fiskalnoj odgovornosti. Funkcionalnost sustava unutarnjih kontrola testirana je u području planiranja i izvršavanja financijskog plana, javne nabave, računovodstva, izvještavanja, transparentnosti i upravljanja imovinom. Radi daljnjeg unaprjeđenja procesa upravljanja rizicima održane su radionice „Poboljšanje procesa upravljanja rizicima u Ministarstvu obrane“ s ovlaštenim osobama za prikupljanje podataka o rizicima ovlaštenih od vlasnika rizika/odgovorne osobe za rizike. Utvrđivali su se i procjenjivali strateški i operativni rizici tijekom provođenja procesa programiranja i planiranja rada te su izrađeni Registar strateških rizika i Registar operativnih rizika za 2022. godinu. Odlukom o prijenosu ovlasti i odgovornosti za upravljanje proračunskim sredstvima osiguranim u Financijskom planu Ministarstva obrane za 2022. godinu i projekcijama za 2023. i 2024. godinu, ministar obrane je u skladu s proračunskim načelima definiranim Zakonom o proračunu, prenio ovlasti i odgovornosti za upravljanje proračunskim sredstvima za programe, aktivnosti i projekte na čelnike ustrojstvenih jedinica odgovorne za provedbu programa, aktivnosti i projekata. Izrađeno je polugodišnje i godišnje izvješće o ostvarenim rezultatima na razini aktivnosti/projekta u kojem je naglasak stavljen na ključne rezultate koji su postignuti utroškom financijskih sredstava. Tijekom 2022. godine provedene su formalne i suštinske kontrole izjava o fiskalnoj odgovornosti trgovačkih društava i drugih pravnih osoba iz nadležnosti Ministarstva obrane. Aktivnosti unaprjeđenja sustava unutarnjih kontrola provodile su se kroz izradu internih akata odnosno procedura vezanih za proces pripreme, izradu i izvršenje financijskog plana, evidenciju poslovnih događaja i transakcija te osiguranje informatičke podrške za uvođenje novih funkcionalnosti kojima se osigurava automatizacija, transparentnost i racionalizacija poslovanja.

4.3.2. Unutarnja revizija

Unutarnja revizija obavlja se u skladu s međunarodno priznatim standardima za unutarnju reviziju i najboljom praksom koju primjenjuju države članice Europske unije. Strateškim planom unutarnje revizije za razdoblje 2021. – 2023. godina i Godišnjim planom unutarnje revizije za 2022. godinu definirani su organizacijski, kadrovski, materijalno-financijski i stručni uvjeti za nesmetano i učinkovito funkcioniranje unutarnje revizije u Ministarstvu obrane. Na temelju Godišnjeg plana unutarnje revizije za 2022. godinu provedeno je devet revizijskih procesa. U velikom dijelu revidiranih procesa uspostavljeni su odgovarajući kontrolni mehanizmi. Uočene organizacijske i procesne slabosti prezentirane u pojedinačnim revizijskim izvješćima ne utječu na funkcionalnost sustava unutarnjih kontrola u cjelini, međutim, pozivaju i obvezuju na njihovo uklanjanje radi poboljšanja, profesionalizacije te podizanja razine upravljačke i fiskalne odgovornosti. Provedbom revizijskih procesa dana su stručna mišljenja i preporuke koji potiču promjene, pomažu usmjeravanju poslovanja prema postavljenim ciljevima, a čija provedba dovodi do minimalizacije određenih slabosti i nedostataka u funkcioniranju pojedinih poslovnih sustava i procesa Ministarstva obrane.

4.3.3. Odnosi s javnošću

Komunikacijske aktivnosti u 2022. godini bile su usmjerene pravovremenom i transparentnom informiranju javnosti o izvršavanju temeljnih misija i zadataka Hrvatske vojske putem unutarnjeg i vanjskog informiranja, izdavanja tiskanih, multimedijalnih i elektroničkih publikacija te kroz aktivnosti promidžbe vojnog poziva. Naglasak u komunikaciji stavljen je na razvoj nacionalnih obrambenih sposobnosti, opremanje i modernizaciju Hrvatske vojske te sposobnosti doprinosa Hrvatske vojske međunarodnoj sigurnosti. Kontinuirano su praćene i analizirane medijske objave te stavovi javnosti o temama vezanim uz Ministarstvo obrane i Hrvatsku vojsku kako bi se putem svih dostupnih komunikacijskih kanala, od interneta i društvenih mreža, pisanih, radijskih i TV medija do izravne komunikacije s građanima tijekom konferencija, izložbi, prezentacija i raznih oblika promidžbe unaprijedila komunikacija s pojedinim ciljnim javnostima. Nastavljajući praksu aktivne komunikacije s javnošću, u 2022. godini pripremljeno je 868 novinarskih proizvoda (priopćenje, najava, vijest, promemorija, informacija za medije, obraćanje). Odgovoreno je na 2694 upita/zahtjeva, novinarskih, građanskih i stranih.

U 2022. godini organizirano je 56 medijskih događaja te su medijski popraćeni svi važniji događaji u Ministarstvu obrane i Hrvatskoj vojsci, uključujući prihvata četiri helikoptera UH-60M Black Hawk, potpisivanje ugovora o nabavi francuskoga raketnog sustava protuzračne obrane kratkog dometa Mistral, sudjelovanje u nacionalnoj kampanji *We Are NATO*, nabavu borbenih vozila pješništva Bradley i nabavu vojne terenske bolnice ROLE 2B, sudjelovanje Hrvatske vojske u NATO aktivnosti ojačane budnosti u Mađarskoj, vježbe, međunarodne konferencije, obilježavanje obljetnica, kao i angažman Hrvatske vojske u protupožarnim aktivnostima u zemlji i inozemstvu, potpora civilnim institucijama, vježbama te sudjelovanje u operacijama i misijama. Za sve medijske događaje pripremljene su najave za medije, info materijali za medije, priopćenja te organizirano foto i videopraćenje. Koordiniran je dolazak medija na lokacije, organizirane su izjave pripadnika Hrvatske vojske za medije, provedeni su medijski treninzi pripadnika Hrvatske vojske te su izdavane suglasnosti za medijska istupanja pripadnika Hrvatske vojske. Promidžbene aktivnosti u 2022. godini bile su usmjerene na promidžbu studijskih programa na Hrvatskome vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“, promidžbu poziva vojnog pilota i na program dragovoljnoga vojnog osposobljavanja. Ministarstvo obrane i Hrvatska vojska u 2022. godini predstavili su sveučilišne studijske programe Vojno vođenje i upravljanje, Vojno inženjerstvo, Vojno pomorstvo, zanimanje vojni pilot i dragovoljno vojno osposobljavanje na civilnim događajima. Tijekom 2022. godine provedene su dvije veće promidžbene medijske kampanje, jedna se odnosila na promidžbu dragovoljnog vojnog osposobljavanja, a druga na promidžbu studijskih programa na Hrvatskome vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ i promidžbu poziva vojnog pilota. Republika Hrvatska se, kao deseta država članica, 2022. godine službeno priključila *We are NATO* kampanji. Tijekom 2022. godine Ministarstvo obrane organiziralo je dva prigodna promidžbena događaja, uz naglasak na komunikaciju putem društvenih mreža. U 2022. godini nastavljena je komunikacija putem interneta i društvenih mreža korištenjem raznih multimedijalnih sadržaja, pri čemu je na internetskoj stranici Ministarstva obrane objavljen 1 161 tekst na hrvatskom i 22 na engleskom jeziku, 318 foto galerija te 58 videopriloga. Internetska stranica Ministarstva obrane zadržala je visoku razinu posjećenosti te je u 2022. godini zabilježen 1 873 231 pojedinačni posjet. Na mrežnoj stranici vojno-stručnog časopisa Hrvatski vojnik 2022. godine objavljeno je 629 tekstova na hrvatskom i jedan tekst na engleskom jeziku, 44 videopriloga i 1 fotogalerija. Stranicu je posjetilo 316 571 posjetitelja.

Na društvenim mrežama Ministarstva obrane (*YouTube kanal, FLICKR, LinkedIn, Twitter, Facebook stranica Sportaši u Hrvatskoj vojsci, Instagram*) i časopisa Hrvatski vojnik (*Facebook, Twitter, Youtube, LinkedIn*) nastavlja se trend povećanja broja posjeta, kao i aktivnog sudjelovanja čitatelja u komentarima, reakcijama ili dijeljenjima. Nastavljeno je s razvojem analize informacijskog okruženja te se sustavno prate i analiziraju medijske objave (tisak, TV, internet) čime se dobiva podloga za strateško planiranje komunikacijskih aktivnosti. U 2022. godini izrađen je 321 pregled tiska, 259 dnevnih sažetaka medijskih objava, 52 tjedne analize medijskih objava i 12 izvanrednih analiza i smjernica za pojedine događaje, teme ili aktivnosti. U 2022. godini izrađeno je i 28 različitih tiskovina (časopisi, brošure, knjige, katalozi) te 109 različitih grafičkih rješenja (plakati, deplijani, vizuali, akreditacije) informativnog, promidžbenog, edukativnog, vojno-stručnog i dokumentarističkog sadržaja. Hrvatskoj radioteleviziji i hrvatskim produkcijskim kućama pružene su potpore snimanju dokumentarnih i igranih filmova te serijala s tematikom Domovinskog rata. Ostvarena je suradnja s Ministarstvom kulture i medija, Ministarstvom hrvatskih branitelja, Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja te predstavnicima filmske industrije na projektima od strateškog, kulturnog, ekonomskog i turističkog interesa za Republiku Hrvatsku te su realizirana dva igrana filma inozemne produkcijske kuće, tri TV serijala, jedan dokumentarno-igrani film o pilotima Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i tri dokumentarno-igrana filma na temu Domovinskog rata.

5. REALIZACIJA DUGOROČNOG PLANA RAZVOJA ORUŽANIH SNAGA OD 2015. DO 2024.

Provedba projekata opremanja i modernizacije Hrvatske vojske u izvještajnom razdoblju, utvrđena Dugoročnim planom razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske od 2015. do 2024. godine, prikazana je u Prilogu 4.

Pristup provedbi i prioritizacija projekata prilagođavana je novonastaloj sigurnosnoj situaciji, koja je 2022. godine dodatno usložena ruskom agresijom na Ukrajinu. Pritom se uz nacionalne prioritete primarno vodilo računa o obvezama sudjelovanja u izgradnji NATO-ova ojačanog postava odvrćanja i obrane, NATO ciljevima sposobnosti, obvezama u sklopu NATO inicijative povećanja spremnosti, kao i obvezama u okviru stalne strukturirane suradnje Europske unije.

PRILOZI:

1. Pregled sudjelovanja u operacijama potpore miru i drugim aktivnostima u inozemstvu 2022. godini
2. Pregled pomoći civilnim institucijama u 2022. godini
3. Pregled provedene vojne izobrazbe u 2022. godini
4. Pregled realizacije projekata Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske od 2015. do 2024.

Pregled sudjelovanja u operacijama potpore miru i drugim aktivnostima u inozemstvu u 2022.

RB	Operacije potpore miru i druge aktivnosti u inozemstvu	Područje	ČASNICI		DOČASNICI		VOJNICI		DS/N		UKUPNO		
			M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	SVI
1	2	3	4		5		6		7		8		
1	36. HRVCON KFOR	KOSOVO	23	1	55	2	58	2	0	0	136	5	141
2	37. HRVCON KFOR	KOSOVO	39	3	76	6	56	6	0	0	171	15	186
3	38. HRVCON KFOR	KOSOVO	24	1	54	5	56	5	0	0	134	11	145
4	1. HRVCON ALLIED SOLACE	KOSOVO	1	0	1	0	0	0	0	0	2	0	2
5	DCM F "ALLIED SOLACE"	KOSOVO	1	0	8	0	0	0	0	0	9	0	9
6	6. HRVCON NMI	IRAK	3	1	2	1	0	0	0	0	5	2	7
7	7. HRVCON NMI	IRAK	3	1	3	0	0	0	0	0	6	1	7
8	8. HRVCON NMI	IRAK	3	1	1	2	0	0	0	0	4	3	7
9	8. HRVCON eFPBG-POL	POLJSKA	13	2	22	2	39	2	0	0	74	6	80
10	9. HRVCON eFPBG-POL	POLJSKA	3	1	0	0	0	0	0	0	3	1	4
11	10. HRVCON eFPBG-POL	POLJSKA	4	0	0	0	0	0	0	0	4	0	4
12	1. HRVCON eVABG-HUN	MAĐARSKA	13	0	32	4	12	0	0	0	57	4	61
13	3. HRVCON SNMCMG2	MEDITERAN	0	0	4	0	0	0	0	0	4	0	4
14	4. HRVCON SNMCMG2	MEDITERAN	0	0	4	0	0	0	0	0	4	0	4
15	5. HRVCON SNMCMG2	MEDITERAN	0	0	4	0	0	0	0	0	4	0	4
16	UNMOGIP	INDIJA I PAKISTAN	14	3	0	0	0	0	0	0	14	3	17
17	MINURSO	ZAPADNA SAHARA	6	4	0	0	0	0	0	0	6	4	10
18	UNIFIL	LIBANON	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
19	ATALANTA	SOMALIJA	2	1	0	0	0	0	0	0	2	1	3
20	IRINI	MEDITERAN	3	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3
21	6. HRVCON SEA GUARDIAN	SREDOZEMLJE	7	2	20	0	3	0	0	0	30	2	32
22	INHERENT RESOLVE	IRAK	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
UKUPNO			166	21	286	22	224	15	0	0	676	58	734

Pregled pomoći civilnim institucijama u 2022. godini

Redni broj	Opis potpore	Broj potpora
1.	Provođenje manifestacija	380
2.	Inženjerijske potpore	4
3.	Angažiranje Klape i Orkestra Hrvatske vojske	269
4.	Zdravstveno zbrinjavanje	3 340
5.	Korištenje i smještaj u vojnim lokacijama	2422
6.	Ustupanje materijalno-tehničkih sredstava	18
7.	Korištenje zrakoplova	34
8.	Korištenje plovnih objekata	87
9.	Fizičko osiguranje	373
10.	Ostalo	437
	UKUPNO	7 364

Pregled provedene vojne izobrazbe u 2022. godini

Razina izobrazbe	Završene izobrazbe u 2021.							Završene izobrazbe u 2022.							Usporedba 2021./2022. (%)	
	Republika Hrvatska				Inozemstvo			Republika Hrvatska				Inozemstvo			MORH i HV u RH	MORH iHV inozemstvu
	MORH i HV			Inozemni i ostali polaznici	MORH i HV			MORH i HV			Inozemni i ostali polaznici	MORH i HV				
	M	Ž	Ukupno		M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno		M	Ž	Ukupno	Ukupno	Ukupno
Ratna škola	8	0	8	9	2	0	2	6	0	6	5	2	0	2	-25 %	0 %
Zapovjedno-stožerna škola	27	2	29	10	2	0	2	29	2	31	10	12	4	16	7 %	700 %
Izobrazba časnika u FP	47	13	60	0	0	0	0	46	5	51	0	0	0	0	-15 %	0 %
Napredna časnička izobrazba	24	5	29	0	5	0	5	44	14	58	0	14	2	16	100 %	220 %
Temeljna časnička izobrazba	44	17	61	0	0	0	0	26	8	34	0	0	0	0	-44 %	0 %
Slijedno rastuće izobrazbe ČASNICI UKUPNO	150	37	187	19	9	0	9	151	29	180	15	28	6	34	-4 %	-278 %
Visoka dočasnička izobrazba	8	3	11	4	2	0	2	10	1	11	3	5	0	5	9 %	150 %
Napredna dočasnička izobrazba	62	3	65	0	0	0	0	149	5	154	4	6	0	6	137 %	0 %
Temeljna dočasnička izobrazba	326	16	342	6	0	0	0	139	11	150	2	0	0	0	-56 %	0 %
Izobrazba za razvoj vođe	214	33	247	0	0	0	0	194	24	218	0	0	0	0	-12 %	0 %
Slijedno rastuće izobrazbe DOČASNICI UKUPNO	610	55	665	10	2	0	2	492	41	533	9	11	0	11	-20 %	450 %
Slijedno rastuće izobrazbe SVEUKUPNO	760	92	852	29	11	0	11	643	70	713	24	39	6	45	-16 %	309 %

Pregled provedene vojne izobrazbe u 2022. godini

Funkcionalne izobrazbe	Završene izobrazbe u 2021.							Završene izobrazbe u 2022.							Usporedba 2021./2022. (%)	
	Republika Hrvatska				Inozemstvo			Republika Hrvatska				Inozemstvo			MORH i HV	MORH i HV u inozemstvu
	MORH i HV			Inozemni i ostali polaznici	MORH i HV			MORH i HV			Inozemni i ostali polaznici	MORH i HV				
	M	Ž	Ukupno		M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno		M	Ž	Ukupno	Ukupno	Ukupno
Tečaj strategijskog planiranja	33	3	36	4	0	0	0	28	8	36	2	0	0	0	0 %	0 %
Tečajevi u OSMVO	153	18	171	34	0	0	0	338	41	379	14	0	0	0	122 %	0 %
Funkcionalne izobrazbe dočasnika	79	1	80	0	0	0	0	74	2	76	1	99	20	119	-5 %	119 %
Ostali funkcionalni tečajevi	386	22	408	0	14	2	16	555	46	601	0	34	15	49	47 %	206 %
Funkcionalne izobrazbe UKUPNO	651	44	695	38	14	2	16	995	97	1092	17	133	35	168	57 %	950 %

Usporedni prikaz izobrazbi i testiranja stranog jezika u 2021./2022.

Strani jezik	Izobrazba u SzSJ 2021.			Testiranje 2021.						Izobrazba u SzSJ 2022.			Testiranje 2022.						Izobrazba usporedba 2021./2022. (%)	Testiranje usporedba 2021./2022. (%)	
				ALCPT i ECL			STANAG 6001						ALCPT i ECL			STANAG 6001				ALCPT iECL	STANAG 6001
	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno		Ukupno	Ukupno
Engleski	134	26	160	3528	550	4078	204	20	224	130	29	159	4080	554	4634	207	19	226	-1 %	14 %	1 %
Njemački	11	8	19	81	22	103	0	0	0	8	3	11	77	19	96	0	0	0	-42 %	-7 %	0 %
Francuski	3	1	4	18	7	25	0	0	0	2	2	4	16	14	30	0	0	0	0 %	20 %	0 %
Talijanski	6	1	7	9	4	13	0	0	0	9	1	10	22	6	28	0	0	0	0 %	115 %	0 %
UKUPNO	154	36	190	3636	583	4219	204	20	224	149	35	184	4195	593	4788	207	19	226	-3 %	13 %	1 %

Pregled realizacije projekata Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga od 2015. do 2024.

Prikaz projekata opremanja i modernizacije Hrvatske kopnene vojske	
Plansko razdoblje od 2015. do 2024.	Realizirano tijekom 2022.
Opremanje samovoznim topničkim sustavom 155 mm (PzH 2000)	Isporučen je software sustava za upravljanje vatrom <i>iC2 Artillery</i> za samohodne haubice PzH 2000 HRV. Pokrenute su aktivnosti za približavanje ASCA (<i>Artillery Systems Cooperation Activities</i>) programu.
Opremanje topničkim streljivom topništva za potporu.	Realizirana je isporuka modularnih barutnih punjenja za streljivo 155 mm.
Opremanje osobnom opremom vojnika.	Nastavljeno je opremanje vojnom odorom i osobnom opremom te zadržavanje opreme i opremanje postrojbi. Nabavljeni su kompleti odora s paropropusnom membranom.
Opremanje inženjerijskim sredstvima i opremom za opću i borbenu potporu i EOD za deklarirane postrojbe za NATO.	Izvršeno je opremanje sa zaštitnim prslucima s MOLLE adapterima, kaciga za razminiranje i kompleti prve pomoći za pirotehničara.
Opremanje postrojbi opremom za taborovanje.	Nastavljeno je opremanje vrećama za spavanje, alpinističkom opremom, svjetiljkama, naprtnjačama, šatorskim krilima i zaštitnim kacigama.
Opremanje opremom i sredstvima ROLE-1.	Izvršeno je opremanje opremom i sredstvima.
Opremanje i uvođenje u operativnu uporabu lakih oklopnih vozila MRAP (program pomoći EDA).	U operativnu uporabu uvedena su dva laka oklopna vozila MRAP MaxxPro Plus.
Modernizacija ili opremanje OSRH sustavima malog dometa za PZO obranu manevarskih postrojbi (MANPADS).	U prosincu 2022. započet je proces opremanja bitnice PZO/brigade srednjeg pješništva s PZO sustavima vrlo kratkog dometa Mistral III.
Provedba revizije tenkova. Početak procesa modernizacije tenkova.	Provedena je generalna revizija na dva tenka M84.

Prikaz projekata opremanja i modernizacije Hrvatske ratne mornarice	
Plansko razdoblje od 2015. do 2024.	Realizirano tijekom 2022.
Modernizacija senzorskih, oružnih i pogonskih sustava RTOP 11 i 12.	Na RTOP 12 je izvršena zamjena tri motora te vraćanje u operativnu uporabu. Na RTOP 11 izvršena je zamjena jednog glavnog motora.
Modernizacija RS "Enhanced Peregrine", uvezivanje senzora pomorskog nadzora u jedinstvenu mrežu i dostizanje sposobnosti razmjene podataka i radarske slike s NATO-om.	Taktička studija „Opremanje HRM obalnim motrilačkim radarskim sustavima za potporu nadzora površinske situacije na moru“ je u postupku odobrenja i preduvjet je za pokretanje postupka opremanja.
Kroz međuresornu suradnju zamjena tri radara GEM 2050 XS novim radarskim automatiziranim sustavima.	Taktička studija „Opremanje HRM obalnim motrilačkim radarskim sustavima za potporu nadzora površinske situacije na moru“ je u postupku odobrenja i preduvjet je za pokretanje postupka opremanja.
Ispitivanje i produljenje životnog vijeka protubrodskih raketa RBS-15B.	Postupak produljenja vijeka uporabe raketa nastavljen je tijekom 2022. prema Planu rada stručnog povjerenstva za PVU protubrodskih raketa RBS-15B. Nabavljeno je mlazno gorivo F-44 za turbomlazne motore i provedeni su specijalistički nadzorno-tehnički pregledi raketa.
Opremanje i rekonstrukcija RTOP 41 i 42 za operacije presretanja na moru.	Pokrenut je postupak nabave dvije gumene brodice za opremanje RTOP 41 i 42.
Rekonstrukcija i opremanje broda SB-73 „Faust Vrančić“ za ekološke operacije.	U sklopu međuresorne suradnje s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture te u skladu s preporukom Revizije učinkovitosti upravljanja intervencijama kod iznenadnih onečišćenja u Jadranskom moru za razdoblje od 2017. do 2019., pokrenuta je inicijativa da se brod opremi s minimalno jednim kompletom kontejnerizirane opreme za intervencije kod iznenadnih onečišćenja mora.
Opremanje poligona za borbenu otpornost broda.	U suradnji sa strateškim partnerom Sjedinjenim Američkim Državama izvršena je tijekom 2020. procjena izgradnje poligona BOB te će se revidirati mogućnost nastavka projekta u razdoblju 2025. – 2027.
Opremanje polovnim izvanobalnim ophodnim brodovima.	Izvršena je recenzija taktičke studije „Opremanje HRM višenamjenskim brodom“ te je u postupku usklađivanja.

Prilog 4.

Prikaz projekata opremanja i modernizacije Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva	
Plansko razdoblje od 2015. do 2024.	Realizirano tijekom 2022.
Modernizacija radarskog sustava FPS-117.	Izrađena je Taktička studija modernizacije i nadogradnje radara FPS 117 te realizacija projekta ugovorena sa <i>NATO Support and Procurement Agency (NSPA)</i>
Projekt NATINADS.	Provedba projekta je u tijeku, a dostizanje punih operativnih sposobnosti očekuje se tijekom 2023.
Projekt ASBE.	Provedba projekta je u tijeku te se puna integracija očekuje krajem 2026.
Nabava i ugradnja opreme za zrakoplovnu samozaštitu helikoptera.	Sposobnost će se razvijati kroz nabavu i opremanje helikopterima UH-60M „Black Hawk“.

Prikaz projekata opremanja i modernizacije Zapovjedništva za potporu	
Plansko razdoblje od 2015. do 2024.	Realizirano tijekom 2022.
Opremanje medicinskom opremom, terenskom opremom i vozilima za potporu sposobnosti ROLE-2.	Potpisan je ugovor s Ministarstvom obrane Sjedinjenih Američkih Država o opremanju Role 2 Basic Land terenskom bolnicom te se isporuka očekuje kroz 2023./2024.

Prikaz projekata opremanja i modernizacije sustava KIS	
Plansko razdoblje od 2015. do 2024.	Realizirano tijekom 2022.
Izgradnja stacionarnih mreža MO i OSRH, temeljnih servisa i sustava upravljanja istima uključujući sustav za sigurnosnu pohranu i sustav za oporavak od havarije.	Završena je treća faza projekta čime je uvezano 80 lokacija.
Uspostava podatkovnih središta (energetika, klimatizacija, vatrodojava, fizička sigurnost, nadzor itd.).	Uspostavljeno je podatkovno središte za neklasificiranu mrežu te je u tijeku migracija servisa sa starog na novo podatkovno središte.
Razvoj nacionalnih servisa prema tehničkim zahtjevima iz FMN Spiral specifikacija 4+.	Provedeno testiranje servisa prema FMN Spiral 4 specifikacijama na MVV „CWIX 22“.
Opremanje vojnika i borbenih/neborbenih platformi bojišničkim KIS.	Provedena je nabava i isporuka „Radio uređaja vojnika“ razvijenih u suradnji s hrvatskom industrijom.
Opremanje uređajima i opremom razmjestivih sustava.	Izrađen je dizajn nove nacionalne platforme RKP u suradnji s domaćim poslovnim subjektom.

Prikaz glavnih projekata izgradnje	
Plansko razdoblje od 2015. do 2024.	Realizirano tijekom 2022.
HVU "Petar Zrinski" Zagreb Povećanje kapaciteta i standarda građevina (smještajni, učionički i nastavni prostori).	Nastavljeni su radovi na sanaciji i adaptaciji građevina.
Vojarna „Pukovnik Mirko Vukušić“, Zemunik Donji Rekonstrukcija građevina za smještaj i postojećih hangara za održavanje zrakoplova.	Provedeni su građevinsko obrtnički radovi uređenja građevina broj 164, 79 i 167 te popravak rashladnika vode AERMEC.
Vojarna „Admiral flote Sveto Letica Barba“, Lora, Split. Uređenje objekata i infrastrukture u cilju povećanja energetske učinkovitosti	U tijeku je provedba plinifikacije kotlovnice.
Vojarna „1. gardijske brigada Tigrovi - Croatia“, Zagreb Nastavak rekonstrukcija građevina radi provedbe politike energetske učinkovitosti. Rekonstrukcija horizontalne infrastrukture.	Provedena rekonstrukcija prepumpne stanice kanalizacijske mreže, zamjena dijela vanjske stolarije i uređenje na objektu br. 60.